

ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา
A STUDY ON GUIDELINE FOR TOURIST DEVELOPMENT IN
SATHIGPHRA DISTRICT, SONGKHLA PROVINCE

พระครูธรรมกถาสุนทร (อิทธิกร อนันตกุล)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๐

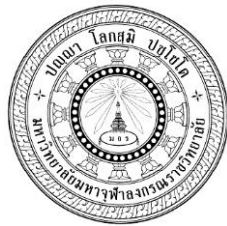
ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสติงพระ จังหวัดสงขลา

พระครูธรรมภาสนุทร (อิทธิกร อนันตกุล)

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๐

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

**A Study on Guideline for Tourist Development in
Sathigphra District, Songkhla Province**

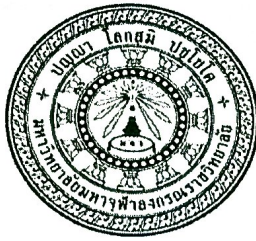
Phrakhru Dhammakathasuntorn (Itthikorn Anantakul)

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Master of Arts
(Social Development)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

C.E. 2017

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เรื่อง “ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา” เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

(พระมหาสมบรูณ์ วุฑฒิกโร, ดร.)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

(พระครูอรุณสุตาลังการ, ผศ.ดร.)

ประธานกรรมการ

(ผศ.ดร.ดิเรก นุ่นกล้า)

กรรมการ

(รศ.สมบรูณ์ บุญฤทธิ์)

กรรมการ

(พระครูวิรัตธรรมโชติ,ดร.)

กรรมการ

(รศ.ดร.กัณฑ์กณ หนูทองแก้ว)

กรรมการ

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

พระครูวิรัตธรรมโชติ, ดร.

ประธานกรรมการ

รศ.ดร.กัณฑ์กณ หนูทองแก้ว

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พระครูธรรมกถาสุนทร)

ชื่อวิทยานิพนธ์	: ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา
ผู้วิจัย	: พระครูธรรมภาสสุนทร (อิทธิกร อนันตกุล)
ปริญญา	: พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การพัฒนาสังคม)
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	: พระครูวิรัตธรรมโชติ, ดร.พช.บ. (สังคมวิทยา), M.A. (Sociology), Ph.D. (Social Science) : รศ.ดร. กันตภณ หนูทองแก้ว, พช.บ. (สังคมวิทยา), M.A. (Sociology), Ph.D. (Sociology)
วันสำเร็จการศึกษา	:

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ๒) เพื่อเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ตามความคิดเห็นของประชาชน ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน และ ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะปัญหาและแนวทางส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ดำเนินการวิจัยโดยวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาในตำบลคูซูด ตำบลดีหลวง และตำบลชุมพล ในเขตอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา จำนวน ๓,๔๕๗ คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ เครีจซีและมอร์แกน (R.V. Krejcie and D.W. Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๕๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสถิติทดสอบที (t – test) ค่าสถิติทดสอบเอฟ (F – test) ถ้าพบความแตกต่าง จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของ เชฟเฟ (Scheffe's method) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า:

๑. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา พบว่า โดยรวมทั้ง ๔ ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๖$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๑๙$) รองลงมาคือ ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = ๔.๑๘$) และด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = ๓.๙๘$) ส่วนด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = ๓.๘๙$) เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยรวม พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

๒. ผลการเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ส่วนประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอ สทิงพระ จังหวัดสงขลา ไม่แตกต่างกัน

๓. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอ สทิงพระ จังหวัดสงขลา พบว่า ประชาชนได้เสนอแนะปัญหา ด้านเศรษฐกิจ มีค่าความถี่มากที่สุด โดยเสนอแนะว่า การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยวจากภาครัฐไม่เพียงพอกับความ ต้องการของชุมชน ขาดการพัฒนาและประยุกต์สินค้าพื้นเมืองให้สัมพันธ์กับยุคดิจิทัล ส่วนแนวทาง ส่งเสริมประชาชนได้เสนอแนะแนวทางส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยเสนอแนะว่า ภาครัฐต้อง ให้การส่งเสริม เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้แก่คนในชุมชน เพื่อเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ ชุมชน อย่างจริงจัง รัฐต้องจัดสรรเพิ่มงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน

Thesis Title : A Study on Guideline for Tourist Development in Sathigphra District, Songkhla Province

Researcher : Phrakhrudhammakathasuntorn (Itthikorn Anantakul)

Degree : Master of Arts (Social Development)

Thesis Supervisory Committee

: Phrakhruwiratdhammachot, B.A. (Sociology),
M.A. (Sociology), Ph.D. (Social Science)

: Assoc. Prof. Dr. Kantaphon Nuthongkaew,
B.A. (Sociology), M.A. (Sociology),
Ph.D. (Sociology)

Date of Graduation : ...../...../2018

Abstract

This research was aimed at three objectives as following : 1) to study on guideline for tourist development in Sathigphra district, Songkhla province, 2) to compare on guideline for tourist development in Sathigphra district, Songkhla province in terms of sex, age, degree of education and occupation as differently, and 3) to study on problem and guideline for tourist development in Sathigphra district, Songkhla province, This is the quantitative research The population composed of people in Khukhud sub district, Deeluang sub district, and Chumpol sub district under the area of Sathingphra district Songkhla province for 3,457 persons. Sample size by Krejcie and Morgan's table measurement, The samples were amount 350 persons. The instrument for data collection was questionnaire designed by researcher and experts, data analysis by package computer program in social science. The statistics were applied as follow; percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test, F-test, Scheffe's method and one way ANOVA..

The findings were as follows:

1) The guideline for tourist development in Sathigphra district, Songkhla province found that by overview was at more level ($\bar{X} = 4.06$) for all aspects when considered in each aspect found that the aspect of culture was highest mean ($\bar{X} = 4.19$)

and followed up the aspect of economic ($\bar{X} = 4.18$) and the aspect of environment ($\bar{X} = 3.98$) but the aspect of social was the lowest mean ($\bar{X} = 3.89$) when classified in terms of sex, age, degree of education and occupation found that by overview was at more level.

2) The comparative result on guideline for tourist development in Sathigphra district, Songkhla province in terms of sex, age, and degree of education found that there were different as statistically significance at .05 but in term of occupation and found that there were not different.

3) The guideline for tourist development in Sathigphra district, Songkhla province found that the aspect of economic was the highest mean and they had recommended that the promote of investment, commerce and tourism from government were not enough with community's need, lack of development and apply products in Digital age, the guideline for promotion of tourism they had recommended that the government must promote with creative economic to community for making surplus value of community products as seriously. The government sector must provide more budget to develop tourist area of community.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะความเมตตา กรุณาอนุเคราะห์ช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณหลายท่าน ผู้วิจัย รู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณพระอาจารย์ ท่านพระครูอรุณสุตาลังการ, ผศ.ดร.ประธานหลักสูตร การพัฒนาสังคม ที่ให้ความเมตตาช่วยเหลือให้คำปรึกษา แนะนำทำงานวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณ พระครูวิริทธิ์ธรรมโชติ ดร. ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. กันตภณ หนูทองแก้ว กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ คำแนะนำปรึกษา และปรับปรุงแก้ไข ทำให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จตามแนวทางที่ถูกต้อง จึงขอขอบคุณ ในเมตตาจิตของคณะกรรมการทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้

ขอเจริญธรรม เจ้าหน้าที่บัณฑิตศึกษา ที่ได้เป็นภาระธุระคอยอำนวยความสะดวกทุกอย่าง และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ที่ได้ อำนวยความสะดวกในการค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยเพื่อใช้ประกอบในการทำวิทยานิพนธ์

ขอบุญกุศลอันเกิดจากความตั้งใจในการทำวิทยานิพนธ์ จงบังเกิดมี แก่โยม บิดา มารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

พระครูธรรมกถาสุนทร (อิทธิกร อนันตกุล)

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภูมิ	ญ
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๒
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๓
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๓
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๓
๑.๗ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๔
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา	๕
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	๑๑
๒.๓ บริบทพื้นที่ศึกษา	๒๖
๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๒๘
๒.๕ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๓๔
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	
๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๓๕
๓.๒ เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง	๓๕
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๓๖
๓.๔ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	๓๖
๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๓๗
๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล	๓๗
๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิจัย	๓๘

บทที่ ๔	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
	๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๑
	๔.๒ ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๑
	๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๒
	ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	๔๒
	ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวใน อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา	๔๔
	ตอนที่ ๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวใน อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา ตามความคิดเห็นของ ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน	๔๙
	ตอนที่ ๔ ผลการเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวใน อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา ตามความคิดเห็นของ ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน	๕๖
	ตอนที่ ๕ ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา และแนวทาง ส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา	๖๘
บทที่ ๕	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
	๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๗๒
	๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๗๕
	๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๘๑
	๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๘๑
	๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	๘๑
	บรรณานุกรม	๘๒
	ภาคผนวก	๘๕
	ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย	๘๖
	ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๙๑
	ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	๙๕
	ประวัติผู้วิจัย	๑๐๑

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๓.๑	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในตำบลต่างๆ อำเภอสีทิงพระ จังหวัดสงขลา	๓๖
๔.๑	แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	๓๙
๔.๒	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสีทิงพระ จังหวัดสงขลา โดยรวม	๔๔
๔.๓	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสีทิงพระ จังหวัดสงขลา ด้านเศรษฐกิจ	๔๕
๔.๔	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสีทิงพระ จังหวัดสงขลา ด้านสังคม	๔๖
๔.๕	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสีทิงพระ จังหวัดสงขลา ด้านสิ่งแวดล้อม	๔๗
๔.๖	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสีทิงพระ จังหวัดสงขลา ด้านวัฒนธรรม	๔๘
๔.๗	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอำเภอสีทิงพระ จังหวัดสงขลา จำแนกตามเพศ	๔๙
๔.๘	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอำเภอสีทิงพระ จังหวัดสงขลา จำแนกตามอายุ	๕๐
๔.๙	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอำเภอสีทิงพระ จังหวัดสงขลา จำแนกตามระดับการศึกษา	๕๒
๔.๑๐	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสีทิงพระ จังหวัดสงขลา จำแนกตามระดับอาชีพ	๕๔
๔.๑๑	แสดงผลการเปรียบเทียบ ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวใน อำเภอสีทิงพระ จังหวัดสงขลา ตามความคิดเห็นของประชาชน ที่มีเพศ ต่างกัน	๕๖
๔.๑๒	แสดงผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสีทิงพระ จังหวัดสงขลา ของประชาชนที่มีอายุต่างกัน	๕๗
๔.๑๓	แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยรายคู่ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสีทิงพระ จังหวัดสงขลา ของประชาชน ที่มีอายุต่างกัน โดยรวม	๕๘

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่

หน้า

๒.๑ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๓๔

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวในอดีตเป็นการเดินทางเพื่อหาความสุขเป็นการส่วนตัว ขณะที่ในปัจจุบันการท่องเที่ยวประกอบด้วยธุรกิจต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวมีประวัติศาสตร์อันยาวนาน การท่องเที่ยวในประเทศไทยเริ่มตั้งแต่สมัยสุโขทัยการท่องเที่ยวมีหลายประเภท ในปัจจุบันการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศมาหลายประเทศทั่วโลก ได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ส่งผลให้กิจกรรมด้านนี้เติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง และกลายเป็นกิจกรรมขนาดใหญ่ที่นำรายได้เข้าสู่ประเทศอย่างมหาศาล จากตัวเลขรายได้ทั่วโลก พบว่า การท่องเที่ยวโลกก่อให้เกิดรายได้อย่างมหาศาล การท่องเที่ยวจึงเป็นการบริการที่มีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจของประเทศอย่างมาก ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้ประเทศปีละหลายแสนล้านบาท โดยการท่องเที่ยวของไทยมีส่วนในผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ซึ่งถือได้ว่ามีความสำคัญมาก

ดังนั้น การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาของประเทศต่างๆ จึงได้มีการบูรณาการงานด้านการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจ รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวในฐานะเป็นกลไกหลักในการช่วยรักษาเสถียรภาพ และขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ โดยคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติได้จัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๙ เพื่อเป็นแผนหลักในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาถึงแม้จะประสบความสำเร็จในแง่ของจำนวน และรายได้จากการท่องเที่ยว เป้าหมายที่กำหนดไว้สะท้อนให้เห็นได้จากตัวชี้วัดการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยว และการเดินทาง (Travel and Tourism Competitiveness Index) ของ World Economic Forum หรือ WEF โดยในปี ๒๕๕๖ ความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของไทยอยู่ในอันดับ ๔๓ จาก ๑๔๐ ประเทศทั่วโลก หรืออันดับ ๙ จาก ๒๕ ประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๐ ฉบับนี้ จะได้รับการผลักดันให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจัง โดยมุ่งเน้นกิจกรรมที่มีความจำเป็นเร่งด่วนต้องได้รับการแก้ไขหรือพัฒนาเพื่อวางรากฐานการพัฒนาในระยะถัดไปพร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการปรับปรุงกลไกการขับเคลื่อนสู่การพัฒนาเพื่อให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ ตั้งแต่ระดับนโยบายซึ่งมีคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติเป็นแกนหลัก ระดับกลุ่มจังหวัดหรือกลุ่มพื้นที่ คือ คณะกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวประจำเขตพัฒนาการท่องเที่ยว และระดับจังหวัด คือ คณะกรรมการท่องเที่ยวจังหวัด ทั้งนี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และภาคส่วนต่างๆ รวมทั้งภาคธุรกิจเอกชนเพื่อระดมทรัพยากร และร่วมบูรณาการขับเคลื่อนให้บังเกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรม

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศ และเป็นผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคมในท้องถิ่นยังสามารถช่วยเสริมสร้างความเจริญมั่นคงให้กับท้องถิ่น และประเทศชาติได้อย่างรวดเร็ว เพราะสามารถนำรายได้จากการท่องเที่ยวมาเป็นรากฐานสำหรับการพัฒนาประเภทอื่นๆ ได้อีกด้วย แม้ในภาวะเศรษฐกิจโลกถดถอย โดยเฉพาะภาคใต้ อาชีพ และรายได้ส่วนใหญ่มาจากภาคเกษตรกรรม แต่ถึงแม้จะได้รับผลกระทบจากราคาของพืชเศรษฐกิจหลักตกต่ำ แต่โอกาสมักจะมาพร้อมกับวิกฤติเสมอ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงามมากมาย ส่วนใหญ่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ นอกจากนี้ยังมีวัฒนธรรม ประเพณี และโบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่น่าสนใจไม่น้อยจึงทำให้ภาคใต้เป็นแหล่งหนึ่งที่นักท่องเที่ยวทั้งใน และต่างประเทศให้ความสนใจมาก ย่อมเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่ทรัพยากรทางธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ หรือจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เมื่อมีประชาชนหรือนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยว เข้ามาชมจำนวนมากๆ นานเข้า สิ่งต่างๆ เหล่านั้น ย่อมชำรุดทรุดโทรม และเปลี่ยนแปลงไปอย่างแน่นอน และเพื่อสร้างความดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว ความคุ้มค่าแก่การมาเที่ยว และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา เช่น อุทยานนกน้ำคูขุด วัดราชประดิษฐฐาน (วัดพะโคะ) และหาดมหาราช ทั้งสามแห่งที่กล่าวเป็นกรณีศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อให้ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร และชุมชนจะมีผลกระทบในการดำเนินชีวิตจากแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างไร เพื่อนำไปสู่การท่องเที่ยวที่ได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติสังคม และวัฒนธรรมอย่างสมดุลมากขึ้น และเพื่อนำผลความรู้จากการวิจัยที่ได้มาพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมมีความก้าวหน้ามั่นคงตลอดไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๑.๑ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา

๑.๑.๒ เพื่อเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน

๑.๑.๓ เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ เพื่อต้องการทราบแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา ว่าเป็นอย่างไร

๑.๓.๒ เพื่อต้องการเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา ตามความคิดเห็นของประชาชน ที่มีข้อมูลทั่วไปแตกต่างกัน ว่าเป็นอย่างไร

๑.๓.๓ เพื่อต้องการทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางส่งเสริมแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา ว่าเป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา” ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านประชากร

ประชาชนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา จำนวน ๓,๔๕๗ คน^๑ เฉพาะผู้มีสิทธิเลือกตั้งในตำบลคูขุด ตำบลชุมพล และตำบลดีหลวงเท่านั้น

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา ๔ ด้าน ได้แก่

๑. ด้านเศรษฐกิจ
๒. ด้านสังคม
๓. ด้านสิ่งแวดล้อม
๔. ด้านวัฒนธรรม

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา

๑.๕ สมมุติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา แตกต่างกัน

๑.๕.๒ ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา แตกต่างกัน

๑.๕.๓ ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา แตกต่างกัน

๑.๕.๔ ประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑.๖.๑ การพัฒนา หมายถึง กระบวนการเพื่อเพิ่มความสามารถของคนส่วนใหญ่ในอันที่จะปรับปรุงคุณภาพชีวิตของตนเองอย่างต่อเนื่อง และกระบวนการพัฒนาจะส่งผลถึงความมั่นคงเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ทำให้สังคมมีความสุข สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้โดยปราศจากความรุนแรง

---

^๑ข้อมูลประชากรและผู้มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดสงขลา รายอำเภอ, ณ ข้อมูล ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : www.ect.go.th/songkhla/ewt_news.php?nid=82&filename (๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐)

๑.๖.๒ การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว เพื่อวัตถุประสงค์ในการพักผ่อน เที่ยวชม เพลิดเพลินหรือเพื่อวัตถุประสงค์อื่นใดที่ไม่ใช่การประกอบอาชีพ

๑.๖.๓ แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว หมายถึง การเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เป็นนิจและมุ่งที่จะปรับปรุงให้เกิดความก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้งเพื่อวัตถุประสงค์ในการพักผ่อน เที่ยวชม เพลิดเพลินหรือเพื่อสันตนาการ ประกอบไปด้วย ๔ ด้าน ได้แก่

๑.๖.๓.๑ ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การสนับสนุนช่วยเหลือนักท่องเที่ยว ลดราคาค่าที่พัก หรือราคาจากการจำหน่ายสินค้าที่ระลึก

๑.๖.๓.๒ ด้านสังคม หมายถึง นักท่องเที่ยวได้รับบริการต่างๆ มีความพร้อมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว มีการคมนาคมสะดวก มีมัคคุเทศก์ชี้แนะนักท่องเที่ยวได้

๑.๖.๓.๓ ด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง ท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยว แหล่งที่อยู่อาศัย วางแผน รับผิดชอบต่อผลกระทบ

๑.๖.๓.๔ ด้านวัฒนธรรม หมายถึง แนวทางส่งเสริมเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักท่องเที่ยวในด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น

๑.๖.๔ เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น ๒ เพศ ได้แก่ ๑) เพศชาย และ ๒) เพศหญิง

๑.๖.๕ อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกออกเป็น ๔ ช่วง ได้แก่ ๑) ต่ำกว่า ๑๘ ปี ๒) ๑๘ – ๓๐ ปี ๓) ๓๑ – ๔๐ ปี ๔) ๔๑ ปี ขึ้นไป

๑.๖.๖ ระดับการศึกษา หมายถึง การศึกษาสูงสุดของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกออกเป็น ๓ ระดับ ได้แก่ ๑) มัธยมศึกษาตอนต้น/ตอนปลาย ๒) ปริญญาตรี ๓) ปริญญาโทหรือสูงกว่า

๑.๖.๗ อาชีพ หมายถึง อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกออกเป็น ๓ อาชีพ ได้แก่ ๑) เกษตรกร, งานเอกชน, งานส่วนตัว ๒) รัฐบาล, รัฐวิสาหกิจ และ ๓) ลูกจ้าง, แม่บ้าน

๑.๗ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑.๗.๑ ทำให้ทราบแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสิงห์พระ จังหวัดสงขลา

๑.๗.๒ ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสิงห์พระ จังหวัดสงขลา ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีข้อมูลทั่วไป ต่างกัน

๑.๗.๓ ทำให้ทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสิงห์พระ จังหวัดสงขลา

๑.๗.๔ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหา และเพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสิงห์พระ จังหวัดสงขลา ต่อไป

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- ๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา
- ๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
- ๒.๓ บริบทพื้นที่ศึกษา
- ๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๕ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา

๒.๑.๑ ความหมายของการพัฒนา

สนธิ สมัครการ ให้ความหมายของคำว่า พัฒนา^๑ พอสรุปได้ว่า การพัฒนาเป็นการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของบุคคลภายในสังคม การพัฒนาเป็นการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ทางสังคมที่มีต่อกันภายในสังคม ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์ ในแง่ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ การเมือง หรือผลประโยชน์ส่วนตน ถ้ามองในแง่นี้การพัฒนาก็เท่ากับการพัฒนาประเทศ การพัฒนาก็มุ่งที่การพัฒนา ด้านการศึกษา และด้านอื่นๆ นอกเหนือเศรษฐกิจและการเมืองการพัฒนา มีขอบเขตกว้างขวาง เพราะปัญหาของสังคมมีมาก และสลับซับซ้อนการแก้ปัญหาสังคมจึงต้องทำอย่างรอบคอบและต้องอาศัยความร่วมมือกันของบุคคลจากหลายๆ ฝ่ายและโดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนในสังคมนั้นๆ จะต้องรับรู้พร้อมที่จะให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเข้ามามีส่วนร่วมด้วยเสมอ การพัฒนาจึงต้องเป็นทั้งกระบวนการ วิธีการ กรรมวิธีเปลี่ยนแปลง และแผนการดำเนินงานกล่าว คือ

๑) เป็นกระบวนการ (Process) เพราะการแก้ปัญหาสังคมต้องกระทำต่อเนื่องกัน อย่างระบบเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากลักษณะหนึ่งไปสู่อีกลักษณะหนึ่งซึ่งจะต้องเป็นลักษณะที่ดีกว่าเดิม

๒) เป็นวิธีการ (Method) คือ ต้องกำหนดวิธีการในการดำเนินงาน โดยเฉพาะเน้นความร่วมมือของประชาชนในสังคมนั้นกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลที่จะทำงานร่วมกันและ วิธีการนี้ต้องเป็นที่ยอมรับว่าสามารถนำการเปลี่ยนแปลงมาสู่สังคมได้อย่างถาวรและมีประโยชน์ต่อสังคม

๓) เป็นกรรมวิธีเปลี่ยนแปลง (Movement) การพัฒนาสังคม จะต้องทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงให้ได้และจะต้องเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น โดยเฉพาะเน้นการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

^๑สนธิ สมัครการ, การศึกษากับการพัฒนาชนบท, วารสารการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๒๖, หน้า ๑๖-๒๑.

ของตน เพื่อให้เกิดสำนึกในการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อผลประโยชน์ของส่วนรวม และรักความเจริญก้าวหน้าอันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางวัตถุ

๔) เป็นแผนการดำเนินงาน (Planning) การพัฒนาสังคมจะต้องทำอย่างมีแผน มีขั้นตอน สามารถตรวจสอบ และประเมินผลได้ แผนงานนี้จะต้องมีทุกระดับนับตั้งแต่ระดับชาติ คือแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ลงมาจนถึงระดับปฏิบัติแผนงานมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาสังคม การพัฒนาด้านสังคมไทยสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การเปลี่ยนแปลงส่วนใหญ่มุ่งที่จะให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่พัฒนาเพราะการพัฒนาเป็นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี โดยอาศัยความพยายามความก้าวหน้าวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่างๆ เป็นองค์ประกอบ ดังนั้นทุกสังคม จึงมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เป็นนิจและมุ่งที่จะปรับปรุงให้เกิดความก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง

สนธยา พลศรี ได้สรุปแนวคิดของนักวิชาการต่างๆ ที่กล่าวความหมายของการพัฒนาไว้ว่า^๒

- ๑) การทำให้ดีขึ้นเจริญขึ้นก้าวหน้าขึ้นโดยไม่หยุดนิ่ง
- ๒) การเปลี่ยนแปลงจากสภาพที่ไม่น่าพอใจไปสู่สภาพที่น่าพอใจอย่างมีระบบ
- ๓) การกระจายรายได้ของบุคคลในชุมชน
- ๔) กระบวนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสังคมและการเมือง
- ๕) กระบวนการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของชนบททั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม
- ๖) กระบวนการจัดองค์การทางสังคมที่มีสมรรถภาพดีกว่า
- ๗) การปรับปรุงระบบสังคมให้ทันสมัย
- ๘) การเพิ่มขีดความสามารถของสังคมอย่างสูงสุด
- ๙) การเปลี่ยนแปลงในระบบทั้งคุณภาพปริมาณและสิ่งแวดล้อม
- ๑๐) การเปลี่ยนแปลงที่มีทิศทางหรือวางแผนไว้ล่วงหน้า
- ๑๑) การสร้างความเสมอภาคทางด้านเศรษฐกิจสังคมการเมืองและระหว่างชุมชน

ต่างๆ

- ๑๒) การปรับปรุงเงื่อนไขต่างๆ ที่สังคมไม่พึงปรารถนา

นอกจากนี้ องค์การสหประชาชาติได้กำหนดหลักการดำเนินงานพัฒนาสังคมไว้ ๑๐ ประการ^๓ คือ

๑) โครงการพัฒนาสังคมจะต้องให้สอดคล้องกับความต้องการอันแท้จริงของประชาชนเริ่มจากโครงการง่ายๆ ก่อนแล้วค่อยๆ ไปสู่โครงการที่ยากขึ้น

๒) โครงการพัฒนาสังคมนั้นจะต้องเป็นโครงการอเนกประสงค์คือมีวัตถุประสงค์เพื่อการแก้ไขปัญหาของสังคมหรือปรับปรุงความสุขความเจริญได้ในหลายๆ ด้านพร้อมๆ กัน

^๒ สนธยา พลศรี, ทฤษฎี และหลักการพัฒนาชุมชน, หน้า ๘.

^๓ สนธยา พลศรี, ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๗), หน้า ๕๔-๕๕.

๓) การพัฒนาสังคมนั้นจะต้องเริ่มการดำเนินการเพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติประชาชนพร้อมๆกับการพัฒนาสังคมหรือพร้อมๆกับการดำเนินการของสังคม

๔) ต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนในโครงการพัฒนาสังคมอย่างเต็มที่เพื่อเป็นการสร้างพลังสังคมและจัดรูปสถาบันหรือหน่วยงานบริหารงานของประชาชนขึ้น

๕) ต้องแสวงหาผู้นำในท้องถิ่นและพัฒนาคุณลักษณะของกิจกรรมและความจำเป็นของสังคม

๖) ให้สตรีและเยาวชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการให้มากที่สุดเพราะสตรีมีบทบาทสำคัญต่อการขยายตัวของงานและแนวความคิดต่างๆ ส่วนเยาวชนสามารถเป็นกำลังรับช่วงงานและขยายผลงานได้เป็นอย่างดี

๗) รัฐบาลจะต้องจัดบริการไว้ให้พร้อมเพื่อสนับสนุนงานและเป็นหลักประกันในประสิทธิภาพของผลงานและเป็นกำลังใจให้แก่ประชาชน

๘) ต้องมีการวางแผนเพื่อการพัฒนาสังคมตั้งแต่ระดับประเทศถึงระดับท้องถิ่นและการบริหารในทุกระดับจะต้องมีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

๙) ในการดำเนินงานในการพัฒนาสังคมนั้นควรสนับสนุนให้องค์การของเอกชน องค์การอาสาสมัครต่างๆ ทั้งในระดับท้องถิ่นระดับชาติ และระดับนานาชาติได้เข้ามามีส่วนร่วมด้วย

๑๐) ในการวางแผนการพัฒนาสังคมนั้นต้องมีการวางแผนให้มีการพัฒนาหรือความเจริญก้าวหน้าไปพร้อมๆ กันทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติทั้งนี้เพื่อให้ได้ระดับกับทุกส่วนของประเทศ หลักการพัฒนาสังคมถือเป็นแม่แบบของการพัฒนาชุมชนในทุกแง่มุมจากการสรุปไว้ ๑๐ ข้อดังกล่าวนี้จะเห็นได้ว่าครอบคลุมถึงการวางแผนการพัฒนาสังคมอย่างครบถ้วน

โฆสิต บั่นเปี่ยมรัษฎ์ ได้ให้ความหมาย ของการพัฒนาที่น่าจะส่งผลต่อคนส่วนใหญ่ ใน ๓ ลักษณะด้วยกัน คือ^๔

๑. การพัฒนา หมายถึง ความก้าวหน้า ซึ่งถ้าเป็นเรื่องเศรษฐกิจก็เรียกว่าความเจริญทางเศรษฐกิจ ถ้าเป็นด้านสังคมก็เป็นเรื่องของความมีเหตุผล ตลอดจนระบบและกลไกซึ่งเอื้ออำนวยให้สามารถใช้เหตุผลเป็นหลักในการตัดสินใจ และลดความขัดแย้งโดยสันติวิธี เรื่องความก้าวหน้านี้ได้กลายเป็นเรื่องที่ได้รับ ความเอาใจใส่กันมาก และมีคนส่วนหนึ่งเห็นว่าพัฒนานั้น หมายถึง เรื่องของความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจอย่างเดียว ซึ่งตามทัศนะของการพัฒนาโดยทั่วไปนั้น ควรหมายถึง เรื่องความก้าวหน้าทางสังคมด้วย ไม่เฉพาะแต่ความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจเท่านั้น

๒. การพัฒนา หมายถึง ความมั่นคง ถ้าในทางเศรษฐกิจเราต้องการให้ระบบเศรษฐกิจเป็นระบบที่มั่นคงมีเสถียรภาพ ไม่มีปัญหาเงินเฟ้อ เงินฝืด ในทางสังคมก็เช่นกันเราต้องการเห็นความมั่นคงทางสังคม เป็นสังคมที่สงบสุข สังคมที่สามารถปรับตัวเองให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้โดยปราศจากความรุนแรง ความมั่นคงจึงเป็นเรื่องใหญ่ และในการพัฒนาที่ต้องคิดถึงเรื่องนี้ด้วย

^๔โฆสิต บั่นเปี่ยมรัษฎ์, การพัฒนาประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๓๒), หน้า ๒๕.

๓. การพัฒนา หมายถึง ความก้าวหน้าและความมั่นคง การพัฒนายังควร หมายถึง ความเป็นธรรมอีกด้วยโดยเฉพาะความเป็นธรรมในลักษณะที่ว่าประชาชนทุกคนที่เป็นสมาชิกของสังคมได้เข้ามีส่วนร่วม และได้รับผลตอบแทนจากการที่มีส่วนในการพัฒนาตามควร ดังนั้น การพัฒนาที่เราต้องการจึงควรเป็นการพัฒนาในรูปแบบที่ช่วยสร้างความเป็นธรรมด้วย

ซึ่งในการพัฒนาต่างๆ ประชาชนในชุมชนจะต้องมีเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดการเปลี่ยนแปลงเพื่อตัวประชาชนเอง โดยให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพื่อตัวเองและมีส่วนดำเนินการเพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ ดังที่ปรารถนาหรือตั้งไว้

โอคลี และ มาร์สเดน (Okly & Marsden) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม^๕ไว้ ดังนี้

๑) การมีส่วนร่วม คือการพิจารณาถึงการมีส่วนร่วมช่วยเหลือโดยสมัครใจโดยประชาชนต่อโครงการใดโครงการหนึ่งของโครงการสาธารณะต่างๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อการพัฒนาชาติแต่ไม่ได้หวังว่าจะให้ประชาชนเปลี่ยนแปลงโครงการ หรือวิจารณ์เนื้อหาของโครงการ

๒) การมีส่วนร่วมในความหมายที่กว้าง หมายถึง การให้ประชาชนในชนบทรู้สึกตื่นตัวเพื่อที่จะทราบถึงการได้รับความช่วยเหลือ และตอบสนองต่อโครงการพัฒนา ขณะเดียวกันก็สนับสนุนความคิดริเริ่มของคนในท้องถิ่น

๓) เรื่องของการพัฒนาชนบทนั้น การมีส่วนร่วม ก็คือ การให้ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ กระบวนการดำเนินโครงการ และร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนา นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับความพยายามที่จะประเมินผลโครงการนั้นๆ ด้วย

๔) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาอาจเข้าใจอย่างกว้างๆ ว่า คือ การที่ประชาชนได้เข้าร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการตัดสินใจต่างๆ ในเรื่องที่จะมีผลกระทบต่อเขา

๕) การมีส่วนร่วมในชุมชน หมายถึง การที่ประชาชนจะมีทั้งสิทธิและหน้าที่ ที่จะเข้าร่วมในการแก้ไขปัญหาทางสุขภาพของเขามีความรับผิดชอบมากขึ้น ที่จะสำรวจตรวจสอบความจำเป็นเรื่องสุขภาพอนามัยการระดมทรัพยากรท้องถิ่นและเสนอแนะทางแก้ไขใหม่ ๆ เช่นเดียวกับการก่อตั้ง และดำรงรักษาองค์กรต่างๆ ในท้องถิ่น

๖) การมีส่วนร่วม คือ จะต้องเป็นกระบวนการดำเนินการอย่างแข็งขัน ซึ่งหมายถึงว่าบุคคลหรือกลุ่มที่มีส่วนร่วมนั้น ได้เป็นผู้มีความริเริ่มและได้มุ่งใช้ความพยายามตลอดจนความเป็นตัวของตัวเองที่จะดำเนินการตามความริเริ่มนั้น

๗) การมีส่วนร่วม นั้น คือ การที่ได้มีการจัดการที่จะใช้ความพยายามที่จะเพิ่มความสามารถที่จะควบคุมทรัพยากรและระเบียบในสถาบันต่างๆ ในสภาพสังคมนั้นทั้งนี้โดยกลุ่มที่จะดำเนินการ และความเคลื่อนไหวที่จะดำเนินการนี้ ไม่ถูกควบคุมโดยทรัพยากรและระเบียบต่าง นอกจากนี้ โอคลี และ มาร์สเดน ยังให้ความหมายของการมีส่วนร่วม ในอีกมุมมองหนึ่งว่า “การมีส่วนร่วม” เป็นกระบวนการให้ได้มาซึ่งอำนาจ เช่น การให้ชาวชนบทได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา คือ การให้

^๕ สมชาย เอี่ยมอ่อน, การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การส่วนตำบลท่า อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา, การศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต, (วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๐), หน้า ๔๒.

ได้มาซึ่งอำนาจในการพัฒนานั้นเอง ทั้งนี้อำนาจที่ได้มา คือ การเข้าถึงซึ่งการได้ควบคุมทรัพยากรที่จำเป็น ที่จะปกป้องวิถีชีวิตของเขา ความหมายของการมีส่วนร่วม ตามนัยนี้ คือ

๑) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนส่วนใหญ่ หมายถึง การกระจายอำนาจขึ้นใหม่(โดยทั่วไปเป็นกระบวนการที่มีความขัดแย้ง) ซึ่งจะต้องมีการวิเคราะห์ตามแนวทางวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะในประเด็นทางการเมืองพลังในสังคมและบทบาทของชนชั้นในอดีตที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

๒) การมีส่วนร่วมนั้น เกี่ยวพันกับการกระจายอำนาจในสังคม ซึ่งเป็นอำนาจที่จะทำให้กลุ่มชนได้ระบุว่า ความต้องการมีอะไรบ้าง และความต้องการของใครจะได้รับการกระจายทรัพยากรไปตอบสนองบ้าง

๓) อำนาจเป็นเป้าหมายสำคัญของการมีส่วนร่วม เมื่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนได้ระบุว่า ได้กระจายออกไปแล้ว ก็เป็นการใช้พลังอำนาจร่วมกันของสมาชิกทั้งหมด ซึ่งจะเป็นผู้ได้รับประโยชน์โดยเหตุนี้ประชาชนก็ถือว่าตนต่างเป็นตัวแทนของชุมชนได้ ดังนั้น ความแตกต่างของอำนาจของผู้เคยควบคุมไว้ และทรัพยากรที่จำเป็นที่จะมีได้ก็จะลดลงโดยการมีส่วนร่วมนี้เอง

สมบูรณ นันทวงศ์ ได้กล่าวว่า ถ้าพิจารณาในแง่ของความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน^๖ สามารถแยกความสำคัญได้ ดังนี้

๑. เนื่องจากโครงการพัฒนาชุมชนในทุกโครงการจะมีวัตถุประสงค์หลักประการหนึ่งคือ เพื่อให้ ประชาชนกินดีอยู่ดี มีรายได้สูงขึ้น มีมาตรฐานการครองชีพสูงขึ้น รวมตลอดถึงต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงในด้านอื่นๆ เป็นไปในทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม ดังนั้นหากประชาชนในชุมชนซึ่งเป็นประชากรเป้าหมายของโครงการพัฒนาชุมชนได้ยอมรับและสนับสนุนต่อการพัฒนาชุมชนโครงการเหล่านั้นย่อมมีโอกาสที่จะบรรลุสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้ง่าย และในทางตรงกันข้ามหากประชาชนในชุมชน ซึ่งเป็นประชากรเป้าหมายของโครงการพัฒนาชุมชนไม่ให้การสนับสนุนจนถึงขนาดทำการต่อต้านแล้ว โครงการพัฒนาชุมชนนั้นย่อมประสบกับความล้มเหลวในที่สุด

๒. เนื่องจากการยอมรับว่าประชาชนในชุมชนเป็นผู้รู้ถึงสภาพปัญหาและความต้องการต่างๆ ของชุมชนตนเองเป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะเป็นผู้อาศัยในพื้นที่ นั้นมานานอย่างต่อเนื่อง จึงน่าจะรู้เรื่องราวของปัญหาและความต้องการ ดังนั้นการที่ประชาชนในชุมชนนั้นๆ ซึ่งเป็นผู้ที่ทราบปัญหาและความต้องการได้เข้ามามี ส่วนร่วมในการตัดสินใจในขั้นตอนต่างๆ ของการพัฒนา จึงน่าจะเป็นสิ่งที่ดีเพื่อที่จะได้สร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของ และการแก้ปัญหาของชุมชนได้อย่างตรงจุดกับความต้องการมากขึ้น

๓. เนื่องจากตระหนักว่า แนวคิดของการพัฒนาชุมชนในลักษณะที่จะใช้รูปแบบเดียวกันทั่วประเทศเป็น สิ่งที่เป็นไปไม่ได้ในทางปฏิบัติ ทั้งนี้เพราะสภาพปัญหาความต้องการตลอดจนสภาพภูมิศาสตร์พื้นที่ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ค่านิยม และวัฒนธรรมของแต่ละชุมชนมีความแตกต่างกัน ฉะนั้น การที่จะให้รูปแบบของการพัฒนาชุมชนเป็นรูปแบบเดียวกันทั่วประเทศนอกจากจะเป็น

^๖สมบูรณ นันทวงศ์, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาคุณภาพการบริการด้าน สาธารณสุข ศึกษาเฉพาะกรณีสถานีอนามัยกระทุ่มลั่น อ.สามพราน จ.นครปฐม, **วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต**, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๒.

การแก้ไข ปัญหาไม่ ตรงจุดแล้ว ยังอาจสร้างความล้มเหลวในการดำเนินโครงสร้างการพัฒนาชุมชนได้
ง่าย โดยเฉพาะถ้าชุมชนไม่ยอมรับไม่ให้ความร่วมมือหรือต่อต้านในสิ่งที่บังคับหรือชี้แนะให้เขา

๔. ส่วนประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย รัฐบาลให้แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน ที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเองมาเป็นแนวทางในการปูพื้นฐานเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย ให้แก่ประชาชนในชุมชน ซึ่งแนวคิดที่สำคัญประการหนึ่งคือ การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน ในกระบวนการพัฒนาประเทศให้เกิดขึ้นทุกระดับในการพัฒนาชุมชนก็เช่นกัน แนวคิดของการพัฒนาชุมชนจะมุ่งเน้นที่จะให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาชุมชนนั้นๆ ช่วยเป็นการปลูกฝังวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในวิถีชีวิตของประชาชนในระดับชุมชนจริงๆ อาทิ ความเสมอภาคทางการเมืองในการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาชุมชนนั้นๆ การเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การรู้จักอดทนและอดกลั้นต่อความเห็นของบุคคลที่แตกต่างจากตน การใช้เหตุผล การเคารพในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ การเคารพในสิทธิและหน้าที่ เป็นต้น

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม คือ การเข้าไปมีส่วนร่วมทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งอาจเป็นการเข้าร่วมแบบทางตรง หรือทางอ้อมก็ได้ และยังเป็นวิธีการที่ผู้นำสามารถนำมาปรับใช้ในการจูงใจ และสร้างขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากร เป็นวิธีการที่จะช่วยให้มีแรงจูงใจในการทำงานมากขึ้น การเข้าไปมีส่วนร่วมยังทำให้บุคลากรเกิดทัศนคติต่อการบริหารงานขององค์กร ดีขึ้นส่งผลให้บุคคลเกิดความพอใจในการทำงาน

๒.๑.๒ ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา

ทฤษฎีศักยภาพการพัฒนาและการแพร่กระจาย (Development Potential Diffusion Theory) ตามทฤษฎีนี้ สังคมจะพัฒนาโดยมีเหตุปัจจัย ๖ ประการ คือ^๗

๑. ทรัพยากรธรรมชาติของมนุษย์ (Natural Resource) ทำให้เกิดการพัฒนามาถึง สิ่งที่อยู่ตามธรรมชาติ ไม่ใช่สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ตัวอย่างเช่น ดิน น้ำ แร่ธาตุ ปัจจัยเหตุคือ ทรัพยากรธรรมชาติ ก่อให้เกิดปัจจัยผล คือการพัฒนา เหตุผลก็คือ เมื่อมีทรัพยากรก็จะทำให้เกิดทรัพย์สินเงินทอง สามารถนำไปใช้จ่ายยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ให้สูงขึ้น ยังมีทรัพยากรธรรมชาติที่มีค่าจำนวนมาก ก็ยิ่งทำให้ระดับการพัฒนาสูงมากขึ้นไปอีกด้วย

๒. ทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource) ทำให้เกิดการพัฒนา ปัจจัยเหตุ โดยเฉพาะมนุษย์ในวัยแรงงานก่อให้เกิดปัจจัยผล คือการพัฒนา ยังมีคนในวัยแรงงานมากเท่าใดก็ยิ่งทำให้ระดับการพัฒนาสูงมากขึ้นเท่านั้น เหตุผล คือ คนในวัยแรงงานมีกำลังที่สามารถใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อคุณภาพชีวิตได้เช่น เพิ่มการศึกษาทำให้สุขภาพอนามัยแข็งแรง จิตใจมั่นคงเข้มแข็งซึ่งปัจจัยนี้เป็นเหตุให้เกิดการพัฒนาได้

^๗สัญญา สัญญาวิวัฒน์, ทฤษฎีศักยภาพการพัฒนาและการแพร่กระจาย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๗), หน้า ๑๔-๑๕.

๓. องค์การทางสังคม (Social Organization) ทำให้เกิดการพัฒนาดังกล่าวโดยที่องค์กรทางสังคมเหล่านี้ช่วยให้เกิดพลังในการทำงานใหญ่ขึ้นและมากขึ้น เพราะเป็นการรวมตัวของกำลังแรงงานกับงานใหญ่ๆ ที่ทำคนเดียวไม่ได้องค์กรก็สามารถทำได้ และทำได้โดยมีประสิทธิภาพ เพราะได้ร่วมช่วยกันคิด ช่วยกันพิจารณา จึงมีความรอบคอบ บกพร่องน้อย จึงเป็นเหตุให้เกิดการพัฒนาได้อีกทางหนึ่ง

๔. ภาวะผู้นำ (Leadership) ทำให้เกิดการพัฒนา ภาวะผู้นำหรือจำนวนผู้นำประเภทต่างๆ ยิ่งมีมากเท่าใด ก็ยิ่งทำให้เกิดการพัฒนาที่มีระดับคุณภาพสูงมากเท่านั้น ทั้งนี้เป็นเพราะผู้นำมักเป็นคนที่มีความรู้ การทำงานของผู้นำจึงพลอยมีความรู้หรือมีประสิทธิภาพไปด้วยหรือไม่เช่นนั้น ผู้นำจะสามารถรวบรวมคนได้เป็นจำนวนมาก จึงทำงานใหญ่หรืองานปริมาณมากได้นอกจากนั้น ด้วยบารมีของผู้นำ ทำให้คนที่รวมตัวกันทำงาน ทำงานอย่างทุ่มเท จึงเกิดผลดีแก่การพัฒนา

๕. การติดต่อ (Contract) ทำให้เกิดการพัฒนา หมายถึง การติดต่อระหว่างชุมชนระหว่างเมืองหรือประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่ด้อยพัฒนาจะได้ประโยชน์จากประเทศที่พัฒนาแล้วหรือเจริญกว่า ทั้งนี้เพราะการติดต่อเช่นนั้นทำให้เกิดการถ่ายทอด เรียนรู้ รับเอาความรู้ ความชำนาญ สินค้า เทคโนโลยีจากสังคมที่เจริญมาใช้หรือมาผลิตเครื่องมือ สินค้า ขึ้นมาในสังคมด้อยพัฒนา ทำให้สังคมด้อยพัฒนาที่มีความเจริญก้าวหน้าตามไปด้วย

๖. การฝึกอบรม (Training) ทำให้เกิดการพัฒนา เพราะการฝึกอบรมก็เหมือนกับการศึกษาเพราะทำให้ความรู้ความชำนาญด้านต่างๆ ของผู้คนสูงขึ้น การพัฒนาก็ย่อมจะสูงขึ้นตามไปด้วย

สรุป ได้ว่า การพัฒนา คือ การสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าจนเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น เป็นการเปลี่ยนแปลงสภาวะการณ์ของสังคมจากระดับหนึ่งไปสู่อีกระดับหนึ่งที่มีคุณค่าเพิ่มขึ้น และต้องการมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมว่า การพัฒนาต้องมีแนวทาง หรือรูปแบบของกิจกรรมหรือโครงการที่หนุนเสริมการพัฒนาโดยเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วม รวมกำลัง ดำเนินการปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนใหม่มีความเป็นปึกแผ่น รวมถึงการทำชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้มีความสุข ความสะดวกสบาย ความอยู่ดีกินดี ความเจริญทางศิลปวัฒนธรรม และจิตใจ ผ่านกิจกรรม/โครงการต่างๆ

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

๒.๒.๑ ความสำคัญของการท่องเที่ยว

ทิศทางการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวไทยในอนาคต ต้องพัฒนาไปสู่ความมั่นคง ความมั่งคั่ง และความยั่งยืน โดยความมั่นคง คือ ความสามารถขับเคลื่อนการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพแม้ในภาวะวิกฤตต่างๆ ทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศ ความมั่งคั่งคือ การท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ และสร้างความความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศ และความยั่งยืน คือ การพัฒนาที่สนองความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยไม่ส่งผลกระทบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และชุมชน ดังนั้น เพื่อให้เกิดการเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ทิศทางการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวไทยต้องสามารถตอบสนองต่อแนวโน้มการท่องเที่ยวในตลาดโลกได้ โดยมีส่วนแบ่งทางการตลาด

เพิ่มขึ้นสามารถสร้างความสมดุลของการท่องเที่ยวจากการเพิ่มรายได้ เพิ่มค่าใช้จ่าย เพิ่มจำนวนวันพักของนักท่องเที่ยว และมีการกระจายตัวของนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวตามภูมิภาคต่างๆ เพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ไปยังชุมชนและท้องถิ่นอย่างทั่วถึง รวมทั้งได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาระงับด่วนที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มศักยภาพและสร้างข้อได้เปรียบในการแข่งขันให้กับบุคลากร และผู้ประกอบการไทย ดังนั้น กรอบแนวคิดในการพัฒนาในระยะต่อไป จึงควรให้ความสำคัญกับคุณภาพของการท่องเที่ยว เพื่อจะพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นประเทศจุดหมายปลายทางเพื่อการเดินทางมาพักผ่อนที่มีคุณภาพโดยมีประเด็นสำคัญในการพัฒนา ๖ ประเด็น ดังนี้

๑. เพิ่มความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว และผู้เกี่ยวข้องในการท่องเที่ยว โดยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและบริการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพมาตรฐาน และมีภูมิทัศน์ที่สวยงามมีความปลอดภัย ความสะอาด พัฒนาบุคลากร ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวให้มีใจพร้อมให้บริการ และการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสะดวก โดยมีการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการคมนาคมที่ได้มาตรฐานอย่างทั่วถึง ครอบคลุมเส้นทางหลักและเส้นทางรองที่จะเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว

๒. การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โดยการคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับ และมีพื้นที่ฟูแหล่งท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ

๓. การกระจายช่วงเวลาการท่องเที่ยว เพื่อเป็นการสร้างรายได้ และกระจายรายได้สู่แหล่งท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

๔. กระจายแหล่งท่องเที่ยวการจ้างงานสูงขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยว และเป็นการเสริมสร้างการจ้างงานในท้องถิ่น เป็นการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น

๕. เพิ่มค่าใช้จ่ายต่อหัวการเพิ่มมูลค่าสินค้าการท่องเที่ยว

๖. การเติบโตอย่างยั่งยืนของจำนวนนักท่องเที่ยว อย่างสมดุลกับขีดความสามารถในการรองรับ

สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว หรือแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยว กิจกรรมและวัฒนธรรมประเพณีที่สะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรมท้องถิ่นที่มีลักษณะเด่น และสามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเยี่ยมชม สิ่งดึงดูดใจหรือทรัพยากรท่องเที่ยวแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะทั่วไป คือ

๑. ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ได้แก่ สภาพภูมิอากาศ รวมทั้งอากาศ และทรัพยากรธรรมชาติ เช่น น้ำตก ภูเขา ทะเล ป่าไม้ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ อุทยานฯ ฯลฯ ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น คือ เป็นสิ่งที่มนุษย์ไม่ต้องสูญเสียต้นทุนในการผลิต แต่ทรัพยากรทั้งสองลักษณะต่างก็ต้องมีต้นทุนในการดูแลรักษาเหมือนกัน คุณภาพของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติจะต้องได้รับการดูแลรักษาในรูปแบบของการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน การวางแผนการท่องเที่ยว รวมทั้งการวางมาตรฐานการดูแลรักษาทรัพยากรดังกล่าวจึงเป็นสิ่งจำเป็น เนื่องจากกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นสิ่งเปราะบางได้ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติเป็นสิ่งดึงดูดความต้องการพื้นฐานของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เช่น ผู้คนที่อยู่ในพื้นที่หุบเขาที่มีอากาศหนาว ย่อมไม่มีโอกาสที่จะได้สัมผัส

อากาศที่อบอุ่น หรือได้เห็นชายทะเล ชายหาด ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติมีอิทธิพลอย่างมากต่อการดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นอากาศบริสุทธิ์ ภูมิอากาศ และอุณหภูมิ ภูมิประเทศ สัมภูมิต่างธรณีวิทยา รุกขชาติ พืชพันธุ์ต่างๆ ของท้องถิ่น สัตว์ป่าหรือสัตว์ในท้องถิ่น ท้องน้ำ หาดทราย ความงามของธรรมชาติ น้ำดื่มบริสุทธิ์ น้ำพุร้อน ฯลฯ การผสมผสานกันของทรัพยากรธรรมชาติ สามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่น่าสนใจ เช่น ภูมิอากาศที่แตกต่างกันภายในประเทศ มีผลทำให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสเลือกสถานที่ที่ตนสนใจ เช่น ไปสัมผัสอากาศหนาวเย็นของป่าเขาทางภาคเหนือ หรือไปสัมผัสแสงแดดอันอบอุ่นบริเวณหาดทราย ชายทะเลทางภาคใต้ เป็นต้น ภูมิอากาศจึงมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ และช่วยสร้างความต้องการหรืออุปสงค์ทางการท่องเที่ยวได้ และหากพื้นที่ท่องเที่ยวนั้นๆ มีบรรยากาศหรือภูมิอากาศที่จะทำให้ นักท่องเที่ยวสามารถทำกิจกรรมอื่นๆ ได้อย่างหลากหลาย เช่น เล่นกอล์ฟ ซ้อมม้า ตกปลา ล่าสัตว์ แล่นเรือใบ หรือกิจกรรมทางน้ำอื่นๆ การศึกษาธรรมชาติ ความชื่นชมในศิลปะการวาดภาพ หรือการถ่ายภาพ เหล่านี้ก็จะยิ่งทำให้นักท่องเที่ยวได้รับบรรยากาศเพื่อการพักผ่อนได้มากยิ่งขึ้น แต่หากพื้นที่ใดมีความสวยงามทางธรรมชาติเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว แล้วยังมีความหลากหลายในด้านอื่นเข้ามาเสริมอีก ก็จะต้องดึงดูดความสนใจได้ทวีคูณมากขึ้น

๒. ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม สังคม เทศกาลงานประเพณี และทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านกิจกรรม ความบันเทิงและเฟลิดเฟลิน ทรัพยากรการท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ อันได้แก่ วัฒนธรรม วิถีชีวิต หรือเหตุการณ์ที่สืบสานกันมาตั้งแต่อดีต โดยส่วนใหญ่การนำเสนอประวัติศาสตร์ในรูปของทรัพยากรการท่องเที่ยวจะอยู่ในรูปของโบราณสถาน โบราณวัตถุ และสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับสิ่งเหล่านี้ เช่น กำแพงเบอร์ลินที่กั้นระหว่างเบอร์ลินตะวันออก และเบอร์ลินตะวันตก ในเยอรมนี และสะพานข้ามแม่น้ำแคว จ.กาญจนบุรี เป็นต้น โบราณสถานศาสนา เช่น โบโรพุทโธ ในอินโดนีเซีย, พุทธคยา ในอินเดีย, นครวัด นครธม ในกัมพูชา บุคคลสำคัญหรือสถานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลสำคัญ เช่น บ้านวิลเลียม เช็ค -สเปียร์ ในอังกฤษ, อนุสาวรีย์ท้าวสุระนารี จ.นครราชสีมา เป็นต้น

ดังนั้น การที่จะรักษาสถานภาพของอุปสงค์ หรือความต้องการของนักท่องเที่ยวเอาไว้ให้นานที่สุด ก็ต้องมีการวางแผนอย่างเหมาะสมและต้องมีการบำรุงรักษาคุณภาพ และมาตรฐานของธรรมชาติที่มีอยู่อย่างต่อเนื่อง และจริงจัง

๒.๒.๒ องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวมีองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรง และทางอ้อมจำนวนมาก เช่น การขนส่ง อาหาร และเครื่องดื่ม ที่พักแรม นันทนาการ การผลิตสินค้า และบริการข้างเคียงต่างๆ ซึ่งมีแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยวไว้ ดังนี้^๕ พยอม ธรรมบุตร กล่าวว่ องค์ประกอบของการท่องเที่ยว ต้องประกอบไปด้วย

^๕ พยอม ธรรมบุตร, เอกสารประกอบการสอน สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๔๙, หน้า ๑-๓.

๑. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ได้แก่ การมีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม เช่น สนามบิน ระบบคมนาคม ตลอดจนบริการด้านอุตสาหกรรมขนส่ง เช่น การขนส่งทางอากาศ ทางบก และทางน้ำ ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปถึงจุดหมายปลายทาง (Destination) หรือแหล่งท่องเที่ยว (Attraction)

๒. การมีที่พักแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (Accommodation) ที่ต้องการค้างคืน ได้แก่ ที่พักประเภทต่างๆ เช่น โรงแรม รีสอร์ท เกสตเฮาส์ โฮมสเตย์ ที่พักแรม ประเภทต่างๆ จะมีสิ่งอำนวยความสะดวกในระดับต่างๆ กัน ซึ่งจะทำให้มีราคา และบริการในระดับต่างกัน ได้แก่ ภัตตาคาร สระว่ายน้ำ บาร์ฟิตเนสเซ็นเตอร์ ซาวน่า ศูนย์กลางธุรกิจ และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ

๓. โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการด้านการเดินทางท่องเที่ยว ได้แก่ การคมนาคม ความปลอดภัย ขั้นตอนการตรวจคนเข้าเมือง ถนน ไฟฟ้า ประปา การสื่อสาร อิเล็กทรอนิกส์ฯ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทาง และติดต่อสื่อสารระหว่างกันได้โดยสะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย ประหยัดเวลา ตลอดจนได้รับความสะดวกในเรื่องอาหารการกิน พาหนะในการเดินทางท่องเที่ยว การรักษาพยาบาล ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เป็นต้น

๔. องค์กรภาครัฐ ซึ่งมีนโยบาย สนับสนุน และส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวในทุกๆ รูปแบบไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม ในขณะที่เดียวกันก็ดูแลและมั่งคั่งไม่ให้เกิดการท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อหรือทำความเสียหายให้แก่สิ่งแวดล้อม สังคม วัฒนธรรม ประเพณีและคุณภาพชีวิตของชุมชน

๕. องค์กรภาคเอกชน ที่ดำเนินธุรกิจภาคบริการอันหลากหลาย เพื่อให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความพึงพอใจ ประทับใจ และตั้งใจเดินทางกลับมาท่องเที่ยวอีก

๖. เจ้าบ้านหรือประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งเป็นเจ้าของทรัพยากรการท่องเที่ยว จะมีส่วนสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวได้โดยตรง

ดังนั้น การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนเพื่อสนองตอบความต้องการของนักท่องเที่ยว และชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว โดยปกป้อง และรักษาโอกาสให้กับคนในรุ่นต่อไปในอนาคต ซึ่งจะนำไปสู่การจัดการทรัพยากรทั้งหมดที่จะสนองความต้องการด้านเศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรม ในขณะที่จะสามารถธำรงรักษาเนื้อหาทางวัฒนธรรม กระบวนการทางนิเวศวิทยาที่จำเป็น ความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการก่อกำเนิด และระบบต่างๆ ที่ก่อกำเนิดชีวิต พืช สัตว์ และมนุษย์ทั้งหลายมีหลักการสำคัญได้ ๕ ประการ คือ

๑. ทรัพยากรทางธรรมชาติ ทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ ทรัพยากรทางวัฒนธรรม และทรัพยากรอื่นๆ ในการท่องเที่ยว จะต้องได้รับการอนุรักษ์ไว้เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่องในอนาคต โดยจะยังสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่สังคมปัจจุบันได้

๒. จะต้องมีการวางแผน และจัดการในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาทางสิ่งแวดล้อม และสังคมวัฒนธรรมในพื้นที่แห่งท่องเที่ยว

๓. คุณภาพของสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวโดยภาพรวมจะยังคงได้รับการรักษาไว้ได้และปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ เมื่อจำเป็นที่จะต้องจัดทำ

๔. จะต้องรักษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเอาไว้เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยว
นั้นจะยังคงสามารถรักษาความเป็นที่นิยมอยู่ได้ และสามารถทำการตลาดต่อไปได้

๕. ผลประโยชน์ของการท่องเที่ยวจะต้องแผ่หรือกระจายไปในทุกภาคส่วนของ
สังคม

สรุปได้ว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของการท่องเที่ยว อัน
ประกอบไปด้วย การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการด้านการเดินทางเพื่อให้
บริการและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความพึงพอใจ ประทับใจ และติดใจ อีกทั้ง
จะต้องรักษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

๒.๒.๓ วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายของการท่องเที่ยวนั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น ๔
อย่างคือ^๙

๑) การท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนในวันหยุด เป็นการเดินทางในวันหยุดเพื่อพักผ่อนโดยไม่ทำ
อะไร อันเป็นการขจัดความเมื่อยล้าทางร่างกายและจิตใจจากการทำงานให้หมดไป และเรียก
พลังกำลังกลับคืนมา สำหรับเริ่มต้นทำงานในวันใหม่ บางคนอาจจะไปพักผ่อนเพราะป่วยไข้ มักจะ
ถือเอาภาวะอากาศเป็นเกณฑ์ตัดสินใจจะไปท่องเที่ยวที่ใด เช่น สถานที่ชายทะเลที่มีลมพัดฉิวอยู่เป็น
นิจ หรือสถานที่บนเขาที่อากาศหนาวเย็น หรืออาจรักษาโรคผิวหนังใกล้บริเวณบ่อน้ำร้อน เป็นต้น
ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ในการเดินทางของนักท่องเที่ยวเพื่อความเพลิดเพลิน และการพักผ่อนจะแตกต่างกัน
กันในรายละเอียด

๒) การท่องเที่ยวเพื่อวัฒนธรรมและศาสนา เป็นการเดินทางที่ปรารถนาจะเรียนรู้
เกี่ยวกับวัฒนธรรมหรือศาสนาของประเทศต่างๆ ที่น่าสนใจ เช่น การศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ของ
ประชาชน ชมศิลปะนานาชาติในหอศิลป์ ชมการแสดงดนตรีหรือละครของประเทศต่างๆ นมัสการ
ศูนย์ศาสนาที่สำคัญ เพื่อร่วมปฏิบัติศาสนากิจ เป็นต้น

๓) การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา เป็นการเดินทางเพื่อทำการวิจัยหรือสอนหนังสือ หรือเข้า
ศึกษา หรือดูงานในประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งมักจะพักอยู่ในประเทศนั้นเป็นเวลานับเดือน เช่น ไปทำ
การวิจัยด้านสังคมวิทยาที่ประเทศอินเดีย ไปดูงานที่ยุโรป ไปบรรยายวิชาการท่องเที่ยวที่ประเทศ
สิงคโปร์ ไปฝึกอบรมระยะสั้นเกี่ยวกับวิชาการโรงแรมที่ประเทศฝรั่งเศส เป็นต้น

๔) การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาและความบันเทิง เป็นการเดินทางที่ปรารถนาจะไปชมการ
แข่งขันกีฬา หรือเข้าร่วมการแข่งขันกีฬา หรือเล่นกีฬาในท้องถิ่นนั้น เช่น การชมการแข่งขันกีฬา
โอลิมปิก การเข้าร่วมแข่งขันกีฬาเซต การไปเล่นสกีในฤดูหนาว เป็นต้น หรือเป็นการเดินทางเพื่อ
ความสนุกสนานบันเทิง เช่น การเปลี่ยนบรรยากาศไปยังสถานที่ที่เงียบสงบ การชมทิวทัศน์ที่สวยงาม
การไปชมการแสดงโอเปร่า การไปชมการแสดงโขน เป็นต้น

^๙ความรู้เบื้องต้นการท่องเที่ยว, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://cyberclass.msu.ac.th/cyberclass/cyberclass-uploads/libs/html/๓๐๑๓๗/๓_๒.htm

๕) การท่องเที่ยวเพื่อประวัติศาสตร์และความสนใจพิเศษ เป็นการเดินทางที่ปรารถนาจะไปชมโบราณสถานที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ เช่น ปราสาทหินพิมาย โครงกระดุก มนุษย์โบราณ เป็นต้น

๖) การท่องเที่ยวเพื่องานอดิเรก เป็นการเดินทางเพื่อทำงานอดิเรก เช่น ไปวาดรูปบนภูเขา ไปขี่ม้าที่ชายหาด ไปเล่นสกี เป็นต้น

๗) การท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมญาติมิตร เป็นการเดินทางเพื่อเยี่ยมญาติมิตรอันเป็นการสร้างสัมพันธภาพให้ดียิ่งขึ้น เช่น ไปเยี่ยมเพื่อนที่ประเทศอังกฤษ ไปเยี่ยมลูกที่ประเทศฝรั่งเศส เป็นต้น

๘) การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ ในประเทศที่พัฒนาแล้วส่วนใหญ่โดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกา แคนาดา และสหราชอาณาจักร ประชากรมักจะเดินทางเพื่อธุรกิจเป็นวัตถุประสงค์หลัก จึงเปรียบเสมือนว่าธุรกิจกับการเดินทางต้องอยู่คู่กันเสมอ แม้ว่าการเดินทางเกี่ยวข้องกับธุรกิจที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวข้องกับการทำงาน แต่ก็จัดเป็นการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่ง เนื่องจากการเดินทางในลักษณะนี้จะสร้างรายได้ให้กับจุดหมายปลายทางที่นักธุรกิจไปเยือน และนักธุรกิจนั้นก็ไม่ได้มีวัตถุประสงค์ที่จะไปอยู่ ณ สถานที่นั้นเพื่อที่จะทำงานหารายได้อย่างเดียว หากต้องบริโภคสินค้าและบริการต่างๆ ซึ่งหมายถึงการเข้าพักในโรงแรม การใช้บริการห้องประชุม ซื้อของฝากของที่ระลึกต่างๆ การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อจุดประสงค์ทางธุรกิจ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภทใหญ่ ๆ คือ

๘.๑ การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจโดยทั่วไป (Regular Business Travel) หมายถึง การเดินทางไปติดต่อประสานงาน หรือเซ็นสัญญาเกี่ยวกับธุรกิจ โดยอาจมีระยะเวลาในการหยุดพักผ่อน ๒-๓ วัน แทรกอยู่ในการเดินทางนั้น เช่น นักธุรกิจชาวอังกฤษเดินทางมาเซ็นสัญญาหุ้นส่วนโรงแรมในประเทศไทย หรือตัวแทนขายประกันเดินทางไปเยี่ยมลูกค้า

๘.๒ การท่องเที่ยวเพื่อการประชุมนานาชาติ การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล และการท่องเที่ยวเพื่อจัดนิทรรศการนานาชาติ

การท่องเที่ยวในรูปแบบนี้กำลังได้รับความสนใจทั้งจากภาครัฐและเอกชนทั่วโลก โดยมีการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้อย่างจริงจัง เนื่องจากเห็นความสำคัญถึงภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวทั้งในระยะสั้นและระยะยาว กล่าวคือ ผู้ที่เดินทางมาในลักษณะดังกล่าวมักเป็นนักท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง และมีความสามารถในการใช้จ่ายมากกว่านักท่องเที่ยวทั่วไป นอกจากนี้แม้ว่าผู้ที่มาเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวจะมีวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางที่เกี่ยวข้องในเชิงธุรกิจ แต่หากคนกลุ่มนี้มีความประทับใจและมีประสบการณ์ที่ดีต่อพื้นที่ที่ได้ไปเยือนเป็นครั้งแรก ก็อาจเดินทางกลับไปยังพื้นที่นั้นอีกครั้งในรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อการหยุดพักผ่อนในรูปแบบอื่นๆ อีกทั้งกลุ่มคนเหล่านี้เป็นคนที่มีการศึกษาระดับสูงและมีผู้นำด้านความคิด หากเลือกที่จะมาแหล่งท่องเที่ยวใด ก็ย่อมจะสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่แหล่งท่องเที่ยวนั้น สิ่งสำคัญที่นักธุรกิจแต่ละกลุ่มต้องการเหมือนกัน คือ ความสะดวกรวดเร็วในการเดินทางเนื่องจากบางครั้งอาจมีเวลาจำกัดในการติดต่อธุรกิจ และอาจต้องเดินทางหลายแห่งในคราวเดียวกัน รวมถึงความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกในการติดต่อธุรกิจ เช่น ในโรงแรมมักจะมีห้องติดต่อธุรกิจ ซึ่งมีบริการติดต่อสื่อสารที่สำคัญ ไม่ว่าจะเป็นโทรสาร โทรศัพท์ ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ เครื่องถ่ายเอกสาร หรือแม้กระทั่ง ผู้ช่วยส่วนตัวไว้รองรับกลุ่มลูกค้าดังกล่าว

๙) การท่องเที่ยวเพื่อประชุมสัมมนา เป็นการเดินทางเพื่อเข้าร่วมการประชุมสัมมนา โดยปกติการจัดรายการประชุมสัมมนาผู้จัดมักมีรายการนำเที่ยวอย่างน้อย ๑ ครั้ง ทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาเป็นนักท่องเที่ยวที่สมบูรณ์แบบ และเมืองใดที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยว มักจะได้รับเลือกให้เป็นที่พักประชุมสัมมนา เช่น เมืองพัทยา เชียงใหม่ กรุงเทพฯ ภูเก็ต เจนีวา ปารีส เป็นต้น

สรุปได้ว่า การเดินทางเพื่อท่องเที่ยวอ้อมมีวัตถุประสงค์ของการเดินทาง เป็นต้นว่าเพื่อพักผ่อนในวันหยุด หรือปรารถนาจะเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมหรือศาสนา หรือเข้าศึกษา หรือดูงาน หรือเข้าร่วมการแข่งขันกีฬา การท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมญาติมิตร เป็นการเดินทางเพื่อเยี่ยมญาติมิตรอันเป็นการสร้างสัมพันธ์ภาพให้ดียิ่งขึ้น วัตถุประสงค์ในการเดินทาง และการพักผ่อนอ้อมแตกต่างกัน

๒.๒.๔ หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การจะพัฒนาการท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

- ๑) การมีส่วนร่วมของชุมชน
- ๒) การสนับสนุนจากภาครัฐ และความร่วมมือของกลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ๓) การสร้างโอกาสการจ้างงานที่มีคุณภาพ
- ๔) การกระจายผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว
- ๕) การใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณค่าเกิดประโยชน์สูงสุด
- ๖) การวางแผนระยะยาว
- ๗) ความสมดุลระหว่างวัตถุประสงค์ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม
- ๘) ความสอดคล้องกันระหว่างแผนการท่องเที่ยว และแผนพัฒนาด้านต่างๆ
- ๙) ความร่วมมือระหว่างผู้กำหนดนโยบายกับผู้ปฏิบัติ
- ๑๐) การประสานความร่วมมือระหว่างแหล่งท่องเที่ยว และผู้ประกอบการ
- ๑๑) การประเมินผลกระทบจากการท่องเที่ยว
- ๑๒) การสร้างหลักเกณฑ์การประเมินผลกระทบ
- ๑๓) การเน้นผลประโยชน์ชุมชน คุณค่าสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรม
- ๑๔) การพัฒนาคน การศึกษา และหลักสูตรต่างๆ
- ๑๕) การเสริมสร้างลักษณะเด่น อัตลักษณ์ของชุมชน และพื้นที่
- ๑๖) การคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของทรัพยากร
- ๑๗) การดำรงรักษาทรัพยากรมรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรม
- ๑๘) มีความจริงใจต่อการทำธุรกิจการท่องเที่ยว

ซูวิทย์ ศิริโชคเวชกุล กล่าวถึง การท่องเที่ยวโดยชุมชนว่าเป็นแนวทางการท่องเที่ยวที่ได้รับความสนใจอย่างมากในการท่องเที่ยวของโลกและของภูมิภาค ซึ่งหัวใจสำคัญของการท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ การมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Participation) ในกิจกรรมทางการท่องเที่ยว เช่น การประดิษฐ์และจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน เทศกาล

ประเพณีการนำนักท่องเที่ยวชมกระบวนการทางการเกษตร ท่องเที่ยวโดยชุมชนที่หลายประเทศนำไปปฏิบัติและประสบความสำเร็จมีรูปแบบ^{๑๐} ดังนี้

๑) การจำหน่ายสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน (Product Sales) เช่น สินค้าหัตถกรรม อาหารประจำวัน

๒) กิจกรรมการแสดงทางวัฒนธรรม (Cultural Shows) เช่น การฟ้อนรำ การละเล่นพื้นบ้าน การแสดงดนตรีเฉพาะชุมชน

๓) กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงหมู่บ้าน (Village Based Activities) คือ กิจกรรมทางการท่องเที่ยว ซึ่งชุมชนในหมู่บ้านเป็นผู้ดำเนินการเพื่อเสนอแก่นักท่องเที่ยว กิจกรรมการพักผ่อนใน หมู่บ้าน สำหรับนักท่องเที่ยวที่ เดินทางเข้าไปท่องเที่ยวในชุมชนแห่งนั้น การท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ การท่องเที่ยวที่ชุมชนเป็นผู้กำหนดกระบวนการทิศทาง และ รูปแบบการท่องเที่ยวของตนเอง ซึ่งมีชาวบ้านที่เป็นเจ้าของชุมชนเป็นเจ้าของทรัพยากรท่องเที่ยวในชุมชนนั้นๆ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาจัดการแหล่งท่องเที่ยว และอนุรักษ์ทั้ง ธรรมชาติประวัติศาสตร์วัฒนธรรม วิถีชีวิตและรูปแบบการดำเนินชีวิต เพื่อสร้างการพัฒนาให้เกิดการยั่งยืนสู่ชนรุ่นหลังและเกิดประโยชน์ สูงสุด

หลักการทำงานการท่องเที่ยวโดยชุมชน จากแนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่มองว่าชุมชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา จนทำให้การท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาแบบองค์รวม ที่มีคนเข้ามามีส่วนร่วม เมื่อมองในบริบทของการ พัฒนาการท่องเที่ยวที่ต้องการให้ชุมชนมีส่วนร่วม และได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวจึงควรมีหลักการ ร่วมกันดังต่อไปนี้

๑) การท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องมาจากความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ชุมชนได้มีการ พิจารณาถึงสภาพของปัญหา ผลกระทบทางการท่องเที่ยวที่ จะเกิดขึ้น แล้วชุมชนร่วมตัดสินใจลงมติที่จะ ดำเนินการตามแนวทางที่ชุมชนเห็นสมควร

๒) สมาชิกในชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการ คิด การวางแผน การทำกิจกรรม ติดตาม ประเมินผล เรียนรู้และรับประโยชน์ร่วมกัน

๓) ชุมชนต้องการรวมกันเป็นกลุ่ม เป็นชมรม หรือองค์กร องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ก็ได้เพื่อเป็นตัวแทนในการทำหน้าที่ แทนสมาชิกทั้งหมด และดำเนินการทางด้าน การกำหนด ทิศทาง และนโยบายการบริหาร การจัดการ การประสานงาน มีประสิทธิภาพและเป็นไปตาม เจตนารมณ์ของ สมาชิกในชุมชน

๔) รูปแบบ เนื้อหาและกิจกรรมของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ต้องคำนึงถึงการอยู่ ร่วมกันอย่างมี ศักดิ์ศรีมีความเท่าเทียมกัน ความเป็นธรรม และให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมในเชิงสร้างสรรค์และลดผลกระทบในเชิงลบ

๕) มีกฎ กติกาที่ เห็นร่วมกันจากชุมชน สำหรับการจัดการท่องเที่ยวที่ชัดเจน และสามารถกำกับ การดูแลให้เป็นไปตามกติกาที่วางไว้

^{๑๐} ชูวิทย์ ศิริโชคเวชกุล, อ่างใน สุธี เสริฐศรี, แนวทางการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในชุมชนคลอง โคน อำเภอมือง จังหวัดสมุทรสงคราม, ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, ๒๕๕๗, หน้า ๓๐.

๖) ชุมชนที่จัดการท่องเที่ยว สมาชิกในชุมชน ชาวบ้านทั่วไปและนักท่องเที่ยว ควรมีการเรียนรู้ ซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางกระบวนการท่องเที่ยวที่ถูกต้องและเหมาะสม

๗) การท่องเที่ยวโดยชุมชน จะต้องมีการเชื่อมประสานกันภายในชุมชน เช่น ความสะอาด ความปลอดภัย การกระจายรายได้ที่เป็นธรรมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และพิจารณาร่วมกันถึงขีดความสามารถในการรองรับ

๘) รายได้ที่ได้รับจากการท่องเที่ยว มีส่วนนำไปสนับสนุนการพัฒนาชุมชนและรักษาสิ่งแวดล้อม ของชุมชน

๙) การท่องเที่ยวจะไม่ใช่อาชีพหลักของชุมชน และชุมชนต้องดำรงอาชีพหลักของตนเองไว้ได้ ทั้งนี้ หากอาชีพของชุมชนเปลี่ยนเป็นการจัดการท่องเที่ยว จะเป็นการทำลายชีวิตและจิตวิญญาณดั้งเดิม ของชุมชนอย่างชัดเจน

๑๐) องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งพอที่จะจัดการกับผลกระทบที่ อาจเกิดขึ้นได้และพร้อมจะหยุด เมื่อเกินความสามารถในการจัดการ ซึ่งสิ่งเหล่านี้หากมองในแง่ความพร้อมของชุมชนและประสิทธิภาพ ในการบริหารจัดการท่องเที่ยวในมิติของชุมชนแล้ว การท่องเที่ยวโดยชุมชนจะเป็นไปได้ด้วยดีนั้นยังต้อง พิจารณาจากมิตินอกชุมชนที่ เข้ามาเกี่ยวข้องด้วยได้แก่การตลาด นโยบายรัฐที่ เข้ามาสนับสนุน พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว เป็นต้น

สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเกิดขึ้นจากชุมชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา จนทำให้การท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาแบบองค์รวม มีกฎ กติกาที่ เห็นร่วมกันจากชุมชน สำหรับการจัดการท่องเที่ยวที่ชัดเจนชุมชนมีส่วนร่วมและได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างชัดเจน

๒.๒.๕ กระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยว กระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยว ประกอบด้วย การศึกษาสภาพ และปัญหา การกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย การกำหนดแนวทาง และมาตรการ และการดำเนินงานเพื่อที่จะทำให้การขยายตัวของท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้อง

กองวิชาการ และฝึกรวมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้กล่าว^{๑๑} ถึงกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องดำเนินการควบคู่กัน ๒ ประการ คือ การพัฒนาการท่องเที่ยว และการบริการ กับการดำเนินงานการตลาด หมายถึง การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ มีความพร้อมที่จะต้อนรับนักท่องเที่ยว รวมถึงการโปรโมทจุดเด่นสถานที่แหล่งท่องเที่ยวให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย อุตสาหกรรมท่องเที่ยวแบ่งตามประเภทของธุรกิจการท่องเที่ยวได้ ๒ ประเภท คือ กระบวนการพัฒนาธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรง และกระบวนการพัฒนาธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยอ้อม

^{๑๑} กองวิชาการ และฝึกรวมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, **อุตสาหกรรมท่องเที่ยว**, (สำนักงานหาดใหญ่ สงขลา, ๒๕๓๔), หน้า ๕-๖.

วินิจ วีรียงกูร ได้กล่าวถึง^{๑๒} กระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวว่า การท่องเที่ยวเป็นการบริการประเภทหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการพัฒนาธุรกิจหลายประการ ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาที่แยกออกได้ ๒ ประเภท ดังนี้

๑. กระบวนการพัฒนาธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรง เช่น ธุรกิจด้านการขนส่ง ธุรกิจด้านการโรงแรม และที่พัก ธุรกิจด้านร้านอาหาร และภัตตาคาร ธุรกิจด้านการจัดนำเที่ยว เป็นต้น

๒. กระบวนการพัฒนาธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยอ้อม เช่น การผลิตสินค้าเกษตรกรรม และสินค้าหัตถกรรมต่างๆ การบริการธนาคาร เป็นต้น

กระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยว หมายถึง การศึกษาสภาพ และปัญหา การกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย กำหนดแนวทาง และมาตรการ การดำเนินงานเพื่อพัฒนาธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรง และกระบวนการพัฒนาธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยอ้อม และต้องมีกลยุทธ์ในการพัฒนาพอสรุปได้ ดังนี้ กลยุทธ์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ดำเนิน ชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมาก กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่มีคุณภาพ เพราะขาดการจัดการที่เหมาะสมกับสังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม สาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาดังกล่าวคือ หน่วยงานต่างๆ และชุมชนท้องถิ่นมีบทบาทที่ไม่สมดุลในการวางแผน การบริหารงาน และการตลาด ทั้งนี้เพราะแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมากได้รับการพัฒนาไปตามนโยบายของรัฐ ซึ่งหน่วยงานส่วนกลางของ ภาครัฐมักมีบทบาทในการกำหนดนโยบาย วางแผนงาน และดำเนินงาน ในขณะที่ชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวมีส่วนร่วมน้อยมาก จึงทำให้ไม่เข้าใจแผนและวิธีการพัฒนาพื้นที่ของตนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

ด้วยเหตุนี้ การมีส่วนร่วมอย่างสมดุลระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มจึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาการท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆ เพื่อความยั่งยืน^{๑๓}

กลยุทธ์ที่ ๑: การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

๑. สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรและกลุ่มคนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจการกำหนดนโยบาย การวางแผน และการตลาด องค์กรและกลุ่มคนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่รับผิดชอบด้านการท่องเที่ยว นักการเมืองท้องถิ่น นักการศึกษา คนท้องถิ่นที่พำนักอาศัยในชุมชนธุรกิจโรงแรมและร้านอาหาร ธุรกิจจัดนำเที่ยว สมาคมการท่องเที่ยว หอการค้าเจ้าของร้านค้าที่เกี่ยวข้องกับอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น นักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ผู้จัดการการขนส่งท้องถิ่นทั้งที่เป็นของภาครัฐและเอกชน เกษตรกร ผู้จัดการประชุมและสัมมนา และผู้บริหารหรือผู้ประกอบการท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยว

๒. ระบุอย่างชัดเจนว่าองค์กรและกลุ่มคนแต่ละกลุ่มมีหน้าที่ บทบาท และขอบเขตการจัดการระดับใด ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในด้านอำนาจและกระบวนการทำงาน นอกจากนี้ทุกฝ่ายต้องตกลงร่วมกันว่าต้องคำนึงถึงผลได้และผลเสียของคนท้องถิ่นที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นหลัก เพราะหากเกิดภาวะวิกฤติ คนกลุ่มนี้จะเป็นผู้เผชิญปัญหาและได้รับโดยตรง

^{๑๒}วินิจ วีรียงกูร, การจัดการการท่องเที่ยว, (กรุงเทพมหานคร : คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๓๓), หน้า ๔-๕.

^{๑๓}นุชนารถ รัตนสุวงศ์ชัย, กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, วารสารมนุษยศาสตร์ ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๔. หน้า ๓๕.

๓. องค์กรและกลุ่มคนทุกฝ่ายต้องตัดสินใจร่วมกันว่าจะใช้มรดกทางวัฒนธรรมใดของชุมชนเพื่อเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยว และกำหนดลักษณะการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของพื้นที่ในทิศทางความยั่งยืนอย่างชัดเจน เช่น การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต้องอนุรักษ์หรือคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่น เพิ่มพูนคุณค่าประสบการณ์ ให้แก่นักท่องเที่ยว ให้ความรู้และส่งเสริมชุมชนท้องถิ่นในการมีส่วนร่วม คำนึงถึงความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว รวมทั้งดำเนินกิจกรรมการตลาดที่สอดคล้องกับหลักการของการอนุรักษ์

๔. องค์กรและกลุ่มคนทุกฝ่ายต้องสนใจและดำเนินงานร่วมกันในการวางแผน และกำหนดเครื่องมือในการพัฒนา มรดกทางวัฒนธรรม รวมทั้งกำหนดแนวทางในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานซึ่งต้องประชาสัมพันธ์หรือถ่ายทอดผลการดำเนินงานให้แก่ทุกกลุ่มทราบอย่างชัดเจนและโปร่งใส

กลยุทธ์ที่ ๒: การวางแผน การให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยเฉพาะอย่างยิ่งคนท้องถิ่นที่อาศัยอยู่ในชุมชนมีอำนาจในการตัดสินใจและมีส่วนเกี่ยวข้องในการวางแผน จะช่วยลดการต่อต้านการพัฒนาการท่องเที่ยวที่หน่วยงานและกลุ่มคนภายนอกพื้นที่ได้เข้ามาบีบบังคับ รวมทั้งเพิ่มความต้านทานต่อแรงกดดันหรือปัญหาที่เกิดขึ้น เพราะการวางแผนเป็นกระบวนการในการสรรหาและกำหนดแนวทาง รวมทั้งวิธีการที่จะควบคุมและพัฒนาการท่องเที่ยวในแต่ละชุมชนให้ดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน และการที่ทุกฝ่ายร่วมกันคิดและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบว่าจะทำอะไร ทำเพื่ออะไร ทำอย่างไร ทำเมื่อใด และใช้งบประมาณเท่าไร จะช่วยทำให้ทุกฝ่ายตระหนักถึงปัญหาที่อาจเกิดขึ้น และมีทิศทางที่ชัดเจนและตรงกันในการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ดังนั้น การวางแผน โดยชุมชนมีส่วนร่วมจึงเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนในการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของท้องถิ่นนั้น ผู้เชี่ยวชาญ ผู้วางแผน ผู้ปฏิบัติ หน่วยงานต่างๆ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มในชุมชนจำเป็นต้องมาประชุมหรือทำการปรึกษาหารือเพื่อแสดงความคิดเห็นและการยอมรับ รวมทั้งทำการตกลงและความเข้าใจร่วมกัน ภายใต้คำแนะนำและคำปรึกษาของผู้เชี่ยวชาญ แม้ว่าแผนพัฒนาการท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีรายละเอียดมากเพื่อนักปฏิบัติจะได้ดำเนินการตามที่วางแผนกำหนดไว้ได้อย่างถูกต้อง แต่แผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่ชุมชนมีส่วนร่วมนั้นจำเป็นต้องเข้าใจได้ง่ายและอาจประกอบด้วยประเด็นเพียงไม่กี่ประเด็นแต่สำคัญและชัดเจนเพียงพอที่ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มสามารถปฏิบัติตามได้ในทิศทางเดียวกัน ประเด็นในแผนอาจประกอบด้วย

วิสัยทัศน์ของชุมชน วัตถุประสงค์ของแผน นโยบายของแผน เครื่องมือในการพัฒนา การจัดหาและกำหนดงบประมาณ วิธีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ ๓: การกำหนดเครื่องมือเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

แม้ว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินงานตามแผน และติดตามผลการดำเนินงานโดยตลอด แต่หากเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงานไม่สอดคล้องกับลักษณะทางสังคมวัฒนธรรม สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และความถนัดของชุมชน ก็จะมีผลให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไม่บรรลุวัตถุประสงค์และวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ เครื่องมือการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจึงควรกำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิจัยด้านการพัฒนา มรดกทางวัฒนธรรม ซึ่งต้องสอดคล้องกับความต้องการและความสามารถในการดำเนินงานของผู้มีส่วนได้ส่วน

เสียทุกกลุ่ม รวมทั้งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนโยบายของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน นอกจากนี้ เครื่องมือในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมควรมีความชัดเจนและหลากหลายซึ่งควรประกอบด้วย ๕ เครื่องมือ ได้แก่

การกำหนดตัวชี้วัดระดับการพัฒนา การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยว การกำหนดมาตรฐานสิ่งก่อสร้าง การพัฒนาคนท้องถิ่น และการตลาด หากเครื่องมือมีความชัดเจน หลากหลาย และสามารถดำเนินงานได้อย่างเป็นรูปธรรม ก็จะก่อให้เกิดโอกาสสูงสุดที่จะบรรลุวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวชุมชนหลายแห่งได้ใช้มรดกทางวัฒนธรรมเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวแต่ในขณะเดียวกันก็ได้รับเชิงลบจากการท่องเที่ยว เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวเข้ามาชมในพื้นที่มากจนเกินไป จึงก่อให้เกิดความไม่พอใจในด้านโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวก และแรงงาน รวมทั้งก่อให้เกิดมลภาวะทางทัศนวิสัยและสิ่งแวดล้อม ด้วยเหตุนี้ การสร้างความสมดุลระหว่างทรัพยากรการท่องเที่ยวกับระดับการใช้ทรัพยากรโดยการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยว จึงเป็นเครื่องมือสำคัญ

อีกประการหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวครอบคลุมเรื่อง การกำหนดจำนวนและระดับความหนาแน่นของกลุ่มคนที่เข้าชมพื้นที่หรือแหล่งท่องเที่ยว การกำหนดความถี่ในการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวในแต่ละครั้งหรือแต่ละช่วงเวลา รวมทั้งการกำหนดระดับการเปลี่ยนแปลงสูงสุดที่ชุมชนจะยอมรับได้ แหล่งท่องเที่ยวหรือพื้นที่เชิงวัฒนธรรมส่วนใหญ่นิยมใช้เกณฑ์ ๒ เกณฑ์ต่อไปนี่เพื่อกำหนดขีดความสามารถในการรองรับการท่องเที่ยวคือ การกำหนดอัตราส่วนระหว่างนักท่องเที่ยวต่อคนท้องถิ่นและ การกำหนดระดับการเปลี่ยนแปลงสูงสุดที่ชุมชนจะยอมรับได้

นิตยา งามยิ่งยง และละเอียด ศิลาน้อย กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบริเวณริมฝั่งคลองดำเนินสะดวก^{๑๔} ว่า

๑. ชุมชนมีความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยการปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนรักชุมชน มีการประชุมประชาสมาคมเพื่อเสนอแนะ และรับฟังแนวทางต่างๆ ในการพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ โดยในการดำเนินกิจกรรมในชุมชนมีการประชุมปรึกษาหารือเรื่องต่างๆ ในการผลักดันให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยคณะกรรมการในชุมชน สร้างกฎ กติกา เพื่อให้คนในพื้นที่จริงมาขายของ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยการสังเกตจากการจากดำเนินกิจกรรม และประเมินความรู้สึกของนักท่องเที่ยวที่เข้าร่วมกิจกรรมในการจัดงาน เช่น กิจกรรมจุดเทียนชัยเฉลิมพระเกียรติในวันพ่อ

^{๑๔} นิตยา งามยิ่งยง และละเอียด ศิลาน้อย, แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ชุมชนบริเวณริมฝั่งคลองดำเนินสะดวก, วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑ เดือนมกราคม-เมษายน ๒๕๖๐, [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://www.dtc.ac.th/images/journal/Jan-Apr_๒๐๑๗/๑๐.pdf

๒. ภาครัฐมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือด้านการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวควรสร้างความร่วมมือ สร้างจิตสำนึกสาธารณะ ให้แก่คนในชุมชนและนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ด้านการวางแผนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ควรมีการประชุมร่วมกันทั้งภาครัฐและชุมชน ในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว สร้างความรู้และความเข้าใจ ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบและรับผลประโยชน์ร่วมกัน ด้านการรักษาคุณภาพของสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว ควรปลูกจิตสำนึกของทุกภาคส่วน ได้แก่ นักท่องเที่ยว ชุมชนเกษตรกร ผู้ประกอบการในพื้นที่ ให้มีการตระหนักถึงการรักษาคุณภาพของคลองดำเนินสะดวก ที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ ด้านการรักษาระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวควรมีการเผยแพร่ และการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว โดยร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยววิถีชีวิตริมน้ำไว้ และการให้บริการต้องมีความยุติธรรม ไม่เอาเปรียบนักท่องเที่ยว ด้านจัดการผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยว เพื่อให้กระจายรายได้ไปสู่ทุกภาคส่วนของสังคมโดยทุกฝ่ายต้องร่วมรับผลประโยชน์ และรับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมกัน

๓. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ในที่นี้สามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด โดยพิจารณาจากลำดับความสำคัญที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกจนถึงอันดับสุดท้าย ดังนี้คือ

๓.๑ ด้านบุคลากร นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมากเป็นอันดับแรก ดังนั้นควรให้ความสำคัญกับบุคลากร ในการให้บริการทางการท่องเที่ยว ด้วยการฝึกอบรมหรือเพิ่มจำนวนบุคลากรให้มากขึ้น เพื่อยกระดับมาตรฐานการให้บริการ การสร้างความพึงพอใจและสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวได้ทุกครั้งเมื่อมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวนี้

๓.๒ ด้านสถานที่/ช่องทางการจัดจำหน่าย นักท่องเที่ยวที่มีเข้ามาเที่ยวในพื้นที่มีอาชีพอันดับหนึ่งคือ ธุรกิจส่วนตัว/รับจ้าง และนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ให้ความสำคัญในด้านสถานที่/ช่องทางการจัดจำหน่ายมากเป็นอันดับหนึ่งเช่นเดียวกัน ดังนั้นจึงควรพัฒนาเส้นทาง ถนน และป้ายบอกเส้นทางในการมายังแหล่งท่องเที่ยวหลักห้า รวมทั้งการพัฒนาระบบ GPS บอกเส้นทางหรือนำทางมายังหลักห้า ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกและความรวดเร็วให้กับนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด

๓.๓ ด้านกระบวนการให้บริการ นักท่องเที่ยวเพศหญิงให้ความสำคัญมากเป็นลำดับแรก และให้ความสำคัญมากที่สุด ดังนั้นควรพัฒนาหรือมีการอบรมการให้บริการ โดยสามารถตอบสนองอย่างรวดเร็ว และสร้างระบบความปลอดภัยในการท่องเที่ยวในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น

๓.๔ ด้านองค์ประกอบทางกายภาพ โดยนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญในด้านลักษณะทางกายภาพ เช่นบ้านริมน้ำ มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการเป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีชีวิตริมน้ำมากที่สุด ดังนั้นควรพัฒนาและร่วมอนุรักษ์และดูแลรักษาบ้านเรือนริมน้ำ ให้สะอาด และคงอัตลักษณ์ของบ้านเรือนริมน้ำไว้ โดยไม่เปลี่ยนแปลงบ้านไปจากลักษณะเดิม ซึ่งจะทำให้เกิดความแตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่น ที่มีเสน่ห์ ดึงดูดใจและสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยวเมื่อมาเยือนได้ทุกครั้ง

๓.๕ ด้านราคา โดยนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญในด้านราคาอาหารและเครื่องดื่มมีความเหมาะสมมากที่สุด ดังนั้นควรรักษาระดับราคาสินค้า อันได้แก่ อาหารและเครื่องดื่มแบบปัจจุบันไว้ ไม่ให้แตกต่างจากที่อื่น ที่มีแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงกัน ทั้งนี้หากในอนาคตแหล่งท่องเที่ยว

มีชื่อเสียง มีนักท่องเที่ยวเข้ามามากขึ้นราคาสินค้าอาจขยับเพิ่มขึ้น กลายเป็นการท่องเที่ยวเชิงพาณิชย์ มากเกินไป จนสูญเสียความเป็นแหล่งท่องเที่ยววิถีชีวิตริมน้ำไปได้

๓.๖ ด้านสินค้าและบริการ โดยนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญในการท่องเที่ยวที่มีรูปแบบเฉพาะตัวคือ เป็นวิถีชีวิตริมน้ำ ดังนั้นจึงควรอนุรักษ์และคงอัตลักษณ์รูปแบบวิถีชีวิตริมน้ำ ควบคู่กับวิถีชีวิตของคนในชุมชน ที่ถือว่าเป็นสินค้าและบริการที่โดดเด่น ที่แตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่น

๓.๗ ด้านการส่งเสริมตลาด โดยนักท่องเที่ยวให้ความสำคัญในด้านมีเว็บไซต์ให้นักท่องเที่ยวสืบค้นหาข้อมูลได้อย่างสะดวกมากที่สุด ดังนั้นจึงควรมีการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว และอนุรักษ์การท่องเที่ยววิถีชีวิตริมน้ำไว้ ผ่านช่องทางสื่อสาร **Social Media** ต่างๆ หรือการสร้างเว็บไซต์ของแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ความเคลื่อนไหว หรือกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวได้ตลอดเวลา นอกจากนี้ให้คำนึงถึงชุมชนมีความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างมากและต้องการมีส่วนร่วมในทุก ๆ ขั้นตอนและภาครัฐมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยทุกฝ่ายต้องร่วมรับผลประโยชน์ และรับผิดชอบในส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมกันโดยให้ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมด้วยเช่นกันในจังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดราชบุรีสรุปได้ว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวต้องมีการกำหนดแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม มีมาตรฐานอุปโภค สิ่งอำนวยความสะดวก และการบริการอย่างเพียงพอสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้

๒.๒.๖ ผลกระทบการพัฒนาการท่องเที่ยว

ความสำเร็จของการพัฒนา และส่งเสริมการท่องเที่ยว ขึ้นอยู่กับความพร้อม ความมีคุณภาพ และมาตรฐานของโครงสร้างพื้นฐาน โครงสร้างพื้นฐานจึงนับเป็นสิ่งสำคัญ ตัวอย่าง เช่น การใช้น้ำประปา ท่อประปาต้องมีขนาดที่จะรองรับปริมาณการใช้น้ำประปาที่จะมีมากขึ้นในอนาคต เช่นเดียวกับเรื่องการบำบัดน้ำเสีย การติดตั้งระบบสื่อสารคมนาคม ระบบน้ำใช้เพื่อการบริโภค จะต้องมีการวางแผนเพื่อสามารถใช้ประโยชน์ได้ในระยะยาว ไม่เช่นนั้นก็จะเกิดปัญหา เช่น ต้องรื้อของเก่าออก และทำของใหม่ ทำให้เกิดลักษณะการขุด การฝัง และการกลบอยู่ตลอดเวลา หรือทางวิ่งของท่าอากาศยานต่างๆ ก็ควรออกแบบไว้สำหรับรองรับการพัฒนาอากาศยานแบบใหม่ได้ในอนาคต โรงแรม หรือที่พักประเภทต่างๆ ก็เช่นเดียวกัน หากสามารถทำให้เห็นความมีลักษณะเด่น เช่น การออกแบบทางสถาปัตยกรรม และภูมิทัศน์แสดงให้เห็นถึงคุณภาพของการก่อสร้าง วัสดุที่นำมาใช้ และความสามารถในการตกแต่งย่อมจะทำให้เห็นความแตกต่างซึ่งเป็นจุดขายที่ได้อย่างหนึ่ง ตัวอย่างที่ไม่เหมาะสมอย่างเช่น การสร้างโรงแรม หรือสถานที่ตากอากาศที่มีรูปทรงเป็นกล่องริมหาดทราย ชายทะเลท่ามกลางดงมะพร้าว ไม่น่าจะเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว เพราะความจริงแล้วนักท่องเที่ยวประสงค์จะสัมผัสบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างไปจากของตนอย่างสิ้นเชิง การส่งเสริมการท่องเที่ยวได้มีส่วนกระตุ้นการลงทุนด้านโครงสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกมากขึ้น และรวดเร็วขึ้น ซึ่งในหลายกรณีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานไม่ได้ให้ความระมัดระวังเรื่องสิ่งแวดล้อม จึงเกิดผลกระทบต่อสุขภาพของแหล่งท่องเที่ยวในหลายพื้นที่ โดยปกติแล้วแนวคิดในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยวจะต้องอยู่บนหลักการ ดังนี้

๑. โครงสร้างพื้นฐาน และการบริการต่างๆ สามารถให้บริการได้ทั้งนักท่องเที่ยว และประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ

๒. การวางระบบโครงสร้างพื้นฐานที่มุ่งเน้นการบูรณาการ จะส่งเสริมการพัฒนาในด้านอื่นๆ ที่การจัดการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ขาดประสิทธิภาพ อาจนำไปสู่ความเสื่อมโทรม และการเสื่อมสภาพของความเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวได้ และยังส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจทำให้ขาดรายได้ ทั้งนี้การพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้เป็นที่รู้จัก และดึงดูดนักท่องเที่ยว เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวหรือทรัพยากรการท่องเที่ยว เป็นตัวกำหนดสำคัญที่จะทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว

ดังนั้น การบำรุงรักษา และพัฒนาให้อยู่ในสภาพ และคุณภาพที่ดีอยู่เสมอจะช่วยขยายระยะเวลาของวงจรชีวิตของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละแห่งให้สามารถใช้ประโยชน์ในระยะยาวต่อไปได้ แต่เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งในหลายจังหวัด กำลังตกอยู่ในสภาพเสื่อมโทรม และหลายแห่งอยู่ในสภาวะวิกฤติ สาเหตุสำคัญก็คือการหย่อนประสิทธิภาพในการบริหารขององค์กรที่มีอำนาจควบคุมดูแลพื้นที่หรือสถานที่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว หรือในบางกรณีไม่สามารถหาเจ้าภาพเข้ามาดำเนินการแก้ไขปัญหา เนื่องจากมีอำนาจตามกฎหมายทับซ้อนอยู่ในพื้นที่เดียวกัน หรือมีปัญหาด้านการประสานงาน และปัญหาด้านงบประมาณเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนา ปัญหาของแหล่งท่องเที่ยวที่มีผลทำให้คุณค่า และความนิยมลดลง ส่วนใหญ่เป็นปัญหาทางด้านกายภาพ เช่น อาคารสิ่งปลูกสร้างแออัดและทำลายทัศนียภาพและสภาพแวดล้อม การใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ไม่เหมาะสม โครงสร้างพื้นฐานที่เอื้อต่อการเดินทาง เช่น ระบบการคมนาคมขนส่งเพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวไม่สมบูรณ์ มีปัญหาด้านมลพิษ ทั้งน้ำ อากาศ เสียง และกลิ่น รวมทั้งขยะและสิ่งปฏิกูล เป็นต้น

นิคม จารุมณี ได้กล่าว^{๑๕} ถึงผลกระทบที่เกิดจากพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีทั้งดี และไม่ดีในด้านต่างๆ ดังนี้

๑. ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม
๒. ผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม
๓. ผลกระทบทางด้านวัฒนธรรม

สุริยา วีรวงศ์ ได้กล่าว^{๑๖} ถึงผลกระทบที่เกิดจากพัฒนาการท่องเที่ยวที่มี ทั้งดี และไม่ดีไว้ ๒ ประเด็น ดังนี้

๑. ผลกระทบทางด้านสังคม อันเกิดจากพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เช่น ด้านการกระจายรายได้ไปสู่ท้องถิ่น ผลกระทบทางด้านโครงสร้างทางสังคม และผลกระทบทางด้านค่านิยม และท่าทีของคนในท้องถิ่น เป็นต้น

^{๑๕}นิคม จารุมณี, การท่องเที่ยวและการจัดอุตสาหกรรมท่องเที่ยว, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๖), หน้า. ๒๔๓-๒๔๙.

^{๑๖}สุริยา วีรวงศ์, ผลกระทบของการท่องเที่ยวทางด้านสังคมและด้านวัฒนธรรมในประเทศไทย, วารสารวิจัยสังคม, ๒๕๒๔, หน้า๙๑-๑๐๐.

๒. ผลกระทบทางด้านวัฒนธรรม อันเกิดจากพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เช่น การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมระดับบุคคล ระดับท้องถิ่น และระดับชาติ เป็นต้น

สรุปได้ว่า ผลกระทบที่เกิดจากพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ทั้งที่เป็นผลดี และทั้งที่เป็นผลเสีย ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และทางด้านวัฒนธรรม ดังนั้นควรมีการพัฒนาและร่วมอนุรักษ์และดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวให้สะอาด และคงอัตลักษณ์ไว้ โดยไม่เปลี่ยนแปลงไปจากลักษณะเดิม ซึ่งจะทำให้เกิดความแตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวอื่น ที่มีเสน่ห์ ดึงดูดใจและสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยวเมื่อมาเยือน

๒.๓ บริบทพื้นที่ศึกษา

อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา ได้สรุปบริบทของพื้นที่อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา ไว้ดังต่อไปนี้^{๑๗}

๒.๓.๑ ประวัติอำเภอ ความเป็นมา ตามหลักฐานหนังสือประชุมพงศาวดาร กล่าวว่า อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา คือเมืองพัทลุงเก่าซึ่งสันนิษฐานจากโบราณสถาน โบราณวัตถุ ได้แก่ ซากกำแพงเมือง คูเมือง บริเวณที่ตั้งโรงเรียนในเมืองปัจจุบัน โดยถูกข้าศึกโจมตี ๒ ครั้ง จากกองทัพมลายู สมัยกรุงศรีอยุธยาจนไม่สามารถบูรณะได้ ทิ้งร้างไว้จนกระทั่งถึง พ.ศ. ๒๔๓๗ จึงยกฐานะเป็นอำเภอปละท่า มีอาณาเขตครอบคลุมถึงอำเภอระโนด(ขณะนั้นเป็นกิ่งอำเภอ)แต่เมื่อราว พ.ศ. ๒๔๖๐ ได้มีผู้ลอบวางเพลิงที่ว่าการอำเภอปละท่า กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ อุปราชปักษ์ใต้ เห็นว่าการคมนาคมไม่สะดวก จึงยุบอำเภอปละท่า เป็นกิ่งอำเภอปละท่า ขึ้นกับอำเภอเมืองสงขลา และได้เปลี่ยนชื่อเป็นกิ่งอำเภอจะทิ้งพระ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๗ ได้ร่นอาณาเขตทิศเหนือมาอยู่ที่ตำบลชุมพล และทิศใต้ ติดต่อเขตอำเภอเมืองสงขลา (อำเภอสิงหนครปัจจุบัน) ต่อมาเมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ ทางราชการได้ยกฐานะกิ่งอำเภอจะทิ้งพระขึ้นเป็นอำเภอจะทิ้งพระ และเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔ สมัยนายพจน์ อินทรวชิร เป็นนายอำเภอจะทิ้งพระ ได้เปลี่ยนชื่อจากอำเภอจะทิ้งพระ เป็นอำเภอสังขละบุรีจนถึงปัจจุบัน

ก่อตั้งเมื่อ ๑ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ ใช้ชื่ออำเภอจะทิ้งพระ และได้เปลี่ยนชื่อเป็นอำเภอสังขละบุรี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔

ที่ตั้งอำเภอสังขละบุรี ตั้งอยู่หมู่ที่ ๔ ตำบลจะทิ้งพระ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา ห่างจากจังหวัด ประมาณ ๕๓ กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๗๕,๐๐๐ ไร่ หรือ ๑๒๐ ตารางกิโลเมตร

อาณาเขต ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลบ่อตรุ อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอไทย

ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลบางเขียด ตำบลม่วงงาม อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

ทิศตะวันตก ติดต่อกับทะเลสาบสงขลา

ลักษณะทางภูมิศาสตร์และลักษณะภูมิอากาศ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ อำเภอสังขละบุรีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบต่ำ มีทะเลสาบทั้ง ๒ ด้าน คือ ด้านทิศตะวันออก เป็นอำเภอไทย ทิศตะวันตกเป็น

^{๑๗} อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://bao-satingphra.circlecamp.com/index.php?page=services> (๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐).

ทะเลสาบ ลักษณะดินส่วนใหญ่เป็นดินเหนียว เหมาะแก่การทำนา มีเนินเขาเล็ก ๔ เนินเขา คือ เขาวัดพะโคะ เขาบ้านคลองฉนวน เขาน้อย เขาผี ตำบลชุมพล มีเกาะในทะเลสาบสองเกาะ คือ เกาะบรรทม และเกาะคำเหียง มีลำคลองหลักอยู่หนึ่งสาย คือ คลองพลเอกอาทิตย์ เป็นคลองขุดยาวประมาณ ๔๐ กิโลเมตร กว้าง ๘.๑๐ เมตร

ลักษณะทางภูมิอากาศ เป็นแบบมรสุม มี ๒ ฤดู คือ

- ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม - เดือนพฤษภาคม
- ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนพฤษภาคม - ต้นเดือนมกราคม

ด้านการปกครอง การปกครองส่วนภูมิภาค แบ่งการปกครองออกเป็นทั้งหมด ๑๑ ตำบล ๗๙ หมู่บ้าน ดังนี้

๑. ตำบลจะทิ้งพระ มี ๗ หมู่บ้าน	๗. ตำบลคูขุด มี ๙ หมู่บ้าน
๒. ตำบลกระดังงา มี ๗ หมู่บ้าน	๘. ตำบลท่าหิน มี ๙ หมู่บ้าน
๓. ตำบลสนามชัย มี ๕ หมู่บ้าน	๙. ตำบลวัดจันทร์ มี ๖ หมู่บ้าน
๔. ตำบลดีหลวง มี ๘ หมู่บ้าน	๑๐. ตำบลบ่อแดง มี ๖ หมู่บ้าน
๕. ตำบลชุมพล มี ๗ หมู่บ้าน	๑๑. ตำบลบ่อดาน มี ๖ หมู่บ้าน
๖. ตำบลคลองรี มี ๙ หมู่บ้าน	

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีดังนี้ จำนวนเทศบาลตำบล ๑ แห่ง ได้แก่ เทศบาลตำบลสทิงพระ มีจำนวน อบต. ๑๑ แห่ง ได้แก่

๑. องค์การบริหารส่วนตำบลจะทิ้งพระ	๒. องค์การบริหารส่วนตำบลกระดังงา
๓. องค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย	๔. องค์การบริหารส่วนตำบลดีหลวง
๕. องค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล	๖. องค์การบริหารส่วนตำบลคลองรี
๗. องค์การบริหารส่วนตำบลคูขุด	๘. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าหิน
๙. องค์การบริหารส่วนตำบลวัดจันทร์	๑๐. องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อแดง
๑๑. องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อดาน	

สภาพเศรษฐกิจ เศรษฐกิจ - อาชีพหลัก ได้แก่ ทำนา ทำสวน

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ ข้าว มะพร้าว มะม่วง กล้วย ตาลโตนด

สัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญ คือ โค กระบือ แพะ สุกร เป็ด ไก่

อุตสาหกรรม อำเภอสทิงพระ ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่เหมือนอำเภออื่นๆ มีเพียงอุตสาหกรรมเล็กๆ ภายในครัวเรือน เช่น การผลิตน้ำตาลสด น้ำส้มสายชู การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และโรงสีข้าวหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ อำเภอสทิงพระ เป็นอำเภอที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่เอื้อต่อการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ได้แก่ ต้นตาลโตนด ภูมิปัญญาท้องถิ่น

สภาพทางสังคม ประชากรในพื้นที่อำเภอสทิงพระ นับถือศาสนาพุทธ ประมาณ ๙๕.๘๖ เปอร์เซ็นต์ นับถือศาสนาอิสลาม ประมาณ ๔.๑๔ เปอร์เซ็นต์ วัด ๓๗ แห่ง สำนักสงฆ์ ๓ แห่ง มัสยิด ๕ แห่ง บลาย ๓ แห่ง

สถานศึกษา ดังนี้ ประถมศึกษา จำนวน ๒๘ แห่ง สามัญศึกษา จำนวน ๒ แห่ง การศึกษานอกโรงเรียน จำนวน ๑ แห่ง วิทยาลัยการอาชีพ จำนวน ๑ แห่ง โรงเรียนเอกชน จำนวน ๒ แห่ง โรงเรียนพระพุทธศาสนา จำนวน ๑ แห่ง

๒.๓.๒ สถานที่ท่องเที่ยว ในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา อำเภอสังขละบุรีเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดสงขลาที่มีสถานที่ท่องเที่ยวมีชื่อเสียงมากมาย ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามคือ หาดมหาราช และอุทยานนกน้ำคูขุด อุทยานนกน้ำคูขุด อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา เป็นส่วนหนึ่งของเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลสาบสงขลา อุทยานนกน้ำคูขุด ประกาศเป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๙ มีพื้นที่ในส่วนนี้ประมาณ ๒๒๗,๙๑๖ ไร่ มีสัตว์ป่าประเภทนกน้ำทั้งนกประจำถิ่น และนกอพยพใช้เป็นที่อยู่อาศัย หลบภัย แหล่งอาหาร และขยายพันธุ์ ๑๑๒ ชนิด เช่น นกยาง นกกาบบัว นกเป็ดคับแค นกกาฬน้ำ นกเป็ดน้ำ นกพริก นกกระสา และนกอีโก้ง เป็นต้น ซึ่งถือว่าเป็นอุทยานนกน้ำที่ใหญ่ที่สุดในเอเชีย การเดินทางไปชมนกน้ำจะต้องเช่าเรือแบบเหมาลำเข้าไป ช่วงเวลาที่จะไปชมนกน้ำควรเป็นช่วงเดือนพฤษภาคม – ธันวาคม เพราะจะมีนกอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก และสภาพ ลมฟ้าอากาศเอื้ออำนวย ไม่มีฝนตกมากนัก^{๑๘}

ในอดีตที่ผ่านมา มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานนกน้ำคูขุด เป็นจำนวนมาก เพราะความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ รวมทั้งความน่าสนใจของนกสายพันธุ์ต่างๆ ที่แวะเวียนมาพักอาศัยในพื้นที่อุทยาน ต่อมาจำนวนนักท่องเที่ยวเริ่มลดลงเรื่อยๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในระยะหลังระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ถึง พ.ศ. ๒๕๕๔ ตัวเลขจำนวนนักท่องเที่ยวลดลงอย่างรวดเร็ว อาจเกิดจากจำนวนนกที่หายไป หรืออาจจะสูญพันธุ์ไป ทำให้นักท่องเที่ยวไม่มีสิ่งดึงดูด บางกระแสได้ระบุว่า อาจเกิดจากการประชาสัมพันธ์ที่ไม่ต่อเนื่อง และความสัมพันธ์ของทัศนียภาพ เกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ การจัดการการท่องเที่ยวที่ขาดการบริหารจัดการที่ดี สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว การดูแลรักษาทัศนียภาพ การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว และการขาดการจัดการตามหลักวิชาการยังเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวลดลง ซึ่งสาเหตุแท้จริงที่นักท่องเที่ยวของ อุทยานนกน้ำคูขุด ลดลง ยังไม่ปรากฏชัดเจน

๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพ็ญจันทร์ สังข์แก้ว และคณะ ได้ทำการศึกษาวิจัย^{๑๙} เรื่อง การพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนของชุมชนบ้านเข็กน้อยตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิเคราะห์ พบว่า กลุ่มอาชีพวัฒนธรรมม้งเข็กน้อยมีปัจจัยที่ส่งผลความสำเร็จสูง ชุมชนจึงร่วมกันทำแผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาองค์กร พัฒนาผลิตภัณฑ์ และพัฒนาการขาย โดยการไปศึกษาดูงาน ฝึกอบรม และประชุมเชิงปฏิบัติการ เมื่อดำเนินการตามแผนเสร็จแล้ว ชุมชนสามารถพัฒนาองค์กรให้สอดคล้องกับการดำเนินธุรกิจได้อย่าง

^{๑๘} วิมล จีโรจนพันธุ์ ประชิต สุภณะพัฒน์ และอุดม เขยกิจวงศ์, การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แสงดาว, ๒๕๔๘), หน้า ๒๘๒.

^{๑๙} เพ็ญจันทร์ สังข์แก้ว และคณะ, การพัฒนาธุรกิจชุมชนอย่างยั่งยืนกรณีศึกษาธุรกิจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านเข็กน้อย ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์, รายงานวิจัย, (สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์, ๒๕๕๑), บทคัดย่อ.

เป็นระบบ มีทิศทาง การพัฒนาองค์กรที่ชัดเจน เช่น มีปรัชญา วิสัยทัศน์ เป้าหมาย ปรับโครงสร้าง องค์กร และบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ เมื่อดำเนินการตามรูปแบบขององค์กรใหม่จึงทำการ ประเมิน พบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมากที่สุด และ สิ่งที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ สินค้าที่ ผลิตในชุมชน มีราคาสูง ทำให้ผู้ขายต้องไปซื้อสินค้าจากที่อื่นมาจำหน่ายจึงพิจารณาว่า ทรัพยากร มนุษย์ในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจ พัฒนาการธุรกิจของตนเองได้ และสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ ท้องถิ่นให้เป็นสินค้าท่องเที่ยวได้ และสามารถ พัฒนาการขายได้

อิทธิพล ไทยกมล ได้ศึกษา^{๒๐} ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยวเชิง นิเวศน์ : กรณีศึกษาชุมชน ตำบลบางหญ้าแพรก จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ปัจจัยเกี่ยวกับศักยภาพ ของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว คือการจัดการอย่างมีความรับผิดชอบ กระบวนการที่เอื้อต่อ การเรียนรู้ และการมีส่วนร่วม จากปัจจัยดังกล่าว ยังมีข้อจำกัดที่สำคัญคือ จำเป็นต้องมีการพัฒนาสิ่ง อำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น ที่พัก ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ทางเดินศึกษาธรรมชาติและระบบ กำจัดของเสีย

เสาวลี ทองเจิม ได้ศึกษา^{๒๑} สภาพปัจจุบันของการจัดการสภาพสิ่งแวดล้อมในแหล่ง ท่องเที่ยวสถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาพระแทว อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต พบว่า อยู่ในขั้นเตือนภัยเนื่องจากองค์ประกอบของการจัดการสภาพแวดล้อมบางตัว มีความทรุดโทรมควร ได้รับการปรับปรุง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการจัดการสภาพแวดล้อมในแหล่ง ท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง

ธนา รัตน์ประโคน ได้ศึกษา^{๒๒} วิจัยการประเมินมูลค่าแหล่งท่องเที่ยว : กรณีศึกษาเกาะ เสม็ด จังหวัดระยอง. ผลการศึกษา ปรากฏว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยว เกาะเสม็ดมี ๒ ปัจจัย คือ ระดับรายได้ รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ ต้องการให้พื้นที่ธรรมชาติเกาะเสม็ดคงอยู่ต่อไป และมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเท่าที่จำเป็น เท่านั้น และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการให้มีการบริการที่ดีกว่านี้

ชัยวุฒิ พิชะกุล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง^{๒๓} “หลวงพ่อดวงเหยียบน้ำทะเลเจ็ด : ศึกษาประวัติ คติ ความเชื่อ และผลกระทบที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมภาคใต้” การศึกษามีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ ศึกษาประวัติชีวิตของหลวงพ่อดวงเหยียบน้ำทะเลเจ็ด วัดราช-ประดิษฐฐาน (วัดพะโคะ) จังหวัดสงขลา

^{๒๐} อิทธิพล ไทยกมล, ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ : กรณีศึกษา ชุมชนตำบลหญ้าแพรก จังหวัดสมุทรสาคร, **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต**, สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรป่าไม้ คณะ วิทยาศาสตร์ (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๔), หน้า ๖๗.

^{๒๑} เสาวลี ทองเจียวยืน, การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบยั่งยืน : กรณีศึกษาสถานีพัฒนาส่งเสริมอนุรักษ์ สัตว์ป่าเขาพระแทว, จังหวัดภูเก็ต, **การศึกษาค้นคว้าอิสระ**, (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๔), บทคัดย่อ.

^{๒๒} ธนา รัตน์ประโคน, การประเมินมูลค่าแหล่งท่องเที่ยว : กรณีศึกษาเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง. **วิทยานิพนธ์** (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๙), บทคัดย่อ.

^{๒๓} ชัยวุฒิ พิชะกุล, รายงานการวิจัยหลวงพ่อดวงเหยียบน้ำทะเลเจ็ด:ศึกษาประวัติ คติความเชื่อและ ผลกระทบที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมภาคใต้, (สงขลา : สถาบันทักษิณคดีศึกษา, มหาวิทยาลัยทักษิณ, ๒๕๔๙), บทคัดย่อ.

และหลวงพ่อดุสิตเหียบน้ำทะเลจืดวัดราชบุรณะ(วัดข้างใต้) จังหวัดปัตตานี เพื่อศึกษาคติความเชื่อเกี่ยวกับหลวงพ่อดุสิตเหียบน้ำทะเลจืดและศึกษาผลกระทบจากคติความเชื่อเกี่ยวกับหลวงพ่อดุสิตเหียบน้ำทะเลจืดที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมภาคใต้

พบว่า หลวงพ่อดุสิตเหียบน้ำทะเลจืด เกิดที่บ้านสวนจันทร์หรือบ้านวัดเลียบบ ตำบลชุมพลอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา บิดาชื่อนายหุ มารดาชื่อนางจัน ไม่ปรากฏหลักฐานที่แน่ชัดว่าเกิดในช่วงสมัยใด เมื่ออายุได้ ๗ ปี บิดาได้นำไปฝากไว้กับสมภารจวงวัดดีหลวง และได้ไปศึกษาพระธรรมต่อที่วัดสีหัง จากนั้นเดินทางไปศึกษาธรรมที่จังหวัดนครศรีธรรมราช และได้โดยสารเรือสำเภาไปยังกรุงศรีอยุธยาจนได้บรรลุนิคมและเดินทางกลับมาบูรณะวัดราชประดิษฐฐาน (วัดพะโคะ) ส่วนคติความเชื่อที่เกี่ยวกับหลวงพ่อดุสิตเหียบน้ำทะเลจืดมีหลายด้าน เช่น ความเชื่อเกี่ยวกับดวงแก้วที่วัดราชประดิษฐฐาน (วัดพะโคะ) หรือรอยพระพุทธรูปจำลองบนเขาพะโคะ เชื่อว่าเป็นรอยเท้าของสมเด็จพระเจ้าพะโคะ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีความเชื่อเกี่ยวกับการสร้างพระเครื่องหลวงพ่อดุสิตเหียบน้ำทะเลจืดซึ่งเป็นพระเครื่องที่มีผู้คนเข้าบูชาทั่วประเทศ ผลกระทบที่เกิดจากคติความเชื่อเกี่ยวกับหลวงพ่อดุสิตเหียบน้ำทะเลจืดที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมภาคใต้ พบว่ามีผลกระทบหลายอย่าง เช่น ผลกระทบด้านการสร้างและรูปแบบของพระเครื่อง เป็นต้น ซึ่งในระยะแรกการสร้างพระเครื่องเกิดจากความเชื่อความศรัทธา แต่ระยะหลังๆ ส่วนใหญ่สร้างพระเครื่องบนพื้นฐานของความต้องการเงินทุนเพื่อใช้ประโยชน์ทางด้านส่งเสริมและจรรโลงพระพุทธศาสนา

จิตรนถ ปานแก้ว ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง^{๒๔} “ศึกษาบทบาทและผลกระทบของวัดพะโคะ (วัดพระราชประดิษฐฐาน) อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา” การศึกษามีวัตถุประสงค์ ๒ ประการ คือ ศึกษาบทบาทของวัดพะโคะ (วัดราชประดิษฐฐาน) ผลกระทบจากบทบาทวัดพะโคะ (วัดพระราชประดิษฐฐาน) โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

ผลการศึกษา พบว่า บทบาทของวัดพะโคะมีบทบาทหลายด้านสรุปได้ ดังนี้ บทบาทด้านเผยแผ่ศาสนาธรรม เช่น การฝึกอบรมสามเณรภาคฤดูร้อนโดยมีการจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี การอบรมพระนวกะ ทำให้พระที่บวชใหม่ได้รู้หลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา การเทศนาตามโอกาสต่างๆ โดยวันสำคัญทางประเพณีท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ทำให้พุทธศาสนิกชนรู้ถึงความสำคัญของวัดและความสำคัญที่เกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ในพระพุทธศาสนา ส่วนบทบาทด้านศาสนศึกษา มีการสนับสนุนให้เยาวชนรับการศึกษาระดับโลกและทางธรรมควบคู่กันไป บทบาทด้านการศึกษาสงเคราะห์ ทางวัดพะโคะมีการให้ทุนสำหรับเด็กยากจนแต่เรียนดีเป็นประจำทุกปีทำให้เด็กมีโอกาสทางการศึกษามากขึ้นผลกระทบจากบทบาทวัดพะโคะ คือ ผลกระทบด้านเผยแผ่พระพุทธศาสนา การที่วัดพะโคะได้ส่งเสริมในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาโดยการจัดให้มีการอบรมเป็นประจำทุกปีนั้น ทำให้ประชาชนมีความเข้าใจในหลักธรรมคำสอนมากขึ้นส่งผลให้ประชาชนใกล้ชิดพระพุทธศาสนาเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังมีผลกระทบทางด้านศาสนศึกษา เป็นการเปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับเยาวชนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้เข้ามาศึกษาทั้งทางโลก และทางธรรมควบคู่กันไป ส่วนด้านการศึกษาสงเคราะห์

^{๒๔} จิตรนถ ปานแก้ว. ศึกษาบทบาทและผลกระทบจากบทบาทวัดพะโคะ (วัดพระราชประดิษฐฐาน) อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, สาขาไทยคดีศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยทักษิณ, ๒๕๕๐), บทคัดย่อ.

เป็นการให้ทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่เรียนดีแต่ขาดแคลนทุนทรัพย์รวมการการสนับสนุนงบประมาณให้กับโรงเรียนเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาให้เท่าเทียมกับโรงเรียนในเขตเมือง ด้านสาธารณสงเคราะห์วัดช่วยเหลือสังคมและชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของชาวบ้าน ให้ความช่วยเหลือด้านต่างๆ ให้บริการยานพาหนะ ช่วยเหลือชาวบ้านในยามตกทุกข์ได้ยาก เป็นต้น ด้านอนุรักษ์วัฒนธรรมการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมโดยการสร้าง และบูรณะศาสนสถานให้อยู่ในสภาพที่สวยงาม

ญาณินทร์ เพชรสุวรรณ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง^{๒๕} “ความเชื่อเกี่ยวกับหลวงพ่อดอเหยียบน้ำทะเลจืด ในจังหวัดสงขลา จังหวัดพัทลุง และจังหวัดปัตตานี” ผลการศึกษา พบว่า ความเชื่อเกี่ยวกับหลวงพ่อดอเหยียบน้ำทะเลจืดในจังหวัดสงขลา พัทลุง ปัตตานี มีความเชื่อเกี่ยวกับตำนานหลวงพ่อดอเหยียบน้ำทะเลจืดซึ่งจะเชื่อว่าหลวงพ่อดอเป็นบุคคลพิเศษ มีบุญบารมีสูงตั้งนั้ตำนานของหลวงพ่อดอออกมาในลักษณะของความเชื่อ โดยชาวบ้านทั่วไปจะมีความเชื่อว่าเป็นเรื่องจริง ส่วนเรื่องความเชื่อรูปเคารพของหลวงพ่อดอเหยียบน้ำทะเลจืด เป็นความเชื่อที่เกิดอย่างแพร่หลาย ตั้งแต่มีการจัดสร้างวัดถลุงหลวงพ่อดอเหยียบน้ำทะเลจืดของพระครูวิสัยโสภณจนแพร่หลายเป็นที่ยอมรับของชาวบ้านว่ามีความศักดิ์สิทธิ์สามารถนำมาป้องกันในด้านต่างๆ

ชัยวุฒิ พิชยะกุล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง^{๒๖} “พัฒนาการของพุทธศาสนาบริเวณลุ่มทะเลสาบสงขลา ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๔๒ – ๒๕๔๒” ผลการศึกษา พบว่า วัดพะโคะเป็นศูนย์กลางการปกครองคณะสงฆ์ทางด้านฝั่งตะวันออกของทะเลสาบสงขลา โดยมีหน้าที่ควบคุมดูแลวัดอื่นๆ จำนวนมาก และยังเป็นศูนย์รวมน้ำใจ และแหล่งกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนและยังพบหลักฐานในแผนที่กัลปนาวัดพะโคะที่เขียนขึ้นในสมัยอยุธยา ได้ระบุว่าวัดตั้งแต่อำเภอกว๊านพะโคะ จังหวัดนครศรีธรรมราช ถึงหัวเขาแดง อำเภอลำพูน จังหวัดสงขลา หรือคาบสมุทรสทิงพระทั้งหมดในบรรดาภาพวัดมีทั้งหมด ๖๓ วัด มีรูปสลักเจดีย์ ๓๙ องค์ แสดงให้เห็นว่าวัดต่างๆ เหล่านี้อยู่ในเขตการดูแลของวัดพะโคะ โดยการสร้างวัดหรือบูรณะวัดวาอารามขึ้นในบริเวณลุ่มทะเลสาบสงขลาได้กระทำมาโดยตลอดสมัยอยุธยาภายใต้การอุปถัมภ์ของกษัตริย์ โดยมีการพระราชทานที่กัลปนา ส่วนการปกครองคณะสงฆ์คณะลังกาแก้วจะอยู่ที่ลุ่มทะเลสาบสงขลาฝั่งตะวันตก คือ วัดเขียนบางแก้วและคณะสงฆ์ฝ่ายคณะลังกาชาติ มีศูนย์กลางการปกครองคณะสงฆ์ตั้งอยู่ที่วัดราชประดิษฐฐาน (วัดพะโคะ)

ชิน ศรีสวัสดิ์ และเกริกไกร แก้วล้วน ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง^{๒๗} ศึกษาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม : กรณีศึกษาวัฒนธรรมของชุมชนชาวควยในเขตอีสานใต้ และลาวใต้ พบว่า ชุมชนชาวควยในเขตอีสานใต้ยังมีอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในเขตพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ

^{๒๕} ญาณินทร์ เพชรสุวรรณ.. ความเชื่อเกี่ยวกับหลวงพ่อดอเหยียบน้ำทะเลจืด ในจังหวัดสงขลาจังหวัดพัทลุง และจังหวัดปัตตานี, วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาไทยคดีศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยทักษิณ, ๒๕๔๓), (บทคัดย่อ).

^{๒๖} รายงานการวิจัยพัฒนาการของพุทธศาสนาบริเวณลุ่มทะเลสาบสงขลา ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๔๒ – ๒๕๔๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), ๒๕๔๓), (บทคัดย่อ).

^{๒๗} ชิน ศรีสวัสดิ์ และเกริกไกร แก้วล้วน, การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม : กรณีศึกษาวัฒนธรรมชุมชนชาวควยในเขตอีสานใต้และลาวใต้, (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), ๒๕๕๐), (บทคัดย่อ).

อุบลราชธานี และบางส่วนของจังหวัดมหาสารคาม โดยมีอยู่หนาแน่นในเขตพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษ และจังหวัดสุรินทร์ส่วนในลาวใต้ส่วนใหญ่จะมีอยู่ในแขวงสาละวันและจำปาสัก ลักษณะเด่นของชุมชน คือ แนวคิดความเชื่อ ประเพณี วัฒนธรรม และการประกอบอาชีพ เช่น การเลี้ยงช้าง และการทอผ้า ชุมชนชาวกว๋ายทั้งในเขตอีสานใต้และลาวใต้ มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันทางประวัติศาสตร์ทางชาติพันธุ์ และทางวัฒนธรรม เนื่องจากเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาไทยในตระกูลมอญ-เขมร มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาาร่วมกัน โดยมีการอพยพมาจากภาคเหนือของประเทศไทยเดิม แถบเทือกเขาหิมาลัยด้วยกันเมื่อประมาณ ๓,๕๐๐ ปีก่อน และมีการกระจายกันอยู่ตามพื้นที่ต่างๆ ของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รวมทั้งเขตอีสานใต้และลาวใต้ด้วย แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวกว๋าย อาจทำได้โดยการสำรวจสภาพชุมชนที่มีลักษณะเด่นทางวัฒนธรรม และขึ้นบัญชีไว้อย่างเป็นทางการเป็นระบบในรูปแบบของฐานข้อมูลในคอมพิวเตอร์ แล้วเผยแพร่ให้กับธุรกิจท่องเที่ยวโดยผ่านการประชุมสัมมนา ในรูปของเอกสาร แผ่นพับ โปสเตอร์ และอินเตอร์เน็ต ได้รับรู้และเข้าใจในแนวทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยั่งยืน ทั้งต่อนักท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวในระยะยาว แนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อการพึ่งพาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านสามารถทำได้โดยการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวร่วมกัน เช่นการอำนวยความสะดวกในการเดินทางโดยไม่ต้องมีวีซ่า ระหว่างกัน การให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยวอย่างกว้างขวางทั้งของประเทศตนเอง และประเทศเพื่อนบ้านที่มีแหล่งท่องเที่ยวในลักษณะเดียวกัน และการใช้บัตรการเดินทางท่องเที่ยวร่วมกันของกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

ชายชาญ ปฐมกาญจนนา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง^{๒๘} แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า ๑. ระดับแรงจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในตลาด บางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็น รายด้านพบว่าแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงตามลำดับ ดังนี้ด้านเดินทางด้านสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวด้านการบริการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านประชาสัมพันธ์ตามลำดับ ๒. การเปรียบเทียบระดับแรงจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมา ท่องเที่ยวในตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และสถานภาพสมรส แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันมีระดับแรงจูงใจ การท่องเที่ยวตลาดบางหลวงไม่แตกต่างกัน ๓. แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนตลาด บางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม พบว่า ควรมีการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ที่มีจิตอาสาในการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน ด้านการเงินหรืองบประมาณ ควรมีการส่งเสริม สนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลหรือท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนงบประมาณในจำนวนที่มากพอ

^{๒๘}ชายชาญ ปฐมกาญจนนา, แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม, **ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต** สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร, วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีที่ ๒๖ ฉบับที่ ๑ มกราคม-เมษายน ๒๕๕๘.

ควรมีการรวมกลุ่มกันในการให้ความช่วยเหลือ ประสานงาน และให้ ข้อมูลซึ่งกันและกัน เพื่อเป็น เครือข่าย

ศิรินันท์ พงษ์นิรันดร ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง^{๒๙} แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการ ท่องเที่ยว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า ๑) สิ่งดึงดูดใจด้าน ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งอำนวยความสะดวก สะดวกที่มีให้บริการอย่างเพียงพอและการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ได้อย่างรวดเร็วและ สะดวก เป็นปัจจัยที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ ๒) ศักยภาพ การจัดการท่องเที่ยวในปัจจุบันมีทรัพยากรท่องเที่ยว ๒ ประเภท ได้แก่ ทรัพยากร ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีสิ่งอำนวยความสะดวก ครบ คือ ที่พักแรม ร้านอาหาร และธุรกิจนำเที่ยว แต่รถรับจ้าง/รถโดยสารมีให้บริการ ค่อนข้างน้อย อีกทั้งในขณะนี้พื้นที่ มีปัญหาเกี่ยวกับการบุกรุกที่ดินโดยภาคเอกชน แต่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่กลับมีความพึงพอใจต่อการ ให้บริการ ด้านทางท่องเที่ยว ในระดับมาก ๓) แนวทางในการจัดการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมทั้งหมด ๖ ด้าน ได้แก่ ด้านทรัพยากรท่องเที่ยวควรออกระเบียบข้อบังคับเพื่อเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากร ท่องเที่ยว ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ควรจัดระบบคมนาคมและการสัญจร ให้ชัดเจน พร้อมทั้งทำ ป้ายบอกทางให้ถูกต้องและติดตั้งเป็นระยะ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ควรจัดให้มีการบริการที่ ครอบคลุมและทั่วถึง ด้านความปลอดภัย ควรจัดระบบรักษาความปลอดภัยในแต่ละแหล่งท่องเที่ยว ด้านความสามารถใน การรองรับของพื้นที่ควรทำการศึกษาขีดความสามารถในการรองรับของแหล่ง ท่อง เที่ยวแต่ละแห่งเพื่อให้ง่ายต่อการบริหารจัดการ และด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ควรให้ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยการจัดตั้ง เป็น คณะกรรมการดำเนินการวางแผน การกำหนดแนวปฏิบัติ การติดตามและประเมินผลการดำเนินการ ต่างๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในพื้นที่

^{๒๙}ศิรินันท์ พงษ์นิรันดร, แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา, สาขาการจัดการท่องเที่ยวและโรงแรม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, วารสารวิทยาลัย บัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มข.๙ (๑) ม.ค. - มิ.ย. ๕๙.

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา” โดยผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัยไว้ ดังนี้

- ๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๒ เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- ๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

๓.๑ ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

๓.๑.๑ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในเขตอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา จำนวน ๓,๕๕๗ คน เฉพาะผู้มีสิทธิเลือกตั้งในตำบลคูขุด ตำบลชุมพล และตำบลดีหลวง เท่านั้น

๓.๑.๒ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในตำบลคูขุด ตำบลชุมพล และตำบลดีหลวง ที่อาศัยอยู่ในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา โดยกำหนดขนาดโดยใช้การเปิดตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของเคร์จซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan)^๑ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง ๓๕๐ คน

๓.๒ เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

วิธีการสุ่มตัวอย่าง ทำการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental sampling)^๒ เป็นการสุ่มกับกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายเท่าที่จะหาได้ ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจ ความสะดวก ความพึงพอใจ ความสะดวก กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ตามแหล่งชุมชน แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ สวนสาธารณะ เป็นต้น ตามตารางดังนี้

---

^๑ ส่องศรี ชมภูวงศ์, ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์, นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช, ๒๕๕๔, หน้า ๑๑๓.

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๘.

ตารางที่ ๓.๑ จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในตำบลต่างๆ เขตอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

	ตำบล	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา	คูขุด	๑,๑๐๒	๑๑๒
	ชุมพล	๑,๐๔๔	๑๐๕
	ดีหลวง	๑,๓๑๑	๑๓๓
รวม		๓,๔๕๗	๓๕๐

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้มีลักษณะเป็นแบบปลายปิด (Close-Ended) และแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open-Ended) โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา โดยใช้แบบสอบถามกำหนดมาตรวัดเป็น ๕ ระดับ (Five point Rating Scale)

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Opened Form) ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอความคิดเห็นได้อย่างอิสระ

๓.๔ การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

๓.๔.๑ กำหนดจุดมุ่งหมายและกรอบการวิจัยในการสร้างแบบสอบถาม โดยได้ศึกษาและสร้างแบบสอบถามขึ้นเอง และมีปรากฏในการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามครั้งนี้

๓.๔.๒ ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อสอบถามข้อมูลทั่วไปและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

๓.๔.๓ เขียนนิยามปฏิบัติการให้ครอบคลุมเนื้อหาในแต่ละลักษณะที่ต้องการวัด และสร้างข้อคำถามตามที่นิยามไว้

๓.๔.๔ นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ของแบบสอบถามทุกข้อ เท่ากับ ๑

๓.๔.๕ นำแบบสอบถามจากข้อ ๓.๔.๔ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชาชนในตำบลระโนด จังหวัดสงขลา ซึ่งมีพื้นที่ใกล้เคียงกับพื้นที่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐ คน และนำข้อมูลมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา ครอนบาค (Cronbach's Alpha Method) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ ๐.๗๓๑

๓.๔.๖ นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้ว มาปรับปรุงและจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับจริง

๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

๓.๕.๑ นำหนังสือแนะนำตัวและขออนุญาตเก็บข้อมูลจากศูนย์บัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา นำไปให้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคุดชูด, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดีหลวง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แจกแบบสอบถาม

๓.๕.๒ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามจำนวน ๓๕๐ ชุด แจกให้แก่กลุ่มตัวอย่างตามตำบลต่างๆ ตามที่กำหนด โดยมีผู้ช่วยผู้วิจัย ช่วยกันแจกแบบสอบถามตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่างตามตาราง แต่ละตำบลจนครบตามจำนวน

๓.๕.๓ ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม สามารถนำมาใช้เพื่อการวิจัยได้ ๓๕๐ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐

๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัย ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ค่าสถิติต่างๆ และนำเสนอผลวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

แบบสอบถามตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ นำเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

แบบสอบถามตอนที่ ๒ วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา ใน ๔ ด้าน จำนวน ๒๐ ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD และแปลผลโดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายของลิเคิร์ต (Likert)^๓ ดังนี้

ระดับ ๕ หมายถึง มีแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว มากที่สุด

ระดับ ๔ หมายถึง มีแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว มาก

ระดับ ๓ หมายถึง มีแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ปานกลาง

ระดับ ๒ หมายถึง มีแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว น้อย

ระดับ ๑ หมายถึง มีแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว น้อยที่สุด

^๓บุญชม ศรีสะอาด, วิจัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์นการพิมพ์, ๒๕๔๕),

เกณฑ์แปลความหมายค่าเฉลี่ยของกลุ่ม ดังนี้^๔

๔.๕๑-๕.๐๐ หมายถึง มีแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว มากที่สุด

๓.๕๑-๔.๕๐ หมายถึง มีแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว มาก

๒.๕๑-๓.๕๐ หมายถึง มีแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ปานกลาง

๑.๕๑-๒.๕๐ หมายถึง มีแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว น้อย

๑.๐๐-๑.๕๐ หมายถึง มีแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว น้อยที่สุด

นำเสนอเป็นตารางประกอบคำบรรยาย

แบบสอบถามตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา โดยวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม นำเสนอผลที่ได้มาสรุปในแต่ละด้าน

๓.๗ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

๓.๗.๑ ค่า IOC สำหรับหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหาของแบบสอบถาม^๕

$$\text{จากสูตร } IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้อง

R แทน ผลรวมของคะแนนความเชื่อของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

๓.๗.๒ การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Method)^๖

$$\text{สูตร } \alpha_k = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{\sum s_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

n แทน จำนวนข้อคำถาม

s_i^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนเป็นรายข้อ

s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับ

^๔ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๐.

^๕ พวงรัตน์ ทวีรัตน์, วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๓ (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๔๘), หน้า ๑๑๗.

^๖ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๐๕.

๓.๗.๓ ค่าร้อยละ (Percentage)^๗

$$\text{สูตร } P = \frac{X \times 100}{N}$$

P แทน ค่าร้อยละ
 X แทน จำนวนข้อมูล
 N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

๓.๗.๔ การหาค่าเฉลี่ย (Mean)^๘

$$\text{สูตร } \bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

$\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum x$ แทน ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม
 N แทน จำนวนประชากร

๓.๗.๕ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)^๙

$$\text{สูตร } SD = \sqrt{\frac{N \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)}}$$

SD แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
 $\sum fx$ แทน ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละระดับ
 N แทน จำนวนประชากร
 MS_w แทน ค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม

๓.๗.๖ สถิติทดสอบที (t -test)^{๑๐}

$$\text{สูตร } t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ $\bar{X}_1$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างแรก
 $\bar{X}_2$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่สอง

^๗ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๑.

^๘ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๕.

^๙ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, เทคนิคทางการวิจัยทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร: สุวีริยา
 สาสน์ ๒๕๔๐), หน้า ๕๓.

^{๑๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๔๒.

s_1	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างแรก
s_2	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างที่สอง
n_1	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างแรก
n_2	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สอง

๓.๗.๗ สถิติทดสอบเอฟ ($F = test$)^{๑๑}

$$\text{สูตร } F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าการแจกแจงของเอฟ
	MS_b	แทน	ผลรวมกำลังสองเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	ผลรวมกำลังสองเฉลี่ยภายในกลุ่ม

๓.๗.๘ การทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ้ (Scheffe's method)

$$\text{สูตร } Sf = \sqrt{(k-1)(F_\alpha)(MS_w)\left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2}\right)}$$

เมื่อ	k	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	F_α	แทน	ค่าวิกฤติ F ที่ระดับนัยสำคัญ α ซึ่งเปิดจากตารางค่าวิกฤติ F
	MS_w	แทน	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม ที่คำนวณไว้แล้วในการวิเคราะห์ความแปรปรวน
	$n_1 n_2$	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ๒ กลุ่ม ที่นำมาเปรียบเทียบ

^{๑๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๔๗.

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา” โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๒ ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

๔.๑ สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ๒ กลุ่ม
F	แทน	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมากกว่า ๒ กลุ่ม
SS	แทน	ผลรวมกำลังสองของคะแนน
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลรวมกำลังสองของคะแนน
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
sig	แทน	ค่าที่น้อยสุดของระดับความมีนัยสำคัญของข้อมูล
*	แทน	ค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๔.๒ ขั้นตอนการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา

ตอนที่ ๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน

ตอนที่ ๔ ผลการเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน

ตอนที่ ๕ ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวน และร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
๑. เพศ		
ชาย	๑๖๒	๔๖.๒๘
หญิง	๑๘๘	๕๓.๗๒
รวม	๓๕๐	๑๐๐
๒. อายุ		
ต่ำกว่า ๑๘ ปี	๕๔	๑๕.๔๒
๑๘-๓๐ ปี	๘๑	๒๓.๑๕
๓๑-๔๐ ปี	๑๐๒	๒๙.๑๕
๔๑ ปี ขึ้นไป	๑๑๓	๓๒.๒๘
รวม	๓๕๐	๑๐๐
๓. ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษาตอนต้น/ตอนปลาย	๑๘๕	๕๒.๘๕
ปริญญาตรี	๑๒๐	๓๔.๒๘
ปริญญาโท หรือสูงกว่า	๔๕	๑๒.๘๖
รวม	๓๕๐	๑๐๐
๔. อาชีพ		
เกษตรกร, งานเอกชน, งานส่วนตัว	๒๑๔	๖๑.๑๕
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	๘๐	๒๒.๘๕
ลูกจ้าง, แม่บ้าน	๕๖	๑๖.๐๐
รวม	๓๕๐	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่แสดงความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา เมื่อจำแนกตามเพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๑๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๗๒ และเป็นเพศชาย จำนวน ๑๖๒ คน คิดเป็น ร้อยละ ๔๖.๒๘

เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ที่มีอายุ ๔๑ ปีขึ้นไป มากที่สุด จำนวน ๑๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๒๘ รองลงมา ได้แก่ อายุ ๓๑-๔๐ ปี มีจำนวน ๑๐๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๑๕ และอายุ ๑๘-๓๐ ปี มีจำนวน ๘๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๑๕ ส่วนกลุ่มตัวอย่าง ที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี น้อยสุดจำนวน ๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๔๒ ตามลำดับ

จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า มัธยมศึกษาตอนต้น/ตอนปลาย มากที่สุด จำนวน ๑๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๘๕ รองลงมา ได้แก่ ระดับปริญญาตรี จำนวน ๑๒๐ คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๒๙ และระดับปริญญาโทหรือสูงกว่า จำนวน ๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๘๖ ตามลำดับ

จำแนกตามอาชีพ พบว่า อาชีพเกษตรกร, งานเอกชน, งานส่วนตัว มากที่สุด จำนวน ๒๑๔ คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๑๕ รองลงมา ได้แก่อาชีพ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน ๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๘๕ ส่วนอาชีพ ลูกจ้าง,แม่บ้าน มีจำนวน ๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๐๐ ตามลำดับ

ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา
 ตารางที่ ๔.๒ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการ
 พัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา โดยรวม

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล
๑. ด้านเศรษฐกิจ	๔.๑๘	๐.๒๙	มาก
๒. ด้านสังคม	๓.๘๙	๐.๒๖	มาก
๓. ด้านสิ่งแวดล้อม	๓.๙๘	๐.๔๑	มาก
๔. ด้านวัฒนธรรม	๔.๑๙	๐.๔๕	มาก
รวม	๔.๐๖	๐.๒๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๖$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านวัฒนธรรมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๑๙$) รองลงมาได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = ๔.๑๘$) และด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = ๓.๙๘$) ส่วนด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = ๓.๘๙$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา ด้านเศรษฐกิจ

ด้านเศรษฐกิจ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล
๑. ชำระภาษีท่องเที่ยวเพื่อส่วนหนึ่งเป็นงบพัฒนาการท่องเที่ยวบ่อย	๔.๒๖	๐.๔๗	มาก
๒. มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายสินค้าที่ระลึก	๔.๒๔	๐.๔๖	มาก
๓. ลดราคาค่าที่พักให้ลูกค้าที่เป็นผู้ใช้บริการขาประจำ	๔.๒๓	๐.๔๕	มาก
๔. ยินดีบริจาคทุน หรืออย่างอื่นใดในการตัดถนนไปยังแหล่งท่องเที่ยว	๔.๑๙	๐.๑๖	มาก
๕. ช่วยเหลือนักท่องเที่ยวในการแก้ปัญหาเมื่อทำของมีค่าสูญหาย	๓.๙๗	๐.๑๖	มาก
รวม	๔.๑๘	๐.๒๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา ด้านเศรษฐกิจโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๘$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า มีการชำระภาษีท่องเที่ยวเพื่อส่วนหนึ่งเป็นงบพัฒนาการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๒๖$) รองลงมา ได้แก่ มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายสินค้าที่ระลึก ($\bar{X} = ๔.๒๔$) และช่วยเหลือนักท่องเที่ยวในการแก้ปัญหาเมื่อทำของมีค่าสูญหาย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = ๓.๙๗$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา ด้านสังคม

ด้านสังคม	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล
๑. ได้เตรียมความพร้อมเพื่อรับนักท่องเที่ยวเข้ามาพักอาศัยกับครอบครัว	๔.๔๐	๐.๕๗	มาก
๒. แหล่งท่องเที่ยวมีห้องน้ำห้องส้วมไว้สำหรับบริการคนชรา และคนพิการพร้อม	๓.๙๗	๐.๒๓	มาก
๓. แหล่งท่องเที่ยวมีการคมนาคมที่สะดวก และปลอดภัย	๔.๑๖	๐.๕๐	มาก
๔. ชุมชนได้มีการจัดอบรม มัคคุเทศน์ให้มีความสามารถและความรู้ที่จะชี้แนะให้นักท่องเที่ยวได้รับประโยชน์ในการเที่ยวชม	๓.๐๒	๐.๑๖	มาก
๕. ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาสร่วมปรึกษาหารือ ในการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยว	๓.๙๔	๐.๒๓	มาก
รวม	๓.๘๙	๐.๒๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา ด้านสังคมโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ได้เตรียมความพร้อมเพื่อรับนักท่องเที่ยวเข้ามาพักอาศัยกับครอบครัว มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.40$) รองลงมาได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวมีการคมนาคมที่สะดวก และปลอดภัย ($\bar{X} = 4.16$) และชุมชนได้มีการจัดอบรมมัคคุเทศน์ให้มีความสามารถและความรู้ ที่จะชี้แนะให้นักท่องเที่ยวได้รับประโยชน์ในการเที่ยวชม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.02$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ด้านสิ่งแวดล้อม

ด้านสิ่งแวดล้อม	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล
๑. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน	๔.๑๗	๐.๔๘	มาก
๒. ชุมชนสนับสนุนให้มีการอนุรักษ์ถิ่นแหล่งที่อยู่อาศัยของพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ที่อาจจะถูกกระทบกระเทือนจากกิจกรรมการท่องเที่ยว	๔.๓๙	๐.๕๙	มาก
๓. เปิดโอกาสให้ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม ในการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยเฉพาะในประเด็นที่มีผลกระทบต่อชุมชนและสังคม	๓.๙๓	๐.๗๑	มาก
๔. มีหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบมีการติดตามตรวจสอบด้านปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ	๓.๗๑	๐.๔๕	มาก
๕. มีการสนับสนุนกระตุ้น ให้ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่แสดงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม	๓.๗๑	๐.๔๕	มาก
รวม	๓.๙๘	๐.๔๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ด้านสิ่งแวดล้อมโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ชุมชนสนับสนุนให้มีการอนุรักษ์ถิ่นแหล่งที่อยู่อาศัยของพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ที่อาจจะถูกกระทบกระเทือนจากกิจกรรมการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.39$) รองลงมา ได้แก่ ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ($\bar{X} = 4.17$) และมีหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบมีการติดตามตรวจสอบด้านปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ กับมีการสนับสนุนกระตุ้น ให้ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่แสดงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.71$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ด้านวัฒนธรรม

ด้านวัฒนธรรม	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล
๑. คนในท้องถิ่นได้สื่อให้นักท่องเที่ยวรับรู้และตระหนักรักและหวงแหนต่อขนมธรรมเนียมประเพณี ของวัฒนธรรมท้องถิ่น	๓.๙๔	๐.๗๒	มาก
๒. มีส่วนช่วยวางแผนและจัดการในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาทางสิ่งแวดล้อมและสังคม วัฒนธรรมในพื้นที่แห่งท้องถิ่น	๔.๑๙	๐.๕๑	มาก
๓. คนในท้องถิ่นเป็นแบบอย่างดีแก่นักท่องเที่ยวเพียงใดในด้านการอนุรักษ์มรดกและวัฒนธรรมท้องถิ่น	๔.๔๒	๐.๕๙	มาก
๔. ชุมชนมีเทศกาลส่งเสริมมรดกขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม	๔.๒๑	๐.๕๐	มาก
๕. ชุมชนมีแนวทางแก้ไขผลกระทบต่อวัฒนธรรมและระบบนิเวศของท้องถิ่นที่เกิดจากการท่องเที่ยว	๔.๒๑	๐.๕๐	มาก
รวม	๔.๑๙	๐.๕๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ด้านวัฒนธรรมโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๙$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า คนในท้องถิ่นเป็นแบบอย่างดีแก่นักท่องเที่ยวเพียงใดในด้านการอนุรักษ์มรดกและวัฒนธรรมท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๔๒$) รองลงมา ได้แก่ คนในท้องถิ่นเป็นแบบอย่างดีแก่นักท่องเที่ยวเพียงใดในด้านการอนุรักษ์มรดกและวัฒนธรรมท้องถิ่น กับชุมชนมีแนวทางแก้ไขผลกระทบต่อวัฒนธรรมและระบบนิเวศของท้องถิ่นที่เกิดจากการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = ๔.๒๑$) และคนในท้องถิ่นได้สื่อให้นักท่องเที่ยวรับรู้และตระหนักรักและหวงแหนต่อขนมธรรมเนียมประเพณี ของวัฒนธรรมท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = ๓.๙๔$) ตามลำดับ

ตอนที่ ๓ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา
ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน

ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา จำแนกตามเพศ

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น					
	ชาย			หญิง		
	$\bar{X}$	SD	แปลผล	$\bar{X}$	SD	แปลผล
๑. ด้านเศรษฐกิจ	๔.๑๕	๐.๓๓	มาก	๔.๒๐	๐.๒๔	มาก
๒. ด้านสังคม	๓.๘๓	๐.๓๓	มาก	๓.๙๕	๐.๑๖	มาก
๓. ด้านสิ่งแวดล้อม	๓.๙๐	๐.๔๕	มาก	๔.๐๕	๐.๓๕	มาก
๔. ด้านวัฒนธรรม	๔.๑๓	๐.๕๓	มาก	๔.๒๕	๐.๓๕	มาก
รวม	๔.๐๑	๐.๓๖	มาก	๔.๑๑	๐.๒๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา จำแนกตามเพศโดยรวม ทั้งเพศชายและหญิง อยู่ในระดับมาก เพศหญิง ($\bar{X} = ๔.๑๑$) ส่วนเพศชาย ($\bar{X} = ๔.๐๑$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า เพศชาย ด้านเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๑๕$) รองลงมา ได้แก่ ด้านวัฒนธรรม ($\bar{X} = ๔.๑๓$) และด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = ๓.๙๐$) ส่วนด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = ๓.๘๓$) ตามลำดับ

เพศหญิง ด้านวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๒๕$) รองลงมา ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = ๔.๒๐$) และด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = ๔.๐๕$) ส่วนด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = ๓.๙๕$) ตามลำดับ

จากตารางที่ ๔.๘ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา
จำแนกตามอายุ

แนวทางการพัฒนา การท่องเที่ยว	อายุ											
	ต่ำกว่า ๑๘ ปี			๑๘ - ๓๐ ปี			๓๑ - ๔๐ ปี			๔๑ ปีขึ้นไป		
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	แปลผล	$\bar{X}$	<i>SD</i>	แปลผล	$\bar{X}$	<i>SD</i>	แปลผล	$\bar{X}$	<i>SD</i>	แปลผล
๑. ด้านเศรษฐกิจ	๔.๑๙	๐.๒๖	มาก	๔.๑๑	๐.๓๙	มาก	๔.๑๙	๐.๒๔	มาก	๔.๒๐	๐.๒๔	มาก
๒. ด้านสังคม	๓.๙๓	๐.๒๐	มาก	๓.๗๓	๐.๔๐	มาก	๓.๙๔	๐.๑๖	มาก	๓.๙๔	๐.๑๖	มาก
๓. ด้านสิ่งแวดล้อม	๔.๐๒	๐.๓๘	มาก	๓.๗๙	๐.๔๙	มาก	๔.๐๔	๐.๓๕	มาก	๔.๐๔	๐.๓๕	มาก
๔. ด้านวัฒนธรรม	๔.๒๓	๐.๔๐	มาก	๔.๐๔	๐.๖๔	มาก	๔.๒๔	๐.๓๕	มาก	๔.๒๕	๐.๓๕	มาก
รวม	๔.๐๙	๐.๒๕	มาก	๓.๙๒	๐.๔๓	มาก	๔.๑๐	๐.๒๒	มาก	๔.๑๑	๐.๒๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา จำแนกตามอายุโดยรวม อยู่ในระดับมาก ทุกช่วงอายุ

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อายุต่ำกว่า ๑๘ ปี พบว่า ด้านวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๒๓$) รองลงมา ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = ๔.๑๙$) และด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = ๔.๐๒$) ส่วนด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = ๓.๙๓$) ตามลำดับ

อายุ ๑๘ - ๓๐ ปี พบว่า ด้านเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๑๑$) รองลงมา ได้แก่ ด้านวัฒนธรรม ($\bar{X} = ๔.๐๔$) และสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = ๓.๗๙$) ส่วนด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = ๓.๗๓$) ตามลำดับ

อายุ ๓๑ - ๔๐ ปี พบว่า ด้านวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๒๔$) รองลงมา ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = ๔.๑๙$) และด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = ๔.๐๔$) ส่วนด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = ๓.๙๔$) ตามลำดับ

อายุ ๔๑ ปีขึ้นไป พบว่า ด้านวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = ๔.๒๕$) รองลงมา ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = ๔.๒๐$) และด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = ๔.๐๔$) ส่วนด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = ๓.๙๕$) ตามลำดับ

จากตารางที่ ๔.๙ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา จำแนกตามระดับการศึกษา

แนวทางการพัฒนา การท่องเที่ยว	ระดับการศึกษา								
	มัธยมศึกษาตอนต้น/ตอนปลาย			ปริญญาตรี			ปริญญาโทหรือสูงกว่า		
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	แปลผล	$\bar{X}$	<i>SD</i>	แปลผล	$\bar{X}$	<i>SD</i>	แปลผล
๑. ด้านเศรษฐกิจ	๔.๑๖	๐.๓๒	มาก	๔.๒๐	๐.๒๔	มาก	๔.๒๐	๐.๒๕	มาก
๒. ด้านสังคม	๓.๘๕	๐.๓๑	มาก	๓.๙๕	๐.๑๖	มาก	๓.๙๔	๐.๑๖	มาก
๓. ด้านสิ่งแวดล้อม	๓.๙๒	๐.๔๔	มาก	๔.๐๕	๐.๓๕	มาก	๔.๐๔	๐.๓๕	มาก
๔. ด้านวัฒนธรรม	๔.๑๕	๐.๕๑	มาก	๔.๒๕	๐.๓๕	มาก	๔.๒๕	๐.๓๖	มาก
รวม	๔.๐๒	๐.๓๔	มาก	๔.๑๑	๐.๒๒	มาก	๔.๑๑	๐.๒๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๙ พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทุกระดับการศึกษา

เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น/ตอนปลาย ด้านเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.16$) รองลงมา ได้แก่ ด้านวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.15$) และด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.92$) ส่วนด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.85$) ตามลำดับ

ระดับปริญญาตรี พบว่า ด้านวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.25$) รองลงมา ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 4.20$) และด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.05$) ส่วนด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.95$) ตามลำดับ

ระดับปริญญาโทหรือสูงกว่าตรี พบว่า ด้านเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.16$) รองลงมา ได้แก่ ด้านวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.15$) และด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.85$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา
จำแนกตามระดับอาชีพ

แนวทางการพัฒนา การท่องเที่ยว	อาชีพ								
	เกษตรกร, งานเอกชน,งานส่วนตัว			รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ			แม่บ้าน, ลูกจ้าง		
	$\bar{X}$	<i>SD</i>	แปลผล	$\bar{X}$	<i>SD</i>	แปลผล	$\bar{X}$	<i>SD</i>	แปลผล
๑. ด้านเศรษฐกิจ	๔.๑๖	๐.๓๑	มาก	๔.๐๐	๐.๐๐	มาก	๔.๐๐	๐.๐๐	มาก
๒. ด้านสังคม	๓.๘๖	.๓๐๐	มาก	๓.๙๕	๐.๑๖	มาก	๓.๙๕	๐.๑๖	มาก
๓. ด้านสิ่งแวดล้อม	๓.๙๔	๐.๔๓	มาก	๔.๐๕	๐.๓๖	มาก	๔.๐๕	๐.๓๖	มาก
๔. ด้านวัฒนธรรม	๔.๑๖	๐.๕๐	มาก	๔.๒๕	๐.๓๕	มาก	๔.๒๕	๐.๓๖	มาก
รวม	๔.๐๓	๐.๓๓	มาก	๔.๑๑	๐.๒๒	มาก	๔.๑๑	๐.๒๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา จำแนกตามระดับอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทุกอาชีพ

เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า อาชีพเกษตรกร, งานเอกชน, งานส่วนตัว ด้านเศรษฐกิจและด้านวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.16$) รองลงมา ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.94$) และด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.86$) ตามลำดับ

อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ พบว่า ด้านวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.25$) รองลงมา ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.05$) และด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 4.00$) ส่วนด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.95$) ตามลำดับ

อาชีพแม่บ้าน, ลูกจ้าง พบว่า ด้านวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.25$) รองลงมา ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.05$) และด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 4.00$) ส่วนด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.95$) ตามลำดับ

ตอนที่ ๔ ผลการเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา
ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว
แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงผลการเปรียบเทียบ ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวใน
อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา ตามความคิดเห็นของประชาชน ที่มีเพศ ต่างกัน

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว	เพศชาย		เพศหญิง		t	Sig
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD		
๑. ด้านเศรษฐกิจ	๔.๑๕	๐.๓๓	๔.๒๐	๐.๒๔	๒๖.๙๑๕*	๐.๐๐๐
๒. ด้านสังคม	๓.๘๓	๐.๓๓	๓.๙๕	๐.๑๖	๒๗.๗๖๙*	๐.๐๐๐
๓. ด้านสิ่งแวดล้อม	๓.๙๐	๐.๔๕	๔.๐๕	๐.๓๕	๑๘.๑๖๓*	๐.๐๐๐
๔. ด้านวัฒนธรรม	๔.๑๓	๐.๕๓	๔.๒๕	๐.๓๕	๑๗.๓๘๑*	๐.๐๐๐
รวม	๔.๐๑	๐.๓๖	๔.๑๑	๐.๒๒	๒๕.๔๓๔*	๐.๐๐๐

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๑ พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวใน
อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา ของประชาชนที่มีเพศต่างกัน โดยรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.๐๕

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอ
สทิงพระ จังหวัดสงขลา แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวใน
อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ของประชาชนที่มีอายุต่างกัน

แนวทางการพัฒนา การท่องเที่ยว	แหล่ง ความ แปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig
๑. ด้านเศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	.๔๐๙	๓	.๐๑๓	๑.๖๒๕	.๑๘๓
	ภายในกลุ่ม	๒๙.๐๕๘	๓๔๖	.๐๘๔		
	รวม	๒๙.๔๖๘	๓๔๙			
๒. ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	๒.๗๕๔	๓	.๙๑๘	๑๔.๙๐๘*	.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๒๑.๓๐๓	๓๔๖	.๐๖๒		
	รวม	๒๔.๐๕๗	๓๔๙			
๓. ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	๔.๐๒๓	๓	๑.๓๔	๘.๔๗๐*	.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๕๔.๗๘๐	๓๔๖	.๑๕๘		
	รวม	๕๘.๘๐๓	๓๔๙			
๔. ด้านวัฒนธรรม	ระหว่างกลุ่ม	๒.๖๐๕	๓	.๘๖๘	๔.๓๗๔*	.๐๐๕
	ภายในกลุ่ม	๖๘.๖๗๕	๓๔๖	.๑๙๘		
	รวม	๗๑.๒๘๐	๓๔๙			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	๒.๑๘๘	๓	.๗๒๙	๘.๖๙๖*	.๐๐๐
	ภายในกลุ่ม	๒๙.๐๑๙	๓๔๖	.๐๘๔		
	รวม	๓๑.๒๐๗	๓๔๙			

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวใน
อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ของประชาชนที่มีอายุต่างกัน โดยรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม
มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ส่วนด้านเศรษฐกิจ ไม่แตกต่างกัน

ผู้วิจัย จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ผลการทดสอบพบความ
แตกต่าง ดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๓-๔.๑๖

ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยรายคู่ระดับความคิดเห็น ต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา ของประชาชน ที่มีอายุต่างกัน โดยรวม

อายุ	$\bar{X}$	ต่ำกว่า ๑๘ ปี	๑๘-๓๐ปี	๓๑-๔๐ปี	๔๑ ปี ขึ้นไป
		๓.๙๒	๔.๐๙	๔.๑๐	๔.๑๑
ต่ำกว่า ๑๘ ปี	๓.๙๒	-	-๐.๑๗*	-๐.๑๘*	-๐.๑๙*
๑๘-๓๐ ปี	๔.๐๙	-	-	-๐.๐๑	-๐.๐๒
๓๑-๔๐ ปี	๔.๑๐	-	-	-	-๐.๐๑
๔๑ ปี ขึ้นไป	๔.๑๑	-	-	-	-

จากตารางที่ ๔.๑๓ เมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา ของประชาชนที่มีอายุต่างกัน โดยรวม พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ต่ำกว่าประชาชนที่มีอายุ ๑๘-๓๐ ปี ต่ำกว่าประชาชนที่มีอายุ ๓๑-๔๐ ปี และต่ำกว่าประชาชนที่มีอายุ ๔๑ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยรายคู่ระดับความคิดเห็น ต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา ของประชาชน ที่มีอายุต่างกัน ด้านสังคม

อายุ	$\bar{X}$	ต่ำกว่า ๑๘ ปี	๑๘-๓๐ปี	๓๑-๔๐ปี	๔๑ ปี ขึ้นไป
		๓.๗๓	๓.๙๓	๓.๙๔	๓.๙๔
ต่ำกว่า ๑๘ ปี	๓.๗๓	-	-๐.๒๐*	-๐.๒๑*	-๐.๒๑*
๑๘-๓๐ ปี	๓.๙๓	-	-	-๐.๐๑	-๐.๐๑
๓๑-๔๐ ปี	๓.๙๔	-	-	-	-
๔๑ ปี ขึ้นไป	๓.๙๔	-	-	-	-

จากตารางที่ ๔.๑๔ เมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา ของประชาชนที่มีอายุต่างกัน ด้านสังคม พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ต่ำกว่าประชาชนที่มีอายุ ๑๘-๓๐ ปี ต่ำกว่าประชาชนที่มีอายุ ๓๑-๔๐ ปี และต่ำกว่าประชาชนที่มีอายุ ๔๑ ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยรายคู่ระดับความคิดเห็น ต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา ของประชาชน ที่มีอายุต่างกัน ด้านสิ่งแวดล้อม

อายุ	$\bar{X}$	ต่ำกว่า ๑๘ ปี	๑๘-๓๐ปี	๓๑-๔๐ปี	๔๑ ปี ขึ้นไป
		๓.๗๙	๔.๐๒	๔.๐๔	๔.๐๔
ต่ำกว่า ๑๘ ปี	๓.๗๙	-	-๐.๒๓*	-๐.๒๕*	-๐.๒๕*
๑๘-๓๐ ปี	๔.๐๒	-	-	-๐.๐๒	-๐.๐๒
๓๑-๔๐ ปี	๔.๐๔	-	-	-	-
๔๑ ปี ขึ้นไป	๔.๐๔	-	-	-	-

จากตารางที่ ๔.๑๕ เมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา ของประชาชนที่มีอายุต่างกัน ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ต่ำกว่าประชาชนที่มีอายุ ๑๘-๓๐ ปี ต่ำกว่าประชาชนที่มีอายุ ๓๑-๔๐ ปี และต่ำกว่าประชาชนที่มีอายุ ๔๑ ปี ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยรายคู่ระดับความคิดเห็น
แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา ของประชาชนที่มี
อายุต่างกัน ด้านวัฒนธรรม

อายุ	$\bar{X}$	ต่ำกว่า ๑๘ ปี	๑๘-๓๐ปี	๓๑-๔๐ปี	๔๑ ปี ขึ้นไป
		๔.๐๔	๔.๒๓	๔.๒๔	๔.๒๕
ต่ำกว่า ๑๘ ปี	๔.๐๔	-	-๐.๑๙*	-๐.๒๐*	-๐.๒๑*
๑๘-๓๐ ปี	๔.๒๓	-	-	-๐.๐๑	-๐.๐๒
๓๑-๔๐ ปี	๔.๒๔	-	-	-	-
๔๑ ปี ขึ้นไป	๔.๒๕	-	-	-	-

จากตารางที่ ๔.๑๖ เมื่อทดสอบความแตกต่างรายคู่ ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการ
พัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา ของประชาชนที่มีอายุต่างกัน ด้านวัฒนธรรม
พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ต่ำกว่า
ประชาชนที่มีอายุ ๑๘-๓๐ ปี ต่ำกว่าประชาชนที่มีอายุ ๓๑-๔๐ ปี และต่ำกว่าประชาชนที่มีอายุ
๔๑ ปี ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา ของประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน

แนวทางการพัฒนา การท่องเที่ยว	แหล่งความ แปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig
๑. ด้านเศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	.๑๕๒	๒	.๐๗๖	.๘๙๘	.๔๐๙
	ภายในกลุ่ม	๒๙.๓๑๖	๓๔๗	.๐๘๔		
	รวม	๒๙.๔๖๘	๓๔๙			
๒. ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	.๘๔๓	๒	.๔๒๑	๖.๒๙๙*	.๐๐๒
	ภายในกลุ่ม	๒๓.๒๑๔	๓๔๗	.๐๖๗		
	รวม	๒๔.๐๕๗	๓๔๙			
๓. ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๓๐๑	๒	.๖๕๐	๓.๙๒๕*	.๐๒๑
	ภายในกลุ่ม	๕๗.๕๐๒	๓๔๗	.๑๖๖		
	รวม	๕๘.๘๐๓	๓๔๙			
๔. ด้านวัฒนธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.๘๘๘	๒	.๔๔๔	๒.๑๘๘	.๑๑๔
	ภายในกลุ่ม	๗๐.๕๙๒	๓๔๗	.๒๐๓		
	รวม	๗๑.๒๘๐	๓๔๙			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.๗๑๗	๒	.๓๕๘	๔.๐๗๘*	.๐๑๘
	ภายในกลุ่ม	๓๐.๔๙๐	๓๔๗	.๐๘๘		
	รวม	๓๑.๒๐๗	๓๔๙			

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา ของประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวม พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ส่วนด้านเศรษฐกิจและด้านวัฒนธรรม ไม่แตกต่างกัน

ผู้วิจัย จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ผลการทดสอบพบความแตกต่าง ดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๘-๔.๒๐

ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยรายคู่ ระดับความคิดเห็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ของประชาชนที่มี ระดับการศึกษาต่างกัน โดยรวม

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	มัธยมศึกษาตอนต้น /ตอนปลาย	ปริญญาตรี	ปริญญาโท หรือสูงกว่า
		๔.๐๒	๔.๑๑	๔.๑๑
มัธยมศึกษาตอนต้น/ตอนปลาย	๔.๐๒	-	-๐.๐๘*	-๐.๐๙*
ปริญญาตรี	๔.๑๑	-	-	-
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	๔.๑๑	-	-	-

จากตารางที่ ๔.๑๘ เมื่อทดสอบความแตกต่าง ระดับความคิดเห็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา เป็นรายคู่ ของประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน โดยรวม พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น/ตอนปลาย มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ต่ำกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษา ปริญญาตรี ต่ำกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษา ปริญญาโทหรือสูงกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ ๔.๑๙ แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยรายคู่ระดับความคิดเห็น ต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา ของประชาชน ที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน ด้านสังคม

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	มัธยมศึกษาตอนต้น /ตอนปลาย	ปริญญาตรี	ปริญญาโท หรือสูงกว่า
		๓.๘๕	๓.๙๔	๓.๙๕
มัธยมศึกษาตอนต้น/ตอนปลาย	๓.๘๕	-	-๐.๐๙*	-๐.๐๑
ปริญญาตรี	๓.๙๔	-	-	-๐.๐๑
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	๓.๙๕	-	-	-

จากตารางที่ ๔.๑๙ เมื่อทดสอบความแตกต่าง ระดับความคิดเห็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา เป็นรายคู่ ของประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกันด้านสังคม พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น/ตอนปลาย มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ต่ำกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษา ปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ ๔.๒๐ แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยรายคู่ระดับความคิดเห็น ต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา ของประชาชน ที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน ด้านสิ่งแวดล้อม

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	มัธยมศึกษาตอนต้น /ตอนปลาย	ปริญญาตรี	ปริญญาโท หรือสูงกว่า
		๓.๙๒	๔.๐๔	๔.๐๕
มัธยมศึกษาตอนต้น/ตอนปลาย	๓.๙๒	-	-๐.๑๒*	-๐.๑๓*
ปริญญาตรี	๔.๐๔	-	-	-๐.๐๑
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	๔.๐๕	-	-	-

จากตารางที่ ๔.๒๐ เมื่อทดสอบความแตกต่าง ระดับความคิดเห็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา เป็นรายคู่ ของประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกันด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น/ตอนปลาย มีความเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ต่ำกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษา ปริญญาตรี และต่ำกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษา ปริญญาโทหรือสูงกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอ
สทิงพระ จังหวัดสงขลา แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๑ แสดงผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวใน
อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ของประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกัน

แนวทางการพัฒนา การท่องเที่ยว	แหล่งความ แปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig
๑. ด้านเศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	.๐๘๔	๒	.๐๔๒	.๔๙๖	.๖๑๐
	ภายในกลุ่ม	๒๙.๘๓๔	๓๔๗	.๐๘๕		
	รวม	๒๙.๙๑๘	๓๔๙			
๒. ด้านสังคม	ระหว่างกลุ่ม	.๖๒๑	๒	.๓๑๑	๔.๖๐๑*	.๐๑๑
	ภายในกลุ่ม	๒๓.๔๓๖	๓๔๗	.๐๖๘		
	รวม	๒๔.๐๕๗	๓๔๙			
๓. ด้านสิ่งแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	.๙๓๖	๒	.๔๖๘	๒.๘๐๕	.๐๖๒
	ภายในกลุ่ม	๕๗.๖๘๗	๓๔๗	.๑๖๗		
	รวม	๕๘.๖๒๓	๓๔๙			
๔. ด้านวัฒนธรรม	ระหว่างกลุ่ม	.๕๘๒	๒	.๒๙๑	๑.๔๒๘	.๒๔๑
	ภายในกลุ่ม	๗๐.๖๙๘	๓๔๗	.๐๒๔		
	รวม	๗๑.๒๘๐	๓๔๙			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	.๔๙๓	๒	.๒๔๖	๒.๗๘๔	.๐๖๓
	ภายในกลุ่ม	๓๐.๗๑๔	๓๔๗	.๐๘๙		
	รวม	๓๑.๒๐๗	๓๔๙			

จากตารางที่ ๔.๒๑ พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวใน
อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ของประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน โดยรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่
เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสังคม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .๐๕

ส่วนด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านวัฒนธรรม ไม่แตกต่างกัน

ผู้วิจัย จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ผลการทดสอบพบความ
แตกต่าง ดังแสดงในตารางที่ ๔.๒๒

ตารางที่ ๔.๒๒ แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ยรายคู่ระดับความคิดเห็น ต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา ของประชาชน ที่มีอาชีพ ต่างกัน ด้านสังคม

อาชีพ	$\bar{X}$	เกษตรกร, งาน เอกชน,งานส่วนตัว	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	แม่บ้าน, ลูกจ้าง
		๓.๘๖	๓.๙๕	๓.๙๕
เกษตรกร, งานเอกชน,งานส่วนตัว	๓.๘๖	-	-๐.๐๙*	-๐.๐๙*
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	๓.๙๕	-	-	-
แม่บ้าน, ลูกจ้าง	๓.๙๕	-	-	-

จากตารางที่ ๔.๒๒ เมื่อทดสอบความแตกต่าง ระดับความคิดเห็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา เป็นรายคู่ ของประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกันด้านสังคม พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ เกษตรกร,งานเอกชน,งานส่วนตัว มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว ต่ำกว่าประชาชนที่มีอาชีพ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และต่ำกว่าประชาชนที่มีอาชีพแม่บ้าน, ลูกจ้าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตอนที่ ๕ ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา

ตารางที่ ๔.๒๓ แสดงผลการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา	ความถี่
๑. ด้านเศรษฐกิจ	
๑.๑ การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยวจากภาครัฐไม่เพียงพอ กับความต้องการของชุมชน	๓๖
๑.๒ การส่งเสริม และการสนับสนุนการฝึกอบรม การฝึกอาชีพยังน้อยเกินไป	๒๙
๑.๓ ขาดการดูแลใจใส่อย่างจริงจังจากภาครัฐ เกี่ยวกับการส่งเสริมแนวคิด เศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้แก่คนในชุมชน เพื่อเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชน	๑๙
๑.๔ ขาดการพัฒนาและประยุกต์สินค้าพื้นเมืองให้สัมพันธ์กับยุคดิจิทัล	๑๕
๑.๕ งบประมาณที่ได้จากรัฐบาลไม่เพียงพอกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน	๙
รวม	๑๐๘
๒. ด้านสังคม	
๒.๑ ขาดผู้นำภาคประชาชนที่มีวิสัยทัศน์ก้าวไกล	๓๑
๒.๒ การคมนาคมยังพัฒนาช้ากว่าประเทศคู่แข่งที่มีแหล่งท่องเที่ยว	๓๐
๒.๓ ผู้ประกอบการบางรายขาดความรับผิดชอบต่อการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	๒๑
๒.๔ ผู้ประกอบการบางรายไม่เข้าร่วมมือกับชุมชน	๑๒
รวม	๙๔
๓. ด้านสิ่งแวดล้อม	
๓.๑ การกำจัดขยะ การกำจัดน้ำเสีย และการแก้ไขปัญหามลพิษและสิ่งแวดล้อมยังไม่ดีพอ	๒๙
๓.๒ ประชาชนบางกลุ่มยังขาดจิตสำนึกรัก และหวงแหนทรัพยากรและธรรมชาติ	๒๐
๓.๓ กฎหมายที่บังคับใช้แก่ผู้ไม่หวังดีที่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติไม่รุนแรงพอ	๑๙
๓.๔ ขาดการจัดการ และการสร้างองค์ความรู้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๑๐
รวม	๗๘

๔. ด้านวัฒนธรรม	
๔.๑ เย้าวชน ขาดจิตสำนึกรัก และหวงแหนประเพณีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น	๒๘
๔.๒ การศึกษายังด้อยพัฒนา	๒๕
๔.๓ ขาดการสนับสนุนอย่างจริงจังจากภาครัฐด้านจารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น	๒๐
๔.๔ การจัดนิทรรศการด้านประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น น้อยเกินไป	๑๗
รวม	๙๐

จากตารางที่ ๔.๒๓ ประชาชนได้เสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอ สทิงพระ จังหวัดสงขลา พบว่า

ด้านเศรษฐกิจ มีค่าความถี่มากที่สุด โดยประชาชนให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาว่า การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยวจากภาครัฐไม่เพียงพอกับความต้องการของชุมชน การส่งเสริม และการสนับสนุนการฝึกอบรม การฝึกอาชีพยังน้อยเกินไป และขาดการดูแลใส่ใจอย่างจริงจังจากภาครัฐ เกี่ยวกับการส่งเสริมแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้แก่คนในชุมชน เพื่อเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชน งบประมาณที่ได้จากรัฐบาลไม่เพียงพอกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน

รองลงมาด้านสังคม โดยประชาชนให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาว่า ขาดผู้นำภาคประชาชนที่มีวิสัยทัศน์ก้าวไกล การคมนาคมยังพัฒนาช้าหลังกว่าประเทศคู่แข่งที่มีแหล่งท่องเที่ยว และผู้ประกอบการบางรายขาดความรับผิดชอบต่อการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการบางรายไม่เข้าร่วมมือกับชุมชน

ส่วนด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าความถี่น้อยสุด โดยประชาชนให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาว่า การกำจัดขยะ การกำจัดน้ำเสีย และการแก้ไขปัญหามลพิษและสิ่งแวดล้อมยังไม่ดีพอ ประชาชนบางกลุ่มยังขาดจิตสำนึกรัก และหวงแหนทรัพยากรและธรรมชาติ และกฎหมายที่บังคับใช้แก่ผู้ไม่หวังดีที่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติไม่รุนแรงพอ ขาดการจัดการ และการสร้างองค์ความรู้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ ๔.๒๔ แสดงผลการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวใน
อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา

แนวทางส่งเสริม	ความถี่
๑. ด้านเศรษฐกิจ	
๑.๑ ช่วยกันส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยวที่ภาครัฐยังสนับสนุนไม่เพียงพอกับความต้องการของชุมชน	๓๖
๑.๒ การส่งเสริม และการสนับสนุนการฝึกอบรม การฝึกอาชีพ	๒๙
๑.๓ ภาครัฐต้องให้การส่งเสริม เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้แก่คนในชุมชน เพื่อเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชน อย่างจริงจัง	๑๙
๑.๔ ส่งเสริมการพัฒนา และประยุกต์สินค้าพื้นเมืองให้สัมพันธ์กับยุคดิจิทัล	๑๕
๑.๕ รัฐต้องจัดสรรเพิ่มงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน	๙
รวม	๑๐๘
๒. ด้านสังคม	
๒.๑ ส่งเสริมจัดหาผู้นำภาคประชาชนที่มีวิสัยทัศน์ก้าวไกล	๓๑
๒.๒ ส่งเสริมการคมนาคมที่ยังพัฒนาช้าหลังกว่าประเทศคู่แข่งที่มีแหล่งท่องเที่ยว	๓๐
๒.๓ มีมาตรการบังคับ และมีบทลงโทษผู้ประกอบการบางรายที่ขาดความรับผิดชอบต่อการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว	๒๑
๒.๔ แก้ปัญหาผู้ประกอบการบางรายที่ไม่ให้ร่วมมือกับชุมชน และไม่ให้เกิดการผูกขาดในการทำธุรกิจ	๑๒
รวม	๙๔
๓. ด้านสิ่งแวดล้อม	
๓.๑ จัดระเบียบการกำจัดขยะ การกำจัดน้ำเสีย และการแก้ไขปัญหามลพิษและสิ่งแวดล้อม	๒๙
๓.๒ ส่งเสริมให้ประชาชนมีจิตสำนึกรัก และหวงแหนทรัพยากรและธรรมชาติ	๒๐
๓.๓ ควรเพิ่มโทษแก่ผู้ไม่หวังดีที่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ	๑๙
๓.๔ ส่งเสริมการจัดการ และการสร้างองค์ความรู้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๑๐
รวม	๗๘

๔. ด้านวัฒนธรรม	
๔.๑ รณรงค์ให้เยาวชน มีจิตสำนึกรัก และหวงแหนประเพณีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น	๒๘
๔.๒ ส่งเสริม และเร่งพัฒนาการศึกษา	๒๕
๔.๓ ภาครัฐต้องสนับสนุนอย่างจริงจังจากภาครัฐด้านจารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น	๒๐
๔.๔ การจัดนิทรรศการ และการประชาสัมพันธ์ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น น้อยเกินไป	๑๗
รวม	๙๐

จากตารางที่ ๔.๒๔ ประชาชนได้เสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสีทิงพระ จังหวัดสงขลา พบว่า

ด้านเศรษฐกิจ มีค่าความถี่มากที่สุด โดยประชาชนให้ข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมว่า การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยวจากภาครัฐไม่เพียงพอกับความต้องการของชุมชน การส่งเสริม และการสนับสนุนการฝึกอบรม การฝึกอาชีพ รัฐต้องจัดสรรเพิ่มงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน

รองลงมาด้านสังคม โดยประชาชนให้ข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมว่า ควรส่งเสริมจัดหาผู้นำภาคประชาชนที่มีวิสัยทัศน์ก้าวไกล ควรส่งเสริมการคมนาคมที่ยังพัฒนาช้าหลังกว่าประเทศคู่แข่ง ที่มีแหล่งท่องเที่ยว และมีมาตรการบังคับ และมีบทลงโทษผู้ประกอบการบางรายที่ขาดความรับผิดชอบต่อการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว แก้ปัญหาผู้ประกอบการบางรายที่ไม่ให้ร่วมมือกับชุมชน และไม่ให้เกิดการผูกขาดในการทำธุรกิจ

ส่วนด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าความถี่น้อยสุด โดยประชาชนให้ข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมว่า ควรจัดระเบียบการกำจัดขยะ การกำจัดน้ำเสีย และการแก้ไขปัญหามลพิษและสิ่งแวดล้อม ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีจิตสำนึกรัก และหวงแหนทรัพยากรและธรรมชาติ และควรเพิ่มโทษแก่ผู้ไม่หวังดีที่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ควรส่งเสริมการจัดการ และการสร้างองค์ความรู้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย เรื่อง “ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา” มีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา ๒) เพื่อเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา ของประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน ๓) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา โดยวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กับประชาชนตำบลคูซูด ตำบลชุมพล และตำบลดีหลวง ในเขตอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา จำนวน ๓,๔๕๗ คน ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเคร็จซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๕๐ คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการเก็บข้อมูล เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสถิติทดสอบ (t – test) ค่าสถิติทดสอบ (F-test) และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุดของเชฟเฟ้ (Scheffe’s method) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา” สรุปได้ ดังนี้

๕.๑.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๑๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๗๒ และเป็นเพศชาย จำนวน ๑๖๒ คน คิดเป็น ร้อยละ ๔๖.๒๘ มีอายุ ๔๑ ปี ขึ้นไปมากที่สุด จำนวน ๑๑๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๒๘ มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น/ตอนปลายมากที่สุด จำนวน ๑๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๘๕ มีอาชีพ เกษตรกร, งานเอกชน, งานส่วนตัวมากที่สุด จำนวน ๒๑๔ คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๑๕

๕.๑.๒ ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ดังนี้

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา โดยรวมทั้ง ๔ ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถเรียงระดับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้

๑) ด้านวัฒนธรรม พบว่า คนในท้องถิ่นเป็นแบบอย่างดีแก่นักท่องเที่ยวด้านการอนุรักษ์มรดกและวัฒนธรรมท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และคนในท้องถิ่นได้สื่อให้นักท่องเที่ยวรับรู้และตระหนักถึงและห่วงแหนต่อขนบธรรมเนียมประเพณี ของวัฒนธรรมท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

๒) ด้านเศรษฐกิจ พบว่า มีการชำระภาษีท้องถิ่นเพื่อส่วนหนึ่งเป็นงบพัฒนาการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และช่วยเหลือนักท่องเที่ยวในการแก้ปัญหาเมื่อทำของมีค่าสูญหาย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

๓) ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ชุมชนสนับสนุนให้มีการอนุรักษ์ถิ่นแหล่งที่อยู่อาศัยของพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ที่อาจจะถูกกระทบกระเทือนจากกิจกรรมการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และมีหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบมีการติดตามตรวจสอบด้านปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ กับมีการสนับสนุนกระตุ้น ให้ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่แสดงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

๔) ด้านสังคม พบว่า ได้เตรียมความพร้อมเพื่อรับนักท่องเที่ยวเข้ามาพักอาศัยกับครอบครัว มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และชุมชนได้มีการจัดอบรม มัคคุเทศน์ให้มีความสามารถและความรู้ที่จะชี้แนะให้นักท่องเที่ยวได้รับประโยชน์ในการเที่ยวชม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

๕.๑.๓ ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ดังนี้

๑) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา จำแนกตามเพศ พบว่า ทั้งเพศหญิงและเพศชาย มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า เพศหญิง ด้านวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เพศชาย พบว่า ด้านเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

๒) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา จำแนกตามอายุ โดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อายุต่ำกว่า ๑๘ ปี พบว่า ด้านวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ส่วนด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อายุ ๑๘ - ๓๐ ปี พบว่า ด้านเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ส่วนด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อายุ ๓๑ - ๔๐ ปี พบว่า ด้านวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ส่วนด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อายุ ๔๑ ปีขึ้นไป พบว่า ด้านวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ส่วนด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

๓) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น/ตอนปลาย ด้านเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ระดับการศึกษาปริญญาตรี ด้านวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ระดับการศึกษาปริญญาโทหรือสูงกว่า ด้านวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

๔) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา จำแนกตามอาชีพ โดยรวมมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อาชีพเกษตรกร,งานเอกชน,งานส่วนตัว ด้านเศรษฐกิจและด้านวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ด้านวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อาชีพ แม่บ้าน, ลูกจ้าง ด้านวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

๕.๑.๔ ผลการเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ แตกต่างกัน นำไปสู่สมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

๑) ประชาชนที่มีเพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา แตกต่างกัน ซึ่งผลการเปรียบเทียบแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๒) ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา แตกต่างกัน ซึ่งผลการเปรียบเทียบแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓) ประชาชนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา แตกต่างกัน ซึ่งผลการเปรียบเทียบแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๔) ประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา แตกต่างกัน ซึ่งผลการเปรียบเทียบไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕.๑.๕ ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา สรุปได้ ดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะปัญหาต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา สรุปในแต่ละด้านได้ ดังนี้

๑) ข้อเสนอแนะปัญหาต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ด้านเศรษฐกิจ มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือการส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยวจากภาครัฐไม่เพียงพอกับความต้องการของชุมชน การส่งเสริม และการสนับสนุนการฝึกอบรม การฝึกอาชีพยังน้อยเกินไป ขาดการดูแลใส่ใจอย่างจริงจังจากภาครัฐ เกี่ยวกับการส่งเสริมแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้แก่คนในชุมชน เพื่อเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชน

๒) ข้อเสนอแนะปัญหาต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา ด้านสังคม มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือขาดผู้นำภาคประชาชนที่มีวิสัยทัศน์ก้าว

ไกลผู้ประกอบการบางรายขาดความรับผิดชอบต่อการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว การคมนาคมยังพัฒนาช้าหลังกว่าประเทศคู่แข่งที่มีแหล่งท่องเที่ยว

๓) ข้อเสนอแนะปัญหาต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสติงพระ จังหวัดสงขลา ด้านสิ่งแวดล้อม มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือการกำจัดขยะ การกำจัดน้ำเสีย และการแก้ไขปัญหามลพิษและสิ่งแวดล้อมยังไม่ดีพอ ประชาชนบางกลุ่มยังขาดจิตสำนึก และห่วงหาขวัญการและธรรมชาติ ขาดการจัดการ และการสร้างองค์ความรู้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๔) ข้อเสนอแนะปัญหาต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสติงพระ จังหวัดสงขลา ด้านวัฒนธรรม มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือเยาวชนขาดจิตสำนึก และห่วงหาขวัญวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ขาดการสนับสนุนอย่างจริงจังจากภาครัฐด้านจารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

๒. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสติงพระ จังหวัดสงขลา สรุปในแต่ละด้าน ดังนี้

๑) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสติงพระ จังหวัดสงขลา ด้านเศรษฐกิจ มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือช่วยกันส่งเสริมการลงทุนพาณิชย์กรรม และการท่องเที่ยวที่ภาครัฐยังสนับสนุนไม่เพียงพอกับความต้องการของชุมชน ส่งเสริมและการสนับสนุนการฝึกอบรม การฝึกอบรม ส่งเสริมการพัฒนา และประยุกต์สินค้าพื้นเมืองให้สัมพันธ์กับยุคดิจิทัล

๒) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสติงพระ จังหวัดสงขลา ด้านสังคม มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ ส่งเสริมจัดหาผู้นำภาคประชาชนที่มีวิสัยทัศน์ก้าวไกล มีมาตรการบังคับ และมีบทลงโทษผู้ประกอบการบางรายที่ขาดความรับผิดชอบต่อการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว แก้ปัญหาผู้ประกอบการบางรายที่ไม่ให้ร่วมมือกับชุมชน และไม่ให้เกิดการผูกขาดในการทำธุรกิจ

๓) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสติงพระ จังหวัดสงขลา ด้านสิ่งแวดล้อม มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ จัดระเบียบการกำจัดขยะ การกำจัดน้ำเสีย และการแก้ไขปัญหามลพิษและสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ประชาชนมีจิตสำนึก และห่วงหาขวัญการและธรรมชาติ

๔) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสติงพระ จังหวัดสงขลา ด้านวัฒนธรรม มีข้อเสนอแนะที่สำคัญ คือ อนุรักษ์ให้เยาวชน มีจิตสำนึก และห่วงหาขวัญวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ภาครัฐต้องสนับสนุนอย่างจริงจังด้านจารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสติงพระ จังหวัดสงขลา” โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสติงพระ จังหวัดสงขลา เพื่อเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสติงพระ จังหวัดสงขลา ของประชาชนที่มี

เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา และแนวทางส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา ซึ่งได้นำประเด็นที่น่าสนใจโดยรวมมาอภิปรายผล ดังนี้

๕.๒.๑ แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละ จังหวัดสงขลา ซึ่งผลการศึกษา พบว่า แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยรวมทั้ง ๔ ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาเป็นการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของบุคคลผู้เกี่ยวข้องในการท่องเที่ยว พึงเพิ่มความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยว โดยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และการบริการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพมาตรฐาน และมีภูมิทัศน์ที่สวยงามมีความปลอดภัย ความสะดวก พัฒนาบุคลากร ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวให้มีใจพร้อมให้บริการ และการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสะดวก โดยมีการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการคมนาคมที่ได้มาตรฐานอย่างทั่วถึง ครอบคลุมเส้นทางหลักและเส้นทางรองที่จะเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว ดังที่ **พยอม ธรรมบุตร** กล่าวไว้ว่า การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ การมีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม เช่น สนามบิน ระบบคมนาคม ตลอดจนบริการด้านอุตสาหกรรมขนส่ง เช่น การขนส่งทางอากาศ ทางบก และทางน้ำ ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปถึงจุดหมายปลายทางหรือแหล่งท่องเที่ยว การมีที่พักแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ที่ต้องการค้างคืน ได้แก่ ที่พักประเภทต่างๆ เช่น โรงแรม รีสอร์ท เกสต์เฮาส์ โฮมสเตย์ ที่พักแรม ประเภทต่างๆ สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการด้านการเดินทางท่องเที่ยว ได้แก่ การคมนาคม ความปลอดภัย ขั้นตอนการตรวจคนเข้าเมือง ถนน ไฟฟ้า ประปา การสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ฯ เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทาง และติดต่อสื่อสารระหว่างกันได้ โดยสะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย ประหยัดเวลา ตลอดจนได้รับความสะดวกในเรื่องอาหารการกิน พาหนะในการเดินทางท่องเที่ยว การรักษาพยาบาล ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สอดคล้องกับทฤษฎีศักยภาพการพัฒนาและการแพร่กระจาย ที่ **สัญญา สัญญาวิวัฒน์** ได้เสนอไว้ว่า ๑) ทรัพยากรธรรมชาติของมนุษย์ (Natural Resource) ทำให้เกิดการ พัฒนา หมายถึง สิ่งที่อยู่ตามธรรมชาติ ไม่ใช่สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ตัวอย่างเช่น ดิน น้ำ แร่ธาตุ ปัจจัยเหตุ คือ ทรัพยากรธรรมชาติ ก่อให้เกิดปัจจัยผล คือการพัฒนา เหตุผลก็คือ เมื่อมีทรัพยากรก็จะทำให้เกิดทรัพย์สินเงินทองสามารถนำไปใช้จ่ายยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ให้สูงขึ้น ๒) ทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource) ทำให้เกิดการ พัฒนา ปัจจัยเหตุโดยเฉพาะมนุษย์ในวัยแรงงานก่อให้เกิดปัจจัยผล คือการพัฒนา ยังมีคนในวัยแรงงานมากเท่าใดก็ยิ่งทำให้ระดับการพัฒนาสูงมากขึ้นเท่านั้น ๓) องค์การทางสังคม (Social Organization) ทำให้เกิดการ พัฒนาโดยที่องค์กรทางสังคมเหล่านี้ช่วยให้เกิดพลังในการทำงานใหญ่ขึ้นและมากขึ้น เพราะเป็นการรวมตัวของกำลังแรงงานกับงานใหญ่ๆ ที่ทำคนเดียวไม่ได้องค์กรก็สามารถทำได้ และทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะได้ร่วมช่วยกันคิด ช่วยกันพิจารณา จึงมีความรอบคอบ บกพร่องน้อย ๔) ภาวะผู้นำ (Leadership) ทำให้เกิดการ พัฒนา ภาวะผู้นำหรือจำนวนผู้นำประเภทต่างๆ ยิ่งมีมากเท่าใด ก็ยิ่งทำให้เกิดการพัฒนาที่มีระดับคุณภาพสูงมากขึ้น ๕) การติดต่อ (Contract) ทำให้เกิดการ พัฒนา หมายถึง การติดต่อระหว่างชุมชนระหว่างเมืองหรือประเทศ ทั้งนี้เพราะการติดต่อเช่นนั้นทำให้เกิดการถ่ายทอด เรียนรู้ รับเอาความรู้ ความชำนาญ สินค้า เทคโนโลยีจากสังคมที่เจริญมาใช้ ๖) การฝึกอบรม (Training) ทำให้เกิดการ พัฒนา เพราะการฝึกอบรมก็เหมือนกับการศึกษาเพราะทำให้ความรู้ความชำนาญด้านต่างๆ ของผู้คนสูงขึ้น การ

พัฒนาก็ย่อมจะสูงขึ้นตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **เพ็ญจันทร์ สังข์แก้ว และคณะ** ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืนของชุมชนบ้านเข็กน้อยตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิเคราะห์ พบว่า กลุ่มอาชีพวัฒนธรรมม้งเข็กน้อยมีปัจจัยที่ส่งผลความสำเร็จสูง ชุมชนจึงร่วมกันทำแผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาองค์กร พัฒนาผลิตภัณฑ์ และพัฒนาการขาย โดยการไปศึกษาดูงาน ผูกอบรม และประชุมเชิงปฏิบัติการ เมื่อดำเนินการตามแผนเสร็จแล้ว ชุมชนสามารถพัฒนาองค์กรให้สอดคล้องกับการดำเนินธุรกิจได้อย่างเป็นระบบ มีทิศทาง การพัฒนาองค์กรที่ชัดเจน เช่น มีปรัชญา วิสัยทัศน์ เป้าหมาย ปรับโครงสร้างองค์กร และบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ เมื่อดำเนินการตามรูปแบบองค์กรใหม่จึงทำการประเมิน พบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมากที่สุด และ สิ่งที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ สินค้าที่ผลิตในชุมชน มีราคาสูง ทำให้ผู้ขายต้องไปซื้อสินค้าจากที่อื่นมาจำหน่าย จึงพิจารณาว่า ทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนมีความรู้ความเข้าใจ พัฒนาองค์กรธุรกิจของตนเองได้ และสามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นให้เป็นสินค้าท่องเที่ยวได้ และสามารถ พัฒนาการขายได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ศิริพันธ์ พงษ์นิรันดร** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า ศักยภาพ การจัดการท่องเที่ยวในปัจจุบันมีทรัพยากรท่องเที่ยว ๒ ประเภท ได้แก่ ทรัพยากร ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีสิ่งอำนวยความสะดวก ครบ คือ ที่พักแรม ร้านอาหาร และธุรกิจนำเที่ยว แต่รถรับจ้าง/รถโดยสารมีให้บริการ ค่อนข้างน้อย อีกทั้งในขณะนี้พื้นที่มีปัญหาเกี่ยวกับการบุกรุกที่ดินโดยภาคเอกชน แต่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่กลับมีความพึงพอใจต่อการให้บริการ ด้านทางท่องเที่ยว ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชายชาญ ปฐมกาญจนา** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัย พบว่า ระดับแรงจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในตลาด บางหลวงอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐมโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่าแรงจูงใจอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงตามลำดับ ดังนี้ด้านเดินทางด้านสิ่งดึงดูดใจในการท่องเที่ยวด้านการบริการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านประชาสัมพันธ์ตามลำดับ

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด มีค่าแปลผล อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านวัฒนธรรม ทั้งนี้อภิปรายผลได้ว่า คนในชุมชนมีจิตสำนึกรักและหวงแหนขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม ที่มีมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ และได้ถ่ายทอดรักษาไว้ให้ยาวนานสืบไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชิน ศรีสวัสดิ์ และเกริกไกร แก้วล้วน** ศึกษาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม : กรณีศึกษาวัฒนธรรมของชุมชนชาวกว๊านในเขตอีสานใต้และลาวใต้ พบว่า ชุมชนชาวกว๊านในเขตอีสานใต้ยังมีอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในเขตพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี และบางส่วนของจังหวัดมหาสารคาม โดยมีอยู่หนาแน่นในเขตพื้นที่จังหวัดศรีสะเกษและจังหวัดสุรินทร์ส่วนในลาวใต้ส่วนใหญ่จะมีอยู่ในแขวงสาละวันและจำปาสัก ลักษณะเด่นของชุมชน คือ แนวคิดความเชื่อ ประเพณี วัฒนธรรม และการประกอบอาชีพ เช่น การเลี้ยงช้าง และการทอผ้า ชุมชนชาวกว๊านทั้งในเขตอีสานใต้และลาวใต้ มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันในทางประวัติศาสตร์ ทางชาติพันธุ์ และทางวัฒนธรรม เนื่องจากเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษาไทยในตระกูลมอญ-เขมร มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาร่วมกัน โดยมีการอพยพมาจากภาคเหนือของประเทศอินเดีย แถบเทือกเขาหิมาลัยด้วยกันเมื่อประมาณ ๓,๕๐๐ ปีก่อน และมีการ

กระจายกันอยู่ตามพื้นที่ต่างๆ ของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รวมทั้งเขตอีสานใต้และลาวใต้ด้วย แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนชาวกวย อาจทำได้โดยการสำรวจสภาพชุมชนที่มีลักษณะเด่นทางวัฒนธรรม และขึ้นบัญชีไว้อย่างเป็นทางการเป็นระบบในรูปแบบของฐานข้อมูลในคอมพิวเตอร์ แล้วเผยแพร่ให้กับธุรกิจท่องเที่ยวโดยผ่านการประชุมสัมมนา ในรูปของเอกสาร แผ่นพับ โปสเตอร์ และอินเตอร์เน็ต ได้รับความรู้ และเข้าใจในแนวทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งขึ้น ทั้งต่อนักท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวในระยะยาว แนวทางการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อการพึ่งพาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านสามารถทำได้โดยการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวร่วมกัน เช่นการอำนวยความสะดวกในการเดินทางโดยไม่ต้องมีวีซ่า ระหว่างกัน การให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยวอย่างกว้างขวางทั้งของประเทศตนเอง และประเทศเพื่อนบ้านที่มีแหล่งท่องเที่ยวในลักษณะเดียวกัน และการใช้บัตรการเดินทางท่องเที่ยวร่วมกันของกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

๑. ด้านเศรษฐกิจ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวมาเป็นจำนวนมาก และหาข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการท่องเที่ยว สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล และความต้องการของประชาชนในชุมชนและยังส่งผลให้ประชาชนมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ธนา รัตน์ประโคน** ได้ศึกษาวิจัย การประเมินมูลค่าแหล่งท่องเที่ยว : กรณีศึกษาเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง. ผลการศึกษาปรากฏว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวเกาะเสม็ดมี ๒ ปัจจัย คือ ระดับรายได้ รองลงมาคือ ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการให้พื้นที่ธรรมชาติเกาะเสม็ดคงอยู่ต่อไป และมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ต้องการให้มีการบริการที่ดีกว่านี้

๒. ด้านสังคม การพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา จึงอภิปรายได้ว่า วิถีชีวิตของประชาชนของอำเภอสทิงพระ การดำเนินชีวิตเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย มีความสงบสุข ทำให้เป็นแรงดึงดูดนักท่องเที่ยวที่จะมาสัมผัส วิถีชีวิตความเป็นอยู่ และศึกษาเยี่ยมชมความสมบูรณ์สวยงามของธรรมชาติ ในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ รวมไปถึงการสักการะบูชาหลวงปู่ทวด อริยสงฆ์แห่งแดนใต้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ญาณินทร์ เพชรสุวรรณ** ได้ศึกษาเรื่อง “ความเชื่อเกี่ยวกับหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด ในจังหวัดสงขลา จังหวัดพัทลุง และจังหวัดปัตตานี” ผลการศึกษาพบว่า ความเชื่อเกี่ยวกับหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืดในจังหวัดสงขลา พัทลุง ปัตตานี มีความเชื่อเกี่ยวกับตำนานหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืดซึ่งจะเชื่อว่าหลวงปู่ทวดเป็นบุคคลพิเศษ มีบุญบารมีสูง ดังนั้นตำนานของหลวงปู่ทวดออกมาในลักษณะของความเชื่อ โดยชาวบ้านทั่วไปจะมีความเชื่อว่าเป็นเรื่องจริง ส่วนเรื่องความเชื่อรูปเคารพของหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด เป็นความเชื่อที่เกิดขึ้นอย่างแพร่หลายตั้งแต่มีการจัดสร้างวัตถุมงคลหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืดของพระครูวิสัยโสภณ จนแพร่หลายเป็นที่ยอมรับของชาวบ้านว่ามีความศักดิ์สิทธิ์สามารถนำมาป้องกันในด้านต่างๆ

๓. ด้านสิ่งแวดล้อม จุดเด่นของอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา คือมีธรรมชาติที่สวยงามถือเป็นอันซีนแห่งไทยแลนด์ ซึ่งกับสอดคล้องงานวิจัยของ **มัชฌิมา อุดมศิลป์** ได้ศึกษาวิจัย การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนคลองโคน จังหวัด สมุทรสงคราม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีแรงจูงใจในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชนคลองโคน

จังหวัดสมุทรสงคราม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ศิรินันท์ พงษ์นิรันดร** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัด นครราชสีมา ผลการวิจัย พบว่า สิ่งดึงดูดใจด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งอำนวยความสะดวก ให้บริการอย่างเพียงพอและการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างรวดเร็วและ สะดวก เป็นปัจจัยที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ ศักยภาพ การจัดการท่องเที่ยวในปัจจุบันมีทรัพยากรท่องเที่ยว ๒ ประเภท ได้แก่ ทรัพยากร ท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงเกษตร มี สิ่งอำนวยความสะดวก ครบ คือ ที่พักแรม ร้านอาหาร และธุรกิจนำเที่ยว แต่รถรับจ้าง/รถโดยสารมิ ให้บริการ ค่อนข้างน้อย อีกทั้งในขณะนี้พื้นที่มีปัญหาเกี่ยวกับการบุกรุกที่ดินโดยภาคเอกชน แต่ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่กลับมีความพึงพอใจต่อการให้บริการ ด้านทางท่องเที่ยว ในระดับมาก

๔. ด้านวัฒนธรรม ความโดดเด่นทางขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปะรวมไปถึง วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น คือจุดขายของอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ **จิตรนถ ปานแก้ว** เรื่อง “ศึกษาบทบาทและผลกระทบของวัดพะโคะ (วัดพระราช ประดิษฐาน) อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา” ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของวัดพะโคะมีบทบาท หลายด้านสรุปได้ ดังนี้ บทบาทด้านเผยแผ่ศาสนาธรรม เช่น การฝึกอบรมสามเณรภาคฤดูร้อนโดยมี การจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี การอบรมพระนวกะ ทำให้พระที่บวชใหม่ได้รู้หลักธรรมคำสอนทาง พระพุทธศาสนา การเทศนาตามโอกาสต่างๆ โดยวันสำคัญทางประเพณีท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ทำให้ พุทธศาสนิกชนรู้ถึงความสำคัญของวัดและความสำคัญที่เกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ ในพระพุทธศาสนา ส่วนบทบาทด้านศาสนศึกษา มีการสนับสนุนให้เยาวชนรับการศึกษาทั้งทางโลกและทางธรรมควบคู่ กันไป บทบาทด้านการศึกษาสงเคราะห์ ทางวัดพะโคะมีการให้ทุนสำหรับเด็กยากจนแต่เรียนดีเป็น ประจำทุกปีทำให้เด็กมีโอกาสทางการศึกษามากขึ้นผลกระทบจากบทบาทวัดพะโคะ คือ ผลกระทบด้านเผยแผ่พระพุทธศาสนา การที่วัดพะโคะได้ส่งเสริมในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาโดย การจัดให้มีการอบรมเป็นประจำทุกปีนั้น ทำให้ประชาชนมีความเข้าใจในหลักธรรมคำสอนมากขึ้น ส่งผลให้ประชาชนใกล้ชิดพระพุทธศาสนามากขึ้นนอกจากนี้ยังมีผลกระทบทางด้านศาสนศึกษา เป็น การเปิดโอกาสทางการศึกษาให้กับเยาวชนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้เข้ามาศึกษาทั้งทางโลกและทาง ธรรมควบคู่กันไป ส่วนด้านการศึกษาสงเคราะห์เป็นการให้ทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่เรียนดีแต่ขาด แคลนทุนทรัพย์รวมการสนับสนุนงบประมาณให้กับโรงเรียนเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาให้เท่า เทียมกับโรงเรียนในเขตเมือง ด้านสาธารณสงเคราะห์วัดช่วยเหลือสังคมและชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพ ชีวิตและความเป็นอยู่ของชาวบ้านให้ความช่วยเหลือด้านต่างๆ ให้บริการยานพาหนะ ช่วยเหลือ ชาวบ้านในยามตกทุกข์ได้ยาก เป็นต้น ด้านอนุรักษ์วัฒนธรรมการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมโดยการสร้าง และบูรณะศาสนสถานให้อยู่ในสภาพที่สวยงาม

๕.๒.๒ ผลการเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัด สงขลา ตามความคิดเห็นของประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ แตกต่างกัน สามารถนำมาสรุปได้ ดังนี้

๑) จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา แตกต่างกัน ผล การศึกษาวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ต่างกันมีความคิดเห็นต่อแนว

ทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ทั้งนี้ก็ปรายผลได้ว่า บุคคลที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกันย่อมที่จะมีแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา แตกต่างกันไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชายชาญ ปฐมกาญจนนา** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบระดับแรงจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมา ท่องเที่ยวในตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และสถานภาพสมรส แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๒) จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า ประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา แตกต่างกัน ผลการศึกษาค้นคว้าวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ก็ปรายผลได้ว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน ย่อมนำมาซึ่งช่องทางในการประกอบอาชีพเสริมให้กับบุคคลในท้องถิ่น ดังที่ **ชววิทย์ ศิริโชคเวชกุล** กล่าวว่า หลักการทำงานการท่องเที่ยวโดยชุมชน ชุมชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา มีรายได้ที่ได้รับจากการท่องเที่ยว มีส่วนนำไปสนับสนุนการพัฒนาชุมชน แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชายชาญ ปฐมกาญจนนา** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม ของชุมชนตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบระดับแรงจูงใจในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมา ท่องเที่ยวในตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และสถานภาพสมรส แตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

๕.๒.๓ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา พบว่า ประชาชนได้เสนอแนะว่า ขาดการส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว ขาดการส่งเสริม และการสนับสนุนการฝึกอบรม การฝึกอบรมเกี่ยวกับการส่งเสริมแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้แก่คนในชุมชน เพื่อเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชน ขาดผู้นำภาคประชาชนที่มีวิสัยทัศน์ก้าวไกล การกำจัดขยะ การกำจัดน้ำเสีย และการแก้ไขปัญหามลพิษและสิ่งแวดล้อมยังไม่ดีพอ ขาดจิตสำนึกรัก และห่วงแหนทรัพยากรและธรรมชาติ ขาดการจัดการ และการสร้างองค์ความรู้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขาดจิตสำนึกรัก และห่วงแหนประเพณีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ขาดการสนับสนุนอย่างจริงจังจากภาครัฐด้านจารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนแนวทางส่งเสริมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา ประชาชนได้เสนอแนะ ว่าควรส่งเสริม และให้การสนับสนุนการฝึกอบรม การฝึกอบรมส่งเสริมการพัฒนา และประยุกต์สินค้าพื้นเมืองให้สัมพันธ์กับยุคดิจิทัล ส่งเสริมจัดหาผู้นำภาคประชาชนที่มีวิสัยทัศน์ก้าวไกล ควรจัดระเบียบการกำจัดขยะ การกำจัดน้ำเสีย และการแก้ไขปัญหามลพิษและสิ่งแวดล้อม ด้วยการณรงค์ให้เยาวชน มีจิตสำนึกรัก และห่วงแหนประเพณีวัฒนธรรมและภาครัฐต้องสนับสนุนอย่างจริงจังด้านจารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะงานวิจัยเรื่อง “ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา” มีดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

โดยภาพรวม มีข้อเสนอแนะต่อนายอำเภอสทิงพระ นายกองตรีปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ดังนี้

๑. ควรส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
๒. ควรจัดสรรเพิ่มงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน โดยชุมชนเพื่อชุมชน

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยเรื่อง “ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

๑. ควรวิจัยเรื่อง ศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา
๒. ควรวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลวิทยานิพนธ์

(๑) หนังสือ :

- กองวิชาการ และฝึกอบรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. **อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. สำนักงาน
หาดใหญ่ สงขลา, ๒๕๓๔.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. **ประวัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย**. สำนักงานหาดใหญ่
สงขลา, ๒๕๒๗.
- โฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์, **การพัฒนาประเทศไทย**, กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา
เศรษฐกิจและการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๓๒.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS ทุกเวอร์ชัน**. กรุงเทพมหานคร
: บริษัทวีอินเตอร์ พรินท์, ๒๕๕๐.
- นิคม จารุมณี. **การท่องเที่ยว และการจัดอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว**. กรุงเทพมหานคร : โอเดียน
ส์โตร์, ๒๕๓๖.
- นิภา เมธธาวิชัย. **วิทยาการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี, ๒๕๔๓.
- บุญชม ศรีสะอาด. **วิจัยเบื้องต้น** กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์นการพิมพ์, ๒๕๔๕.
- พยอม ธรรมบุตร เอกสารประกอบการสอน สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พ.ศ.
๒๕๔๙.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ ๓ กรุงเทพมหานคร
: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๔๘.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. **เทคนิคทางการวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยา
สาส์น ๒๕๔๐
- วินิจ วีรยางกูร. **การจัดการการท่องเที่ยว** กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๓๓.
- วิมล จิโรจนพันธุ์. ประชิต สุภณะพัฒน์ และอุดม เขยกิจวงศ์. **การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ**. พิมพ์ครั้งที่ ๑.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แสงดาว, ๒๕๔๘.
- สงศรี ชมภูวงศ์. **ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์**. นครศรีธรรมราช : สำนักพิมพ์วีพีเอส, ๒๕๕๓.
- สนธยา พลศรี, **ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน**, กรุงเทพมหานคร: โอเดียนส์โตร์, ๒๕๔๗.
- สนธิ สมัครการ, **การศึกษากับการพัฒนาชนบท, วารสารการศึกษาแห่งชาติ**, ๒๕๒๖.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์, **ทฤษฎีศักยภาพการพัฒนาและการแพร่กระจาย**, (กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๔๗).
- สุริยา วีรวงศ์. **ผลกระทบของการท่องเที่ยวทางด้านสังคมและด้านวัฒนธรรมในประเทศไทย**.
วารสารวิจัยสังคม, ๒๕๒๔.

(๒) วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์/งานวิจัย :

จิตรนาถ ปานแก้ว. ศึกษาบทบาทและผลกระทบจากบทบาทวัดพะโคะ(วัดพระราชประดิษฐาน) อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา. **วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาไทยคดีศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ, ๒๕๕๐.

ชัยวุฒิ พิชะกุล. รายงานการวิจัยหลวงพ่อดุสิตเหียบบ่อน้ำทะเลจืด : ศึกษาประวัติ คติความเชื่อและผลกระทบที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมภาคใต้. สงขลา : **งานวิจัย** สถาบันทักษิณคดีศึกษา. มหาวิทยาลัยทักษิณ, ๒๕๔๑.

ชื่น ศรีสวัสดิ์ และเกริกไกร แก้วมณี. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม : กรณีศึกษาวัฒนธรรมชุมชนชาวกวยในเขตอีสานใต้และลาวใต้, สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), ๒๕๕๐.

ญาณินทร์ เพชรสุวรรณ. ความเชื่อเกี่ยวกับหลวงพ่อดุสิตเหียบบ่อน้ำทะเลจืด ในจังหวัดสงขลา จังหวัดพัทลุง และจังหวัดปัตตานี. **วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. สาขาไทยคดีศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยทักษิณ, ๒๕๔๔.

ธนา รัตน์ประโคน การประเมินมูลค่าแหล่งท่องเที่ยว : กรณีศึกษาเกาะเสม็ด จังหวัดระยอง. **วิทยานิพนธ์** บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๗.

เพ็ญจันทร์ สังข์แก้ว และคณะ. การพัฒนาธุรกิจชุมชนอย่างยั่งยืนกรณีศึกษาธุรกิจท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านเข็มน้อย ตำบลเข็มน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์. **รายงานวิจัย** สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์, ๒๕๕๑.

รายงานการวิจัยพัฒนาการท่องเที่ยวของพุทธศาสนาบริเวณลุ่มทะเลสาบสงขลา ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๔๒ – ๒๕๔๒, กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว)

สมชาย เอี่ยมอ่อน , การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นของ องค์การส่วนตำบลพา อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา, **การศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต**, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๐.

สมบูรณ์ นันทวงศ์, การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาคุณภาพการบริการด้าน สาธารณสุข ศึกษาเฉพาะกรณีสถานีอนามัยกระทู้มลิ้น อ.สามพราน จ.นครปฐม, **วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต**, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๒.

เสาวลี ทองเจิมยั่งยืน. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแบบยั่งยืน : กรณีศึกษาสถานีพัฒนาส่งเสริมอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาพระแทว, จังหวัดภูเก็ต. **การศึกษาค้นคว้าอิสระ**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๔๔.

อิทธิพล ไทยกมล. ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ : กรณีศึกษาชุมชนตำบลหญ้าแพรก จังหวัดสมุทรสาคร. **วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต**. สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรป่าไม้ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๔.

๒. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ข้อมูลประชากรและผู้มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดสงขลา รายอำเภอ, ณ ข้อมูล ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๘.

[ออนไลน์]. แหล่งที่มา : [www.ect.go.th/songkhla/ewt_news.php?nid=๘๒
&filename](http://www.ect.go.th/songkhla/ewt_news.php?nid=๘๒&filename) (๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐)

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ
หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

***

๑. พระครูโฆสิตวัณนานุกูล, ดร.   นักธรรมเอก., พธ.บ, พธ.ม.,
 ปร.ด. (Buddhism Philosophy)
 อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
 รองผู้อำนวยการ สำนักวิทยาลัยสงฆ์
 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 วิทยาเขตนครศรีธรรมราช
๒. รศ.ดร.เดชชาติ ตริทรัพย์   พธ.บ. (การสอนสังคมศึกษา)
 M.A. (Sociology), Ph.D. (Sociology)
 อาจารย์ประจำสาขาสังคมวิทยา
 มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 วิทยาเขตศรีธรรมโศกราช
๓. ผศ.ดร.ดิเรก นุ่นกล้า   พธ.บ. สังคมวิทยา, MA. (Sociology),
 Ph.D. (Sociology)
 อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาการพัฒนาสังคม
 มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลทดลอง Try out
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อการวิจัยเรื่อง ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา ท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับเลือกให้เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม กรุณาตอบตามความเป็นจริง และตอบให้ครบทุกข้อคำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย และเพื่อทราบข้อเสนอแนะปัญหา และส่งเสริมแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา

๒. แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามระดับความคิดเห็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา และส่งเสริมแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา

ผู้วิจัย หวังว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอเจริญพรมา ณ โอกาสนี้

พระครูธรรมกถาสุนทร (อิทธิกร อนันตกุล)
นิสิตปริญญาโท
สาขาการพัฒนาศังคม
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่เป็นจริง

๑. เพศ

ชาย

หญิง

๒. อายุ

ต่ำกว่า ๑๘ ปี

๑๘ - ๓๐ ปี

๓๑ - ๔๐ ปี

๔๑ ปี ขึ้นไป

๓. ระดับการศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น/ตอนปลาย

ปริญญาตรี

ปริญญาโท หรือสูงกว่า

๔. อาชีพ

เกษตรกร, งานเอกชน, งานส่วนตัว

รับราชการ, รัฐวิสาหกิจ

ลูกจ้าง, แม่บ้าน

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวใน
อำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา

คำชี้แจง ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นต่อแนวทางการ
พัฒนาการท่องเที่ยวในอำเภอสังขละบุรี จังหวัดสงขลา เพียงข้อเดียว

แนวทางการพัฒนา การท่องเที่ยว	ระดับความคิดเห็น				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
ด้านเศรษฐกิจ					
๑. ท่านได้ชำระภาษีท่องเที่ยวเพื่อส่วนหนึ่งเป็นงบพัฒนาการท่องเที่ยวบ่อย เพียงใด					
๒. ท่านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายสินค้าที่ระลึกเพียงใด					
๓. ท่านได้ลดราคาค่าที่พักให้ลูกค้าที่เป็นผู้ใช้บริการซ้ำประจำ เพียงใด					
๔. ท่านยินดีบริจาคทุน หรืออย่างอื่นใดในการตัดถนนไปยังแหล่งท่องเที่ยว เพียงใด					
๕. ท่านได้ช่วยเหลือนักท่องเที่ยวในการแก้ปัญหาทำของมีค่าสูญหาย เพียงใด					
ด้านสังคม					
๖. ท่านและครอบครัวได้เตรียมความพร้อมเพื่อรับนักท่องเที่ยวเข้ามาพักอาศัยกับครอบครัว เพียงใด					
๗. แหล่งท่องเที่ยวของท่านมีห้องน้ำห้องส้วมไว้สำหรับบริการคนชรา และคนพิการ เพียงใด					
๘. แหล่งท่องเที่ยวของท่านมีการคมนาคมที่สะดวก และปลอดภัย เพียงใด					
๙. ชุมชนได้มีการจัดอบรม มัคคุเทศน์ให้มีความสามารถ และความรู้ ที่จะชี้แนะให้นักท่องเที่ยวได้รับประโยชน์ในการเที่ยวชม เพียงใด					
๑๐. ประชาชนท้องถิ่นได้มีโอกาสร่วมปรึกษาหารือ ในการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยว เพียงใด					

ด้านสิ่งแวดล้อม				
๑๑. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน เพียงใด				
๑๒. ชุมชนสนับสนุนให้มีการอนุรักษ์ถิ่นแหล่งที่อยู่อาศัยของพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ที่อาจจะถูกกระทบกระเทือนจากกิจกรรมการท่องเที่ยว เพียงใด				
๑๓. มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยเฉพาะในประเด็นที่มีผลกระทบต่อชุมชน และสังคม เพียงใด				
๑๔. มีหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบมีการติดตามตรวจสอบด้านปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ เพียงใด				
๑๕. มีการสนับสนุนกระตุ้น ให้ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่แสดงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม เพียงใด				
ด้านวัฒนธรรม				
๑๖. คนในท้องถิ่นได้สื่อให้นักท่องเที่ยวรับรู้และตระหนักถึงและหวงแหนต่อขนบธรรมเนียมประเพณี ของวัฒนธรรมท้องถิ่น เพียงใด				
๑๗. ท่านมีส่วนช่วยวางแผนและจัดการในการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาทางสิ่งแวดล้อมและสังคม วัฒนธรรมในพื้นที่แห่งการท่องเที่ยว เพียงใด				
๑๘. คนในท้องถิ่นเป็นแบบอย่างดีแก่นักท่องเที่ยวเพียงใดในด้านการอนุรักษ์มรดกและวัฒนธรรมท้องถิ่น				
๑๙. ชุมชนมีเทศกาลส่งเสริมมรดกขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม เพียงใด				
๒๐. ชุมชนมีแนวทางแก้ไขผลกระทบต่อวัฒนธรรมและระบบนิเวศของท้องถิ่นที่เกิดจากการท่องเที่ยว เพียงใด				

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	: พระครูธรรมกถาสุนทร (อิทธิกร อนันตกุล)
วัน/เดือน/ปีเกิด	: วันพุธ ที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๐๙
สถานที่เกิด	: อำเภอกระแสดินรุ้ง จังหวัดสงขลา
การศึกษา	: พธ.บ. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช
ตำแหน่ง/สถานที่ทำงาน	: รักษาการแทนเจ้าคณะตำบลชุมพล,เจ้าอาวาสวัดนางเหล้า
ประสบการณ์ทำงาน	: ครูพระสอนศีลธรรม
อุปสมบท	: ๑๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๑
สังกัด	: วัดนางเหล้า ตำบลชุมพล อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา
ปีที่เข้าศึกษา	: ๒๕๕๘
ปีที่สำเร็จการศึกษา	: ๒๕๖๑
ที่อยู่ปัจจุบัน	: วัดนางเหล้า ๙๐ หมู่ที่ ๓ ตำบลชุมพล อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา